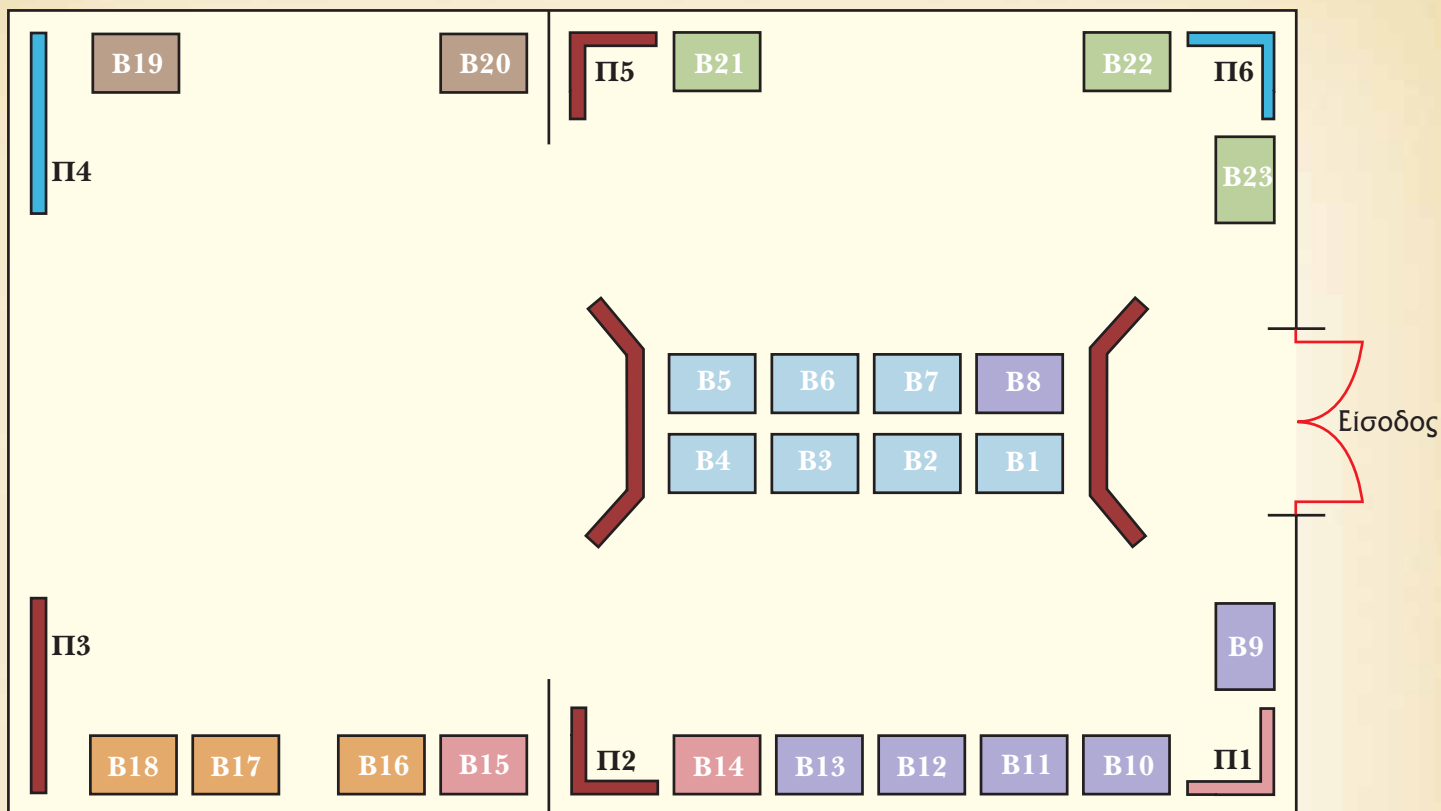

Η ΕΚΘΕΣΗ

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΔΗΜΙΩΝ

B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Α. ΕΥΡΩΠΗ

B8 B9 B10 B11 B12 B13

Β. ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ - ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ

Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΑΣΙΑ

Π1 B14 B15

Δ. ΤΟΥΡΚΙΑ, ΕΓΓΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Ε. ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

B16 B17 B18

ΣΤ. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ - ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

B19 B20

Ζ. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

B21 B22 B23

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ

Π6 Π4

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Π2 Π3 Π5

1. Προσωπογραφία του Γαβριήλ Σεβήρου, τέλη 16ου αιώνα

Ελαιογραφία σε ύφασμα, 103x84,5 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Πρόκειται, πιθανότατα, για έργο του ζωγράφου Θωμά Μπαθά. Ο Σεβήρος, πρώτος μητροπολίτης Φιλαδελφείας στη Βενετία (1577-1616), εικονίζεται καθιστός σε απλό ξύλινο θρόνο, δίπλα σε τραπέζι και ράφια με βιβλία. Είναι ντυμένος με μαύρο μανδύα, φέρει κάλυμμα μοναχού και κρατά με το αριστερό χέρι ποιμαντορική ράβδο από μάργαρο και ταρταρούγα.

2. Η κοίμηση της Θεοτόκου, Α' μισό 17ου αιώνα

Ξύλο, 24,5x55 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Η Θεοτόκος παριστάνεται με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, σε πολυτελή νεκρική κλίνη με πορφυρό κάλυμμα. Στα πλάγια και το κέντρο εικονίζονται τρία κρητοπήγια. Στο πίσω μέρος της εικόνας σώζεται καλλιγραφική κεφαλαιογράμμη επιγραφή, πιθανότατα απόσπασμα τροπαρίου. Η εικόνα καταγράφεται για πρώτη φορά στο ευρετήριο της κινητής περιουσίας της ελληνικής Αδελφότητας του 1904.

3. Οι Τέσσερις Ιεράρχες, 17ος αιώνας

Ξύλο, 36x61 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Στην εικόνα παριστάνονται οι Τέσσερις Ιεράρχες, ο Άγιος Βασίλειος, ο Άγιος Αθανάσιος, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος και ο Άγιος Γρηγόριος, ντυμένοι με άμφια, με το άγιο δισκοπότηρο στη μέση. Η εικόνα επαναλαμβάνει τη σύνθεση του περίφημου κρητικού ζωγράφου Μιχαήλ Δαμασκηνού, στην αψίδα του ιερού του Αγίου Γεωργίου. Αποδίδεται σε κύκλο μαθητών των αδελφών Εμμανουήλ και Κωνσταντίνου Τζάνε. Για πρώτη φορά η εικόνα καταγράφεται στο ευρετήριο της κινητής περιουσίας της ελληνικής Αδελφότητας του 1653.

4. Α' Βιβλίο συνδρομών (*Luminarie*) της ελληνικής Αδελφότητας Βενετίας, 1498-1530

Χειρόγραφο, 34x24 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Reg. 129

Στο κατάστιχο μνημονεύονται τα ονόματα των πρώτων μελών της Αδελφότητας, ο τόπος καταγωγής, το επάγγελμα και η συνδρομή που κατέβαλλαν, με χρονολογική σειρά. Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη: 1) καταχωρίσεις συνδρομών των ανδρών, 2) καταχωρίσεις συνδρομών των γυναικών και 3) απογραφή εικόνων, σκευών, επίπλων και λειτουργικών βιβλίων. Στο φύλλο 23r αναγράφεται το όνομα του Μάρκου Μουσούρου (*M. Musuro, filoxofu*), ο οποίος το 1514 κατέβαλε μία λίρα για την εγγραφή του στην Αδελφότητα.

5. Α' Βιβλίο πρακτικών συνελεύσεων (*Capitolare I*) της ελληνικής Αδελφότητας Βενετίας, 1558-1601

Χειρόγραφο, 31x22 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Reg. 188

Στο βιβλίο καταγράφονται οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των μελών της Αδελφότητας και του Συμβουλίου των 40, τα πρακτικά των εκλογών των διαφόρων αξιωμάτων, καθώς και διάφορα υπομνήματα προς το προεδρείο της. Η γλώσσα των πράξεων είναι η ιταλική, επειδή τα βιβλία της Αδελφότητας ελέγχονταν και επικυρώνονταν από τις βενετικές αρχές. Στα φύλλα 119r-120v καταχωρίζεται η απόφαση της Αδελφότητας, της 10/20 Ιουνίου 1599, που αφορά στην ίδρυση μονής ευγενών ελληνίδων μοναχών, ύστερα από εισήγηση του μητροπολίτη Φιλαδελφείας, Γαβριήλ Σεβήρου.

1

6

11

6. Γράμμα του δόγη της Βενετίας Pasquale Cicogna, 5 Ιουλίου 1593

Περγαμηνή, 41x56 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Με γράμμα του δόγη της Βενετίας Pasquale Cicogna προς την Αδελφότητα κοινοποιείται ότι αποφασίστηκε να καταβάλλονται στο μέλλον, από το Δημόσιο Ταμείο της Βενετίας, 25 δουκάτα τον μήνα προς διευκόλυνση του μητροπολίτη Φιλαδελφείας, στον οποίο το Συμβούλιο των Δέκα και η Σύγκλητος παραχωρούσαν βοηθήματα.

7. Συνοδικό γράμμα του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, Παρθενίου Α', Μάιος 1644, Ινδικτιών 4η

Χαρτί, 56x41 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Με συνοδικό γράμμα του Πατριάρχη Παρθενίου προς την ελληνική Αδελφότητα κοινοποιείται η απόφαση να χορηγηθεί άδεια στον μητροπολίτη Φιλαδελφείας, Αθανάσιο Βελλερριανό, ώστε να φέρει μίτρα και αρχιερατικό σάκκο, καθώς και να κρίνει τις εκκλησιαστικές υποθέσεις των ορθοδόξων εκκλησιών της βενετικής επικράτειας ως πατριαρχικός επίτροπος και έξαρχος. Τα ίδια προνόμια εκχωρούνται και στους διαδόχους του.

8. *Βούλλα του μακαριωτάτου πάπα Λέοντος Ι' περί των προνομίων των Γραικών, και επικύρωσις εις την αυτήν του αγιοτάτου Κλήμεντος Ζ', [...]* Ενετίσιν, παρά Αντωνίω τω Βόρτολι, 1777.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. *Γραμματική Γεωγραφική ή μάλλον ανάλυσις καθαρά, εξηκριβωμένη, και σύντομος του ολοκλήρου σώματος της νεωτέρας Γεωγραφίας, [...]* πρότερον μεν εις την αγγλικήν συγγραφείσα διάλεκτον, [...] και τελευταίον εις την απλήν των Ελλήνων [...] παρά Γεωργίου ιερέως Φατζέα του εκ Κυθήρων, αφιερωθείσα δε τω ευσεβεστάτῳ γένει των Γραικών, οπού ενοικεί εις την Μητρόπολιν των Ενετιών, Ενετίσιν, παρά Αντωνίῳ Τζάττα, 1760.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Προσωπογραφία του Θωμά Φλαγγίνη, 17ος αιώνας

Ελαιογραφία σε ύφασμα, 128x98,5 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Ο Κερκυραίος Θωμάς Φλαγγίνης (1579-1648) εικονίζεται καθιστός δίπλα σε τραπέζι με χαρτιά και βιβλία. Στο κάτω μέρος του πίνακα έχει αναγραφεί απόσπασμα της διαθήκης του, της 11ης Σεπτεμβρίου 1644, που αφορά στην ίδρυση της ομώνυμης σχολής. Στις αρχές του 19ου αιώνα ο πίνακας συντηρήθηκε από τον Κερκυραίο Σπυρίδωνα Λατράνο, με προτροπή του τελευταίου δασκάλου της Φλαγγινείου Σχολής, Σπυρίδωνα Βλαντή.

11. Καταστατικό της ελληνικής Αδελφότητος Βενετίας (Mariegola), 1470-1691, 1708-1751

Χειρόγραφο, 34x24 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Reg. 219

Κατάστιχο που περιέχει τον κανονισμό λειτουργίας της ελληνικής Αδελφότητας του Αγίου Νικολάου, αντίγραφα αιτήσεων του προεδρείου της προς τις βενετικές Αρχές, αντίγραφα αποφάσεων διαφόρων βενετικών οργάνων που αφορούν στην Αδελφότητα και τον ναό του Αγίου Γεωργίου, ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης κ.ά. Ο κώδικας αποτελείται από 129 φύλλα περγαμηνά και 24 χάρτινα, είναι σταχωμένος με ξύλινα εξώφυλλα επενδυμένα με κόκκινο βελούδο, και κοσμείται με δύο παραστάσεις που φιλοτεχνήθηκαν στις αρχές του 16ου αιώνα από τον Βενετό Alberto Maffei. Στο φύλλο 6ν βρίσκεται η παράσταση της Σταύρωσης και στο φύλλο 7r εικονίζεται ο Άγιος Νικόλαος, προστάτης της Αδελφότητας.

12. Διαθήκη και κωδίκελλοι του Θωμά Φλαγγίνη, 1640-1644

Χειρόγραφο, 28x21 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Β. 37, φάκ. 525

Η τελευταία διαθήκη του Θωμά Φλαγγίνη συντάχθηκε στα ιταλικά, στις 11 Σεπτεμβρίου 1644, από τον βενετό νοτάριο Domenico Grandi και δημοσιεύθηκε την ημέρα του θανάτου τού διαθέτη, στις 23 Φεβρουαρίου 1648. Σύμφωνα με το κείμενο της διαθήκης, η περιουσία του έπρεπε να διατεθεί για τους εξής σκοπούς: α) την ίδρυση της σχολής, β) την εξαγορά αιχμαλώτων, γ) την προικοδότηση απόρων Ελληνίδων και δ) την ίδρυση νοσοκομείου. Σχετικά με τη σχολή, ο Φλαγγίνης είχε ορίσει να διδάσκουν ένας ή δύο ορθόδοξοι δάσκαλοι, εκτός από αυτόν που δίδασκε ήδη στο ελληνικό σχολείο της Αδελφότητας, και να προτιμούνται στην επιλογή των υποτρόφων οι συμπατριώτες του, Κερκυραίοι, και έπειτα οι Κύπριοι.

13. Β' Βιβλίο βαπτίσεων, 1655-1701

Χειρόγραφο, 34x25 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Τα κατάστιχα βαπτίσεων άρχισαν να τηρούνται από το 1599, με σχετική απόφαση του μητροπολίτη Φιλαδελφείας, Γαβριήλ Σεβήρου. Οι πράξεις καταχωρίζονται αλφαβητικά, σύμφωνα με το βαπτιστικό όνομα του παιδιού, στα ελληνικά, και μερικές φορές στο περιθώριο αναγράφεται η ένδειξη “νόμιμον” ή “νόθος”.

14. Γ' Βιβλίο γάμων, 1792-1815

Χειρόγραφο, 32x23 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Τα ληξιαρχικά βιβλία γάμων καθιερώθηκαν –όπως και τα κατάστιχα των βαπτίσεων– το 1599, από τον πρώτο μητροπολίτη Φιλαδελφείας, Γαβριήλ Σεβήρο. Οι πράξεις καταγράφονται από τους εφημέριους του ναού του Αγίου Γεωργίου αλφαβητικά, σύμφωνα με το βαπτιστικό όνομα του γαμπρού, στα ελληνικά.

15. Σπυρίδων Βλαντής, *Λεξικόν της ιταλικής γλώσσης*, εν Βενετία, παρά Νικολάω Γλυκεί τω εξ Ιωαννίνων, 1819.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Νικόλαος Παπαδόπουλος, *Ερμής ο Κερδώος, ήτοι Εμπορική Εγκυκλοπαίδεια*, εν Βενετία, παρά Νικολάω τω Γλυκεί τω εξ Ιωαννίνων, 1815.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

17. Domenico Lovisa, *Άποψη της Βενετίας*, 18ος αιώνας

Χαλκογραφία, 41,5x65,5 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Εικονίζεται το μνημειακό συγκρότημα της Πλατείας των Ελλήνων (*Campo dei Greci*): η Φλαγγίνειος Σχολή (σημερινή έδρα του Ελληνικού Ινστιτούτου Βενετίας), το κτίριο της Αδελφότητας του Αγίου Νικολάου (σημερινό Μουσείο), ο ναός του Αγίου Γεωργίου και το καμπαναριό.

18. Ιωάννου Προπούτου, *Ο Άγιος Νικόλαος και σκηνές του βίου του*, 1700

Εύλο, 70x57 εκ.

Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας

Στο κέντρο της εικόνας εικονίζεται ο Άγιος Νικόλαος ένθρονος· πλαισιώνεται με έντεκα σκηνές από τη ζωή και τα θαύματά του, με επεξηγηματικές επιγραφές. Πρόκειται για αντιγραφή της εικόνας του Θεοδώρου Πουλάκη. Στη σκηνή της κοίμησης του Αγίου βρίσκεται η υπογραφή του ζωγράφου, με κεφαλαία μαύρα γράμματα «ΧΕΙΡ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΡΟΠΟΥΤΟΥ». Η εικόνα καταγράφεται για πρώτη φορά στο ευρετήριο της κινητής περιουσίας της Αδελφότητας του 1700 με τον τίτλο «Μία εικόνα, ο Άγιος Νικόλαος με τα θαύματά του με ζωγραφική γύρω και πλαίσιο μαύρο».

1660 αὐγουστῶν 10. 14.

Νικόλαος υἱὸς τοῦ κυρίου βαρδολομῆου Λευκίμου ἐπαρχίας παρὶς
 μου ἀνταρίου φρεῖ τῶν μαθητῶν ἐφημέριος ἐν τῷ ναῷ τοῦ φαν
 ὑπαλομῆος Γεωργίου τῶν ρωμαίων ἀνάδοχος.

αὐτοῦ (Σιγῶν) διζέντζας ζιβιζάν. (Σιγῶν) κλέβη δ' ἐν ἡμέρᾳ.

Βεβαίον (Σιγῶν) τῶν τοῦ Δαδ. Δεσπότη. (Σιγῶν) τῶν τοῦ μινάτῃ.

(Σιγῶν) τῶν τοῦ Παναγίου. (Σιγῶν) τῶν τοῦ καράτῃ. —
 ἐν τῷ ναῷ τοῦ Παναγίου ἐστὶν —

αὐτῶν φάραξ, κ.

Νικόλαος υἱὸς τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Μητρίχναος καὶ τῆς κυρί
 μπάτας ἀπὸ τῆς ταχυνῆς Εὐαγγελίου τοῦ Εὐμανθῆος
 φρεῖ ζάνε Τῶν τοῦ μπάταξ ἐφημέριος ἐν τῷ ναῷ
 τοῦ ἀγίου μεγαλομῆος Γεωργίου τῶν ρωμαίων —

ἀνάδοχος:

Ιωάννης μυστέρης —

Δημήτριος χασιαδῆς —

1661 μαΐου 31

Νικόλαος υἱὸς τοῦ κυρίου τοῦ φρεῖ τοῦ φαν. ἐπαρχίας παρὶς μου
 φρεῖ τοῦ φαν. ἐν τῷ ναῷ τοῦ φαν. μαθητῶν ἐφημέριος ἐν τῷ ναῷ
 μου — ἀνάδοχοι τοῦ φαν. κυρίου μαθητῶν ἐφημέριος ἀνάδοχοι —
 τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν. τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν. τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν.
 τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν.

1661 Ἰαννουαρίου 6.

Νικόλαος υἱὸς τοῦ κυρίου τοῦ φαν. ἐπαρχίας παρὶς μου
 φρεῖ τοῦ φαν. ἐν τῷ ναῷ τοῦ φαν. μαθητῶν ἐφημέριος ἐν τῷ ναῷ
 μου — ἀνάδοχοι τοῦ φαν. κυρίου μαθητῶν ἐφημέριος ἀνάδοχοι —
 τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν. τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν. τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν.
 τῶν τοῦ φαν. μαθητῶν.

Trieste: Citta di vecchia e nuova (τέλη 18ου)

21

19

23

19. Δίσκος της ελληνικής κοινότητας Τεργέστης, στον οποίο παρουσιάζονται τα σύμβολά της Σφυρήλατος χαλκός, διάμετρος 80 εκ.
Τεργέστη, Κοινότης των Ορθοδόξων Ελλήνων
20. Άποψη της Τεργέστης. Φαίνονται η ελληνική κοινότητα της Τεργέστης και το Palazzo του Δημητρίου Καρτσιώτη
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Marco Pozzetto, Olga Katsiardi, Apostolos Papaioannou κ.ά., *Il Nuovo Giorno. La comunità greco-orientale di Trieste: Storia e patrimonio artistico-culturale*, Istituto per l'Enciclopedia del Friuli-Venezia Giulia, Udine 1982, σ. 40.
21. Η πόλη της Τεργέστης, τέλη 18ου αιώνα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Marco Pozzetto, Olga Katsiardi, Apostolos Papaioannou κ.ά., *Il Nuovo Giorno. La comunità greco-orientale di Trieste: Storia e patrimonio artistico-culturale*, Istituto per l'Enciclopedia del Friuli-Venezia Giulia, Udine 1982, σ. 13.
22. Χειρόγραφες επιστολές προς τον Γεώργιο Δουρούτη, ο οποίος διατηρούσε εμπορικό οίκο στη Σενιγάλια της Ιταλίας, από Έλληνα της Τεργέστης (19 Μαρτίου 1804), από τον Αντώνιο Νούσα στην ίδια περιοχή (27 Απριλίου 1814) και από τον Δ. Παπά στην Αγκώνα (30 Ιουλίου 1823).
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Οικογενειακό αρχείο Δουρούτη, αρ. εισ. 144/1, 144/4 και 144/38.
23. «Εισαγωγή αλφαβηταρίου νέου, ήτοι των κατ' αρχήν και βάσιν εις ανάγνωσιν απηγουμένων και εθιζομένων στοιχείων [...] Αφιερούται ευγνωμόνως τω ευγενεί εν πραγματευταίς κυρίω κ'ω Δημητρίω Κοργιαλώ τω εκ Κεφαλληνίας, τω πρώτως μεν εν Ευρώπη ξενίας αξιώσαντι εις Λιβόρνον, και χείρα δόντι, εν Πίζη 1831».
Βιβλιοθήκη της Βουλής
24. Ιωσήφ Γεωργερίνης, *A description of the present state of Samos, Nicaria, Patmos, and Mount Athos*, London, printed by W. G. and sold by Moses Pitt, 1678.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
25. *Voyage de Dimo et Nicolo Stephanopoli en Grèce: pendant les années V et VI (1797 et 1798 v. st.)* [...], A Londres, Chez Besson, 1800.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
26. Charles Constant le Tellier, *Γραμματική γαλλική*, εν Παρισίοις, εκ της Τυπογραφίας Φιρμίνου Διδότου, 1827.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
27. Κ. Κρεατσούλης, *Λόγοι εκκλησιαστικοί εκφωνηθέντες εις τον εν Μασσαλία ναόν των ανατολικών χριστιανών κατά το έτος 1837*, Εν Σμύρνη, Εκ της Ιωνικής Τυπογραφίας, 1838.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
28. Όροι και Διαταγαί του Γένους και της Αδελφότητος των Γραικών κατοίκων εις την πόλιν, και λιμένα ελεύθερον του Τριεστίν, υπό την σκέπην του σεβαστού αυτοκράτορος Ιωσήφ Β', ενδόξως βασιλεύοντος [...], εν Τεργέστη 1835.
Τεργέστη, Κοινότης των Ορθοδόξων Ελλήνων

29. *Μαθήματα της Γραικικής γλώσσης διά το σχολείον των εν Τεργέστη κατοικημένων Γραικών*, εν Βενετία, παρά Νικολάω τω Γλυκεί, 1818.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Ανδρέας Κριεζής (1816-1880)

Ρήγας Βελεστίνος. Αφιερώθη η παρούσα εικόν του πρωτομάρτυρος της ελληνικής ελευθερίας τω ενδοξοτάτῳ Κυρίῳ Ιωάννῃ Κωλέττῃ, τῷ κατὰ των της Ελλάδος τυράννων γενναίως αγωνισθέντι, Παρίσι, Lemercier, Benard & Cie, 1840.

Λιθογραφία, 50,4x37,3 εκ.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

31. Η Landstrasse στη Βιέννη, τέλη 18ου αιώνα

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Δήμος Αθηναίων, Πολιτισμικός Οργανισμός – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, *Το όραμα του Ρήγα. Ο Ρήγας στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες*, Αθήνα, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 1998, σ. 39

32. Το Μέγαρο Σίνα στη Βιέννη, μετά την ανακαίνισή του, σε σχέδιο του Th. Hansen, 1859.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

33. Πρόσοψη της ελληνικής εκκλησίας της Αγίας Τριάδας, μετά την ανοικοδόμησή της με χρήματα του Σίμωνος Σίνα, 1859.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

34. Αυθεντικό αντίγραφο του διπλώματος του 1751, της Αυτοκράτειρας Μαρίας Θηρεσίας της Αυστρίας, με το οποίο παραχωρούσε ιδιαίτερα προνόμια στην ελληνική κοινότητα Τεργέστης.

Τεργέστη, Κοινότης των Ορθοδόξων Ελλήνων

35. Γκραβούρα που αναπαριστά την Αγία Τριάδα και τον Άγιο Νικόλαο, η οποία φιλοτεχνήθηκε για τον καθαγιασμό της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου στην Τεργέστη, το 1787.

Τεργέστη, Κοινότης των Ορθοδόξων Ελλήνων

36. Η πρώτη έδρα της Αδριατικής Ένωσης Ασφαλειών στην Τεργέστη, 1838.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

37. Το Μέγαρο Στρατή στην Τεργέστη

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Spiridione Nicolaidi, *La presenza Greca a Trieste*, Trieste, edizioni B & M Fachin, 1990, σ. 50.

38. Ιερός Ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου στη Βουδαπέστη, 1801

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

Die von Seiner Majestät
^{dem}
 römischen Kaiser
Joseph dem II.

denen in der Kaiserl. Residenzstadt Wien Handelnden, der ottomanischen Pforte
 unterthänigen nicht unirten Griechen, in Betreff ihres Gottesdienstes in der Kapelle
 des heil. Georgius im Steyerhof allergnädigst ertheilte Freyheit.

ΚΑΙΣΑΡΟΒΑΣΙΛΙΚὸΝ ΠΡΟΝΟΜΙΟΝ

ΧΑΡΙΣΘΕΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΑΙΟΤΑΤΟΥ

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΩΝ ΡΩΜΑΝΩΝ,

ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ,

Εἰς τὰς ἐν τῇ Καθεδρακλιτῇ πόλει Βιέννῃ πραγματευομένης, μὴ ἀνίτης Ρωμαιοῦς.
 τὰς υποκειμένης τῆς Οθωμανικῆς ἐξουσίας, διὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἣν οὖν Καπέλλαν, τοῦ Ἁγίου
 Γεωργίου, ἐκείνην εἰς τὸ Στάου Χόφ.

Παρὰ Γραφῆ τοῦ εὐγενῆ τοῦ Καρτζβίχ. σφ. πυ. ἐν Βιέννῃ, τῆς Αὐστρίας.

ИЖЕ ѿ НХЪ ВЕЛНУЕОУБА

РИМСКАГО ИМПЕРАТОРА

ΙΩΣΗΦ ΑΒΤΟΡΑΓΩ,

οὐ
 царствующимъ градъ Вѣннѣ торгующимъ Ѳттоманинчикоу Порта
 подданнымъ нехитымъ Грекомъ ко НХЪ Бѣолажнѣиоу оу Капелламъ С. Георгіа
 оу Штайнхорфъ еимѣниѣише дарованнаго Себѣода.

W I E N,

ben Joseph Edlen von Kurzbeck, 1783.

39. *Καισαροβασιλικόν προνόμιον χαρισθέν παρά του κραταιοτάτου Καίσαρος των Ρωμάνων, Ιωσήφ του Δευτέρου, εις τους εν τη Καθεδραλική πόλει Βιέννη πραγματοποιένους, μη ουνίτους Ρωμαίους, τους υποκειμένους της Οθωμανικής εξουσίας, διά την εκκλησίαν, ήγουν Καπέλλαν, του Αγίου Γεωργίου, οπού ενρίσκεται εις το Στάνερ Χοφ, εν Βιέννη της Αουστρίας, παρά Ιωσήφ τω ευγενεί τω Κουρτζβέκ, 1783.*
Βιβλιοθήκη της Βουλής
40. *Νομοθεσία του υψηλοτάτου, και ενσεβεστάτου, Αυθέντου και Ηγεμόνος πάσης Ουγγροβλαχίας, κυρίον, κυρίον Ιωάννου Γεωργίου Καρατζά Βοεβόδα, εν Βιέννη, εν τη Τυπογραφία του Ιωαν. Βαρθ. Τζβεκίου, 1818.*
Βιβλιοθήκη της Βουλής
41. Δημήτριος Δάρβαρης, *Χειραγωγή εις την καλοκαγαθίαν, ήτοι εγχειρίδιον εις ανάγνωσιν τοις σπουδάζουσι νεανίσκοις των Ρωμαίων και Βλάχων*, δαπάνη του τιμιωτ. Κυρίου Ιωάννου Νικολάου του Δαρβάρεως, εν Βιέννη της Αουστρίας, εν τη Τυπογραφία Γεωργ. Βενδότη, εν έτει 1791.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
42. Θωμάς Δημητρίου, *Η Σκριπτούρα Δόππια, ήτοι, Η τάξις των πραγματεντάδικων καταστίκων*, εν Βιέννη της Αουστρίας, Τύποις του Βανομεϊστέρου, 1794.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
43. Βασίλειος Π. Ευθυμίου, *Αλφαβητάριον απλοελληνικόν [...]*, τύποις δε εκδοθέν δαπάνη πατρική ίνα χαρίζηται τοις πτωχοίς νέοις της Πατρίδος του, εν Βιέννη της Αουστρίας, εν τη Ελληνική Τυπογραφία Γεωργίου Βενδώτη, 1807.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
44. *Παραίνεσις προς τους εν Βιέννη φιλογενείς Έλληνας εις σύστασιν σχολείου Ελληνικού*, εν Βιέννη της Αουστρίας, εκ της Τυπογραφίας Γεωργίου Βενδώτου, [1811].
Βιβλιοθήκη της Βουλής
45. Δημήτριος Βενιέρης, *Επιτομή Γραμματικής*, εν Τριεστίω, εν τη Τυπογραφία Ιωάννου Βαπτιστού Σπεραϊνδίο, 1799.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
46. *Γραμματική της γερμανικής γλώσσης εν συνόψει*, εν Τεργέστη, παρά Ε. Ε. Βερνέρω των Βιβλιοπώλη, 1835.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
47. Βικέντιος Δαμωδός, *Πράξις κατά συντομίαν εις τας Ρητορικής Ερμηνείας*, εν Πέστη της Ουγγαρίας, εν τη Τυπογραφία Τ. Ιωάννου Τράττνερ, 1815.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
48. Επικύρωση εμπορικών προνομίων των ελληνικών κοινοτήτων Βρασον και Sibiu από τον πρίγκιπα της Τρανσυλβανίας Μιχαήλ Απάφι, 1678.
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Έγγραφα ελληνικών κοινοτήτων Τρανσυλβανίας, αρ. εισ. 134/6.

49. Ο Ναός Σταυροπόλεως στο Βουκουρέστι, η συνοικία του Ρήγα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Δήμος Αθηναίων, Πολιτισμικός Οργανισμός – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, *Το όραμα του Ρήγα. Ο Ρήγας στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες*, Αθήνα, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 1998, σ. 27
50. Γενική άποψη του Βουκουρεστίου
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Δήμος Αθηναίων, Πολιτισμικός Οργανισμός – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, *Το όραμα του Ρήγα. Ο Ρήγας στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες*, Αθήνα, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 1998, σ. 13
51. Franciscus Smith, *Una Principessa Greca di Valacchia*
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Βιβλιοθήκη της Βουλής
52. Louis Dupré, *Le Prince de Moldavie, Michel Soutzo*
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Louis Dupré, *Voyage à Athènes et à Constantinople; ou, Collection de portraits, de vues et de costumes grecs et ottomans, peints sur les lieux [...]*, Paris, Imprimerie de Dondey-Dupré, 1825.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
53. Louis Dupré, *Kan du prince de Moldavie*
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Louis Dupré, *Voyage à Athènes et à Constantinople; ou, Collection de portraits, de vues et de costumes grecs et ottomans, peints sur les lieux [...]*, Paris, Imprimerie de Dondey-Dupré, 1825.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
54. Προσωπογραφία του ηγεμόνα της Βλαχίας, Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου (1711-1769)
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Δήμος Αθηναίων, Πολιτισμικός Οργανισμός – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, *Το όραμα του Ρήγα. Ο Ρήγας στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες*, Αθήνα, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 1998, σ. 20
55. Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, *Τα Ιουδαϊκά κατ' επιτομήν συγγραφέντα*, εν Βουκουρεστίω, παρά του ελαχίστου εν ιερομονάχοις Διονυσίου του Φλώρου, 1716.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
56. *Θέατρον πολιτικόν μεταγλωττισθέν εκ της λατινικής εις την ημετέραν απλήν διάλεκτον*, παρά του υψηλοτάτου, και σοφωτάτου, αυθέντου της Ουγγροβλαχίας, Νικολάου του Μαυροκορδάτου, νυν εκ δευτέρου τύποις εκδοθέν, εν Λιψία της Σαξωνίας, παρά Βερνάρθω Χριστοφόρω Πρέιτκοφφ, και Υιώ, 1776.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
57. Ιώσηπος Μοισιόδαξ, *Θεωρία της Γεωγραφίας*, [...] εν Ουιέννη της Αουστρίας, παρά τω Ευγενεί, και Αυτοκρατορικό ή Βασιλικό Τυπογράφω Ιωάννη Θωμά τω από Τράττνερ, 1781.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Franciscus Smith del. sculp. Pinxit

Apud Theodorum Voss Venit

Una Principessa Greca di Valacchia.

Princesse Grecque de Valachie.

THE ROYAL

58

58. *Φροντισματα του εκλαμπροτατου αοιδιμου Αλεξανδρου Μαυροκορδατου του εξ απορρητων*. Νυν πρώτον τύποις εκδοθέντα αναλώμασι του υψηλοτάτου και ευσεβεστάτου Αυθέντου και Ηγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας Κυρίου Κυρίου Αλεξάνδρου Κωνσταντίνου Μουρούζη Βοεβόδα, εν Βιέννη της Αουστρίας, εν τη Ελληνική Τυπογραφία Γεωργίου Βενδότη, 1805.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

59. Αντίγραφα εγγράφων του Ηγεμόνα της Βλαχίας Ιωάννη Καρατζά προς το Διβάνι και άλλες διοικητικές και εκκλησιαστικές αρχές, για οικονομικά και φορολογικά ζητήματα της Βλαχίας και Μολδαβίας.

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Ιωάννη Καρατζά και Μιχαήλ Σούτσου, αρ. εισ. 46/φ.1/5.

60. Επιστολή προς τον Βοϊβόδα της Βλαχίας από την Κωνσταντινούπολη, σχετικά με την ανυπακοή του Αλή Πασά Τεπελενλή προς την Υψηλή Πύλη.

Χειρόγραφο, 20 Σαμπάν 1235 (3 Ιουνίου 1820)

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Συλλογή Οθωμανικών Εγγράφων, αρ. εισ. 35/23

61. Δανιήλ Φιλιππίδης, *Ιστορία της Ρουμουνίας: ή έκθεσις των αξιολογωτέρων μνημονευομένων συμβάντων εν τοις αριστεροίς κάτω παριστρίοις [...]*, εν Λειψία της Σαξονίας, εν τη Τυπογραφία του Ταουνίτζ, 1816.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

62. *Συλλογή διαφόρων τραγωδιών: όσαι παρεστάθησαν εις το θέατρον του Βουκουρεστίου*, [εν Βουκουρεστίω], εκ του εν Βουκουρεστίω νεοσυστάτου Τυπογραφείου [...], 1820.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

63. Επιστολή του Αλέξανδρου Σούτσου στον Γεώργιο Παπαδόπουλο στο Βουκουρέστι
Χειρόγραφο, Βλαχικό Φοξανίου, 18/30 Απριλίου 1841.
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Συλλογή ποιητών και λογίων, αρ. εισ. 37/3

64. Προικοσύμφωνο, εκ Φιλιππουπόλεως της Άννης θυγατρός του Δημητράκη Καρματζιόγλου, συζευχθείσης τον Στούντζιον Ιωάννη, μεγαλέμπορον [...].
Χειρόγραφο, 19.8.1839
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως, αρ. εισ. 86/1

65. Το κτίριο της Ελληνικής Εμπορικής Σχολής, στη γωνία των οδών De Ribas και Αικατερίνης, το οποίο σήμερα έχει κατεδαφιστεί, 19ος αιώνας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Βασίλης Καρδάσης, *Ο Ελληνισμός του Ευξείνου Πόντου*, Εκδόσεις Μίλητος, χ.χ., σ. 91

66. Όψη της Οδησσού το 1829
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Βασίλης Καρδάσης, *Ο Ελληνισμός του Ευξείνου Πόντου*, Εκδόσεις Μίλητος, χ.χ., σ. 85

67. Το ελληνόκτητο καφενείο *Κωνσταντινούπολις*, στην Οδησσό, 19ος αιώνας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Βασίλης Καρδάσης, *Ο Ελληνισμός του Ευξείνου Πόντου*, Εκδόσεις Μίλητος, χ.χ., σ. 119

68. Ο εμπορικός δρόμος της Οδησσού, που κατέληγε στις εγκαταστάσεις του Τελωνείου, 19ος αιώνας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Βασίλης Καρδάσης, *Ο Ελληνισμός του Ευξείνου Πόντου*, Εκδόσεις Μίλητος, χ.χ., σ. 43

69. Όψεις του σπιτιού του Ιω. Βαρβάκη στο Ταγκανρόγκ, 19ος αιώνας
Σχέδιο με μολύβι
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Ιωάννου Βαρβάκη

70. Φωτογραφία του Ιω. Βαρβάκη, 19ος αιώνας
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Ιωάννου Βαρβάκη

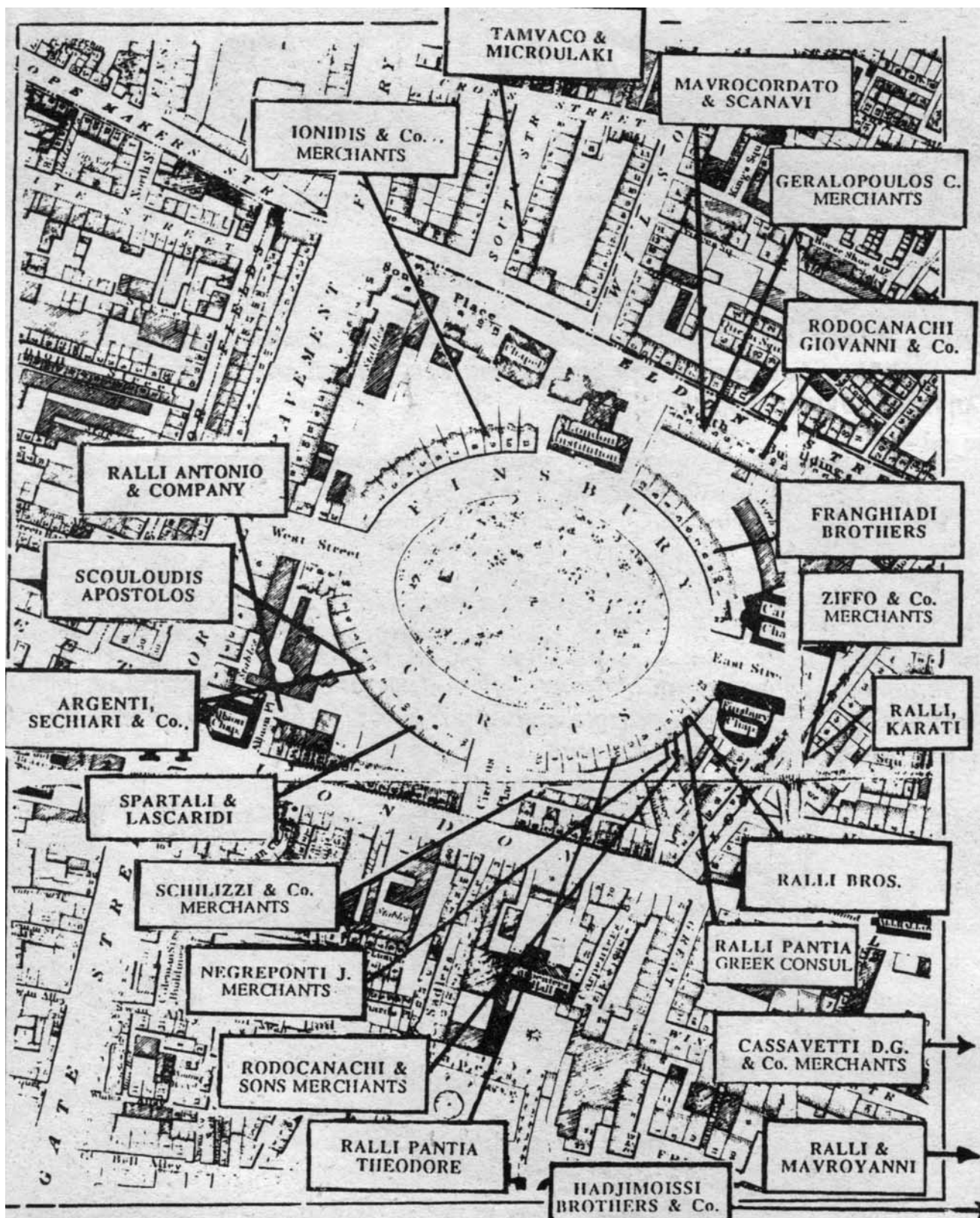
71. Φωτογραφία έλληνα μαθητή γυμνασίου
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Ελ. Χαρατσίδα

72. Φωτογραφία των οικογενειών των αδελφών Χαρατσίδα, χωριό Ιβάνοφκα Γεωργίας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Ελ. Χαρατσίδα

73. Φωτογραφία οικογένειας έλληνα αξιωματικού του τσαρικού στρατού
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Ελ. Χαρατοσίδη
74. Αντίγραφα εκκλησιαστικών εγγράφων για την ίδρυση του Πατριαρχείου Πανρωσίας (1721)
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Ιωάννη Καρατζά και Μιχαήλ Σούτσου, αρ. εισ. 46/φ.3/11
75. Παναγιώτης Νιτζόγλου, *Γραμματική Ρωσικο-Γραικική, ήτοι, Μέθοδος ευκολωτάτη εις την χρήσιν των ομογενών* [...], εν Μόσχα, εν τη Τυπογραφία του Σ. Σελιβανόβσκη, 1810.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
76. Αυτόγραφη επιστολή Αδαμάντιου Κοραή προς τον Ιω. Βαρβάκη στο Ταγκανρόγκ, Α΄ μισό του 19ου αιώνα
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Ιωάννου Βαρβάκη
77. Εφοδιαστικό μέλους της Φιλικής Εταιρείας
Μονόφυλλο
Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αρχείο Κοπανίτσα
78. Σφραγίδα του Ιωάννη Καποδίστρια, που φέρει τα αρχικά του Κυβερνήτη «Ι.Κ.»
Βιβλιοθήκη της Βουλής
79. Κωνσταντίνος Βαρδαλάχος, *Μαθήματα διά τους παίδας*. Εν Οδησσώ, Εν τη Τυπογραφία του των Ελλήνων Εμπόρων Σχολείου, 1830.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
80. *Συλλογή εκ διαφόρων Ελλήνων συγγραφέων και ποιητών*, εις χρήσιν των Ελληνικών σχολείων. Εν Οδησσώ, Εν τη Τυπογραφία της Ελληνεμπορικής Σχολής, 1833.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
81. Κωνσταντίνος Οικονόμος, *Επιτάφιος λόγος εις τον αείμνηστον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριον*. Εκφωνηθείς εν Οδησσώ εν τη Ρωσική Μητροπόλει της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, τη 19 Ιουνίου 1821, εν τω Τυπογραφείω Αυγούστου Σεμένου, 1821.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
82. Έντυπη επιστολή του Γ. Σκαραμαγκά, με την οποία ενημερώνει τον Π. Φουστάνο, ιδιοκτήτη ατμοπλοίου, για προσφορές φορτίου ξυλείας από το Νοβοροσίσκ, Ταϊγάνιον, 29 Δεκεμβρίου 1904
Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου
83. Έντυπη επιστολή την οποία απευθύνει η εταιρεία *Κωνστ. Σβορώνος και Υιοί* προς τους ιδιοκτήτες ατμοπλοίων, με προσφορές για τη διευκόλυνση φόρτωσης των ατμοπλοίων τους, Κέρτς, 1 Νοεμβρίου 1907
Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου

84. Η Αγία Σοφία στο Bayswater του Λονδίνου. Η ανοικοδόμηση του ναού διήρκεσε από το 1877 έως το 1882. Σχέδιο εργασίας της δυτικής όψης και της εισόδου του John Oldrid Scott.

Αρχείο σχεδίων RIBA

Αναπαραγωγή από: *Ελλήνων κειμήλια, δωρεές στον καθεδρικό ναό της Αγίας Σοφίας του Λονδίνου*, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, Αθήνα 2002, σ. 33

85. Το κέντρο των ελληνικών επιχειρήσεων και της παροικίας στο City του Λονδίνου, το Finsbury Circus, στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

86. Ο Παντιάς Στεφάνου Ράλλης (1793-1865) υπήρξε ιδρυτής του οίκου Ralli Brothers του Λονδίνου και ηγετική φυσιογνωμία της εκεί ελληνικής κοινότητας.

Αναπαραγωγή από: *Ελλήνων κειμήλια, δωρεές στον καθεδρικό ναό της Αγίας Σοφίας του Λονδίνου*, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, Αθήνα 2002

87. Η οικογένεια Ροδοκανάκη, χιώτικης καταγωγής, ήταν μία από τις σημαντικές οικογένειες της ελληνικής παροικίας του Λονδίνου το 19ο αιώνα.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

88. Τα εγκαίνια του *Μαιευτηρίου Μαρίκα Ηλιάδη-Ίδρυμα Έλενας Βενιζέλου*, από την Έλενα Σκυλίτση-Βενιζέλου (Λονδίνο 1874-Παρίσι 1959). Η κατασκευή του ξεκίνησε το 1927 και ολοκληρώθηκε το 1933.

Αναπαραγωγή από: Έλενα Βενιζέλου, *Στη σκιά του Βενιζέλου*, Αθήνα, Ωκεανίδα 2002

89. Ο Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός ενώ δίνει συνέντευξη στο BBC

Φωτογραφία

Αρχείο BBC

90. Ο σύλλογος των ελλήνων φοιτητών του Πανεπιστημίου Newcastle-upon-Tyne, 1965-1966

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

91. Καθέλκυση του πλοίου *Μαργιώ*, της εταιρείας Ρεθύμνη-Κουλουκουντή. Το Λονδίνο έγινε το επιχειρηματικό κέντρο των ελλήνων εφοπλιστών μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ιδιωτικό αρχείο

92. Διαδήλωση ελλήνων και ξένων φοιτητών κατά της δικτατορίας του 1967 στην Οξφόρδη

Φωτογραφία: Μαρία Καραβία

93. Βιβλίων εκλογής Βασιλέως. Πρωτόκολλο για την εκλογή βασιλιά της Ελλάδας, Λίβερπουλ, 1/13 Δεκεμβρίου 1862.

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Πρωτόκολλα δημοψηφίσματος αρ. εισ. 48/107

94. Γενεαλογία της οικογένειας Καβάφη

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

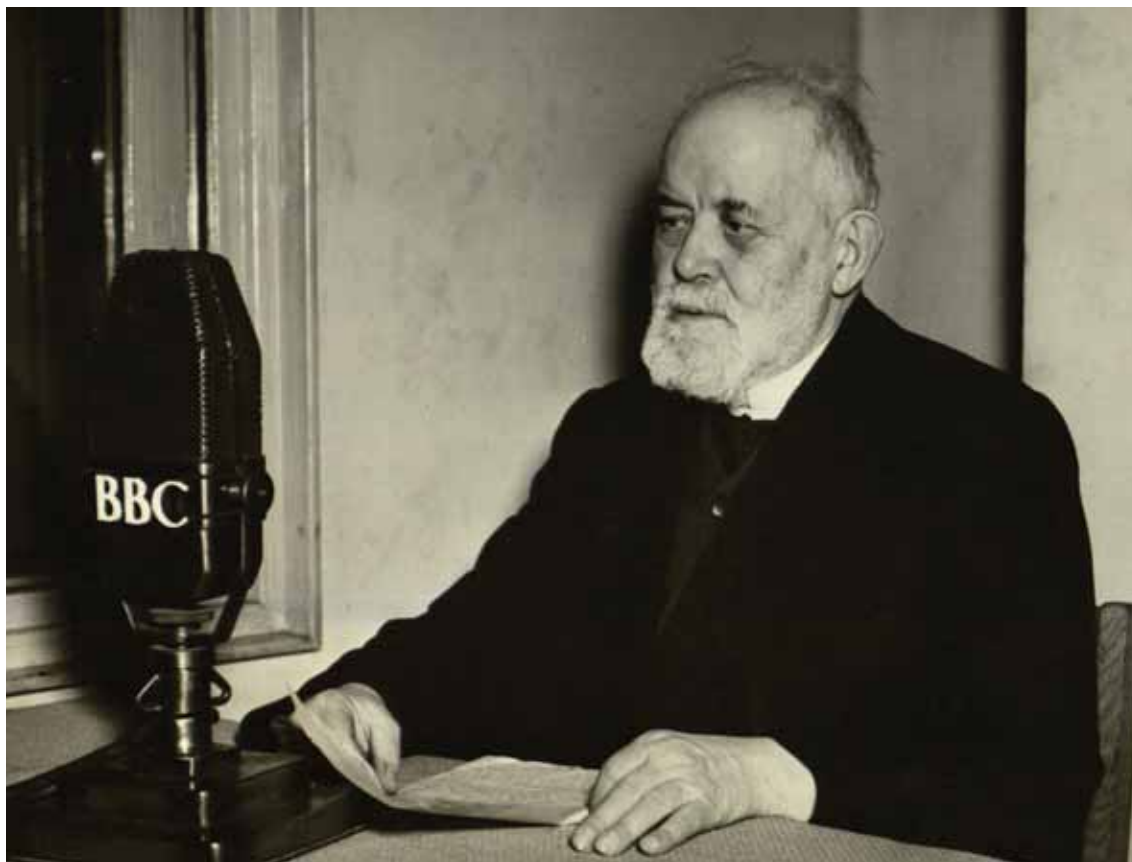
95. The Anglo-Grecian Steamship Company Limited, 1908
Ναυτιλιακό έγγραφο
Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου
96. Έκθεσις της οικονομικής διαχείρισεως της εν Μαγκεστρία ελληνικής εκκλησίας Ορθοδόξου Εκκλησίας *Ο Ευαγγελισμός*, διά το έτος 1934.
Αρχείο Μ. Χ. Χατζηιωάννου
97. Union Maritime & Shipping Co Ltd, 1938. Ναυτιλιακό έγγραφο στα αγγλικά, σύμφωνα με το οποίο ορίζονται οι τιμές πώλησης της αγοράς.
Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου
98. Μιχαήλ Κωνσταντινίδης, αρχιμανδρίτης, *The Greek Orthodox Church in London*, Oxford University Press 1933. Δίγλωσση εικονογραφημένη έκδοση
Βιβλιοθήκη της Βουλής
99. Ο *Βρετανικός Αστήρ*, εκδότης Στέφανος Ξένος, Λονδίνο
Βιβλιοθήκη της Βουλής
100. Η ελληνική εκκλησία στο Παρίσι, αφιερωμένη στον Άγιο Στέφανο, 1896
Σχέδιο Karl Fichot
Αναπαραγωγή από τη δίγλωσση έκδοση: *Οικουμενικόν Πατριαρχείον, Ιερά Μητρόπολις Γαλλίας, Εξαρχία πάσης Ιβηρίας, Αναμνηστικός τόμος εκατονταετηρίδος του καθεδρικού Ιερού Ναού του Αγίου Στεφάνου Παρισίων*, Παρίσιοι 1995.
101. Ο Γιάννης Ψυχάρης (1854-1929) στο γραφείο του
Φωτογραφία
Βιβλιοθήκη της Βουλής
102. Έλληνες γουναράδες από την Καστοριά, 1928-1929
Αρχείο Georges Constantin
103. Το πλοίο *Mataroa*, στο οποίο επιβιβάστηκαν περίπου 200 φοιτητές, υπότροφοι του Γαλλικού Ινστιτούτου, στα τέλη του 1945.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Ιδιωτικό αρχείο
104. Έλληνες φοιτητές, επιβάτες του *Mataroa*, στην Πανεπιστημιούπολη στο Παρίσι, 1946. Διακρίνονται οι: Μέμος Μακρής, Γ. Καρούζος, Κ. Καχραμάνη, Κ. Παπαϊωάννου, Ν. Καχραμάνη, κ.ά. Η Γαλλία έγινε η δεύτερη πατρίδα τους, όπου πολλοί διέπρεψαν σε ποικίλους τομείς της επιστήμης.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Ιδιωτικό αρχείο
105. Αντιδικτατορική αφίσα που κυκλοφόρησε στην Γαλλία με την ευκαιρία της εβδομάδας κατά του φασισμού.
Αναπαραγωγή από: *Ελληνικές Αφίσες*, επιλογή-παρουσίαση-καλλιτεχνική επιμέλεια Σπύρος Καραχρήστος, Αθήνα, Κέδρος 1994, σ. 245.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

συνεισφορῶν τῶν ἐν Λονδίῳ Ἑλλήνων ὑπὲρ ἀνακομιδῆς
τῶν λειψάνων τοῦ ἀειμνήστου ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ, με-
τατυπώσεως τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, κ. τ. λ.

	£	s.		£	s.
Εὐστράτιος Ῥάλλης	300	0	μεταφορὰ	2225	0
Ἰωάννης Στ. Σκυλίτζης . . .	200	0	Δ. Σ. Σεβαστόπουλος καὶ Σα	15	0
Ἀδελφοὶ Ῥάλλη	300	0	Δ. Μερκάτης	5	0
Σπάρταλης καὶ Σα	200	0	Παπαρρήτωρ καὶ Μαργαρί-		
Ἀδελφοὶ Βαλλιάνου	150	0	της	10	0
Ξενοφῶν Μπαλλῆς	100	0	Θεοδ. Ζ. Κορωνιὸς	10	0
Ταμβάκος, Μικρουλάκης καὶ			Ἀ. Ἀ. Ἰωνίδης	10	0
Μαυρογορδάτος	100	0	Καβάφης καὶ Σα	10	0
Ἀργέντης Σκυλίτζης καὶ Σα	100	0	Λ. Ζίφος	10	0
Ἀδελφοὶ Ζαρίφη	100	0	Γ. Φ. Σπυρόπουλος	7	0
Ἀ. Ἀ. Ῥάλλης	100	0	Ἰωνίδης καὶ Barker	15	0
Ἀδελφοὶ Πετροκοκκίνου . . .	75	0	Ν. Γ. Ζυγομαλᾶν	10	0
Μαῦρος Βαλιέρης καὶ Σα . .	50	0	Σπ. Μαυρογιάννης	20	0
Π. Π. Ῥοδοκανάκης καὶ Σα	40	0	Κ. Σ. Σεβαστόπουλος	7	0
Κασσαβέτης καὶ Σα	50	0	Γεωργ. Σ. Σκαρामαγκᾶς . .	20	0
Ἀγέλαστος καὶ Σαγραντῆς . .	40	0	Γεωργ. Κεφαλᾶς	25	0
Δ. Μ. Κατινάκης	40	0	Ν. Π. Γιούκας	10	0
Π. Κ. Σκλάβος καὶ Σα	30	0	Κ. Ζεβελέκης	10	0
Ἀ. Συγγρὸς	50	0	Δ. Μ. Κόλλας	5	0
Φραγκόπουλος, Ἀγέλαστος			Ν. Βογιατζόγλου	10	0
καὶ Σα	30	0	Σεκιάρης καὶ Σα	10	0
Σκαρामαγκᾶς καὶ Σα	60	0	Καράτης καὶ Σεβαστόπουλος	5	0
Ἀδελφοὶ Μελά	30	0	Ἀντζιλότης, Dart καὶ Σα . .	15	0
Ἰω. Μ. Καλβοκορέσης	20	0	Κρεμίδης καὶ Σα	20	0
Π. Κ. Ῥάλλης	30	0	Ν. Τζερλέντης	15	0
Ἐ. Κ. Ἰωνίδης	15	0	Ἀλ. Βαλλῆς	15	0
Γεωργακόπουλος Παναγόπου-			Γεωργ. Πιστόλλης	10	0
λος καὶ Σα	15	0	Ἀμβρ. Ἰω. Ῥάλλης	5	0
μεταφορὰ	2225	0	μεταφορὰ	2529	0

89

106. Σύμβαση γενομένη εν Αθήναις της 26 Απριλίου 1858 μεταξύ της Γενικής Διευθύνσεως των Ταχυδρομείων του Βασιλείου της Ελλάδος και του κυρίου Αθανασίου Βουτσινά και υιοί, ενεργούντος εν ονόματι της εν Μασσαλία ατμοπλοϊκής εταιρείας των Φωκαέων και επικυρωθείσα την 6 Ιουνίου 1858.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

107. *Η εν Μασσαλία Κεντρική Επιτροπή «υπέρ της μετακομιδής των λειψάνων του Αδαμαντίου Κοραή, της εν Αθήναις ανιδρύσεως μανσωλείου και ανεγέρσεως αδριάντος, της εν Παρισίοις ανιδρύσεως κενοταφίου και της μετατνύσεως των συγγραμμάτων αυτού, όπως διανεμηθένσι δωρεάν εις τα σχολεία της Ελλάδος απόσης», απευθυνθείσα προς τους εν Λονδίνω κους Ευστράτιον Ράλλον και Μιχαήλ Σπάρταλην, εζήτησε δι' αυτών την σύμπραξιν των εν τη πόλει ταύτη Ελλήνων υπέρ του σκοπού της συστάσεώς της, printed by Taylor and Francis, 1872.*

Βιβλιοθήκη της Βουλής

108. Επιστολή του Κ. Κοντουμά από τη Μασσαλία, την οποία απευθύνει προς την Αννέτα Κριαρά στη Σύρο, 28 Φεβρουαρίου 1880.

Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου

CONSULAT DE GRECE AU HAVRE

.....

Au nom du Gouvernement du ROYAUME DE GRECE,,
 Hovv, Consul de S.M. Hellénique au Havre,

prions toutes les autorités Civiles et Militaires
 des Pays amis et requérons celles du Royaume de
 Grèce, de laisser passer librement

SIGNALEMENT

Profession <i>marin</i>	
Age <i>27 ans</i>	
Taille <i> moyenne</i>	<i> Monsieur Leonard Xanthos</i>
Cheveux <i>châtain</i>	
Yeux <i>bruns</i>	<i>se rendant en Angleterre</i>
Nos <i>de</i>	et de lui prêter, en cas de besoin, toute l'aide
Bouche <i>régulière</i>	et l'assistance qui dépend d'elles,
Visage <i>régulier</i>	Fait au Havre, aujourd'hui <i>27 Mars</i>
Teint <i>brun</i>	<i>l'âge de neuf vent vingt trois</i>
Signe particulier	Est délivré <i>sur la ou de pièces d'identité</i> (le présent passeport est valable Six Mois)
Commune <i>Andros</i>	<i>pour LE CONSUL : empoché</i>
Domicile <i>Athènes</i>	<i>Le Chancelier</i>
Signature du Titulaire :	<i>Xanthos</i>

Donné Dr. n. T. à 3.25 N° 25

Taxe additionnelle 10 %
 sur les droits consulaires en
 vertu de la loi 2729

Drachmes *2.50*   *6.50*
pour le consul
Le Chancelier   *28.50*

117

109. *Κανονισμός της εν Παρισίοις Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας τιμωμένης επ' ονόματι του Αγίου Στεφάνου, ψηφισθείς υπό της εν Παρισίοις ελληνικής παροικίας κατά την Συνέλευσιν της 13/25 Απριλίου 1898 και εγκριθείς παρά της βασιλικής ελληνικής Κυβερνήσεως, εν Παρισίοις, τυπογραφία Γ. Μαυρίν, 1901.*

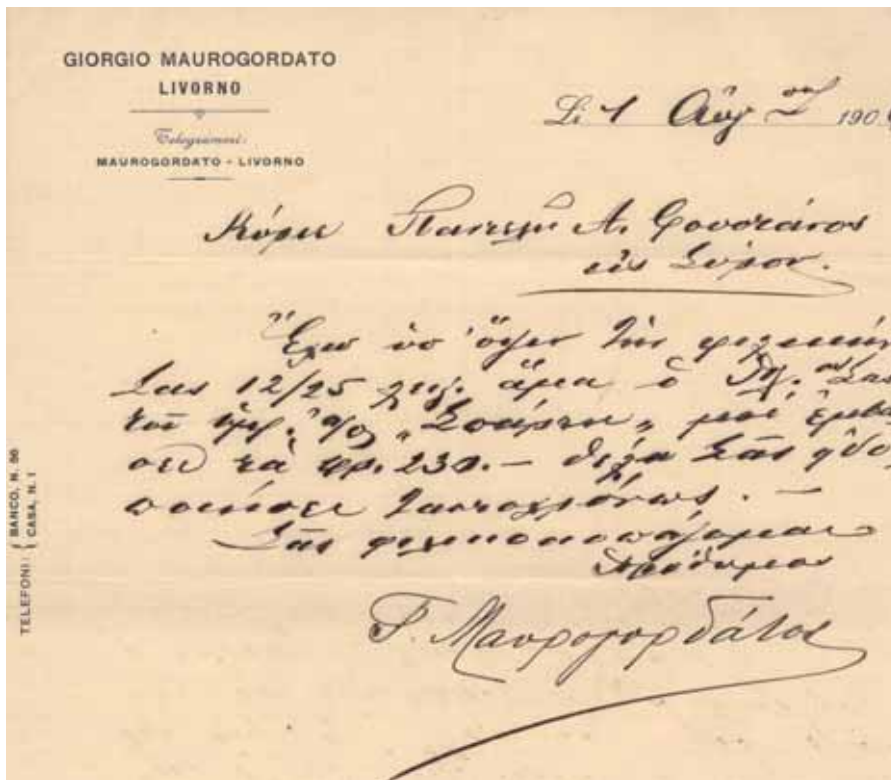
Υπουργείο Εξωτερικών, Ιστορικό και Διπλωματικό Αρχείο

110. *Έκθεσις περί γεωργίας, βιομηχανίας, εμπορίου και ναυτιλίας ανά την προξενικήν περιφέρειαν Μασσαλίας, εν Αθήναις, εκ του Εθνικού Τυπογραφείου, 1912. Έντυπο του Υπουργείου Εξωτερικών. Βιβλιοθήκη της Βουλής*

111. Κατάλογος των μελών της Φιλοπτώχου Ελληνικής Αδελφότητας εν Παρισίοις το 1917
Υπουργείο Εξωτερικών, Ιστορικό και Διπλωματικό Αρχείο

112. Προσωπικά αντικείμενα του Γιάννη Ψυχάρη (1854-1929): επισκεπτήρια, τετράδιο σημειώσεων, πένα, μπλοκ επιταγών, γυαλιά.
Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αρχείο Γιάννη Ψυχάρη

113. Δελτίο ελέγχου του φοιτητή Εμμανουήλ Σιφναίου στην École Supérieure Pratique de Commerce et d'Industrie, του τριμήνου 1927-1928.
Αρχείο Κ. Σιφναίου

125

114. Διαβατήριο για τη Μεγάλη Βρετανία, του ναυτικού Leonard Xanthos, εκδομένο στις 28 Μαρτίου 1923 του Ελληνικού Προξενείου της Χάβρης.

Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου

115. Τρίπτυχο τριμηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών του Εμμανουήλ Σιφναίου, 1931

Αρχείο Κ. Σιφναίου

116. Έλληνες φοιτητές στο μεταπολεμικό Παρίσι: βόλτα στο πάρκο και θεατρική παράσταση.

Αρχείο Μάνου Ζαχαρία

117. Από τη ζωή ελλήνων και ιταλών ανθρακωρύχων στα ορυχεία του Βελγίου, δεκαετία 1960

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Αρχείο Λ. Βεντούρα

118. Οικογένεια Ελλήνων στο Βέλγιο, δεκαετία 1960

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

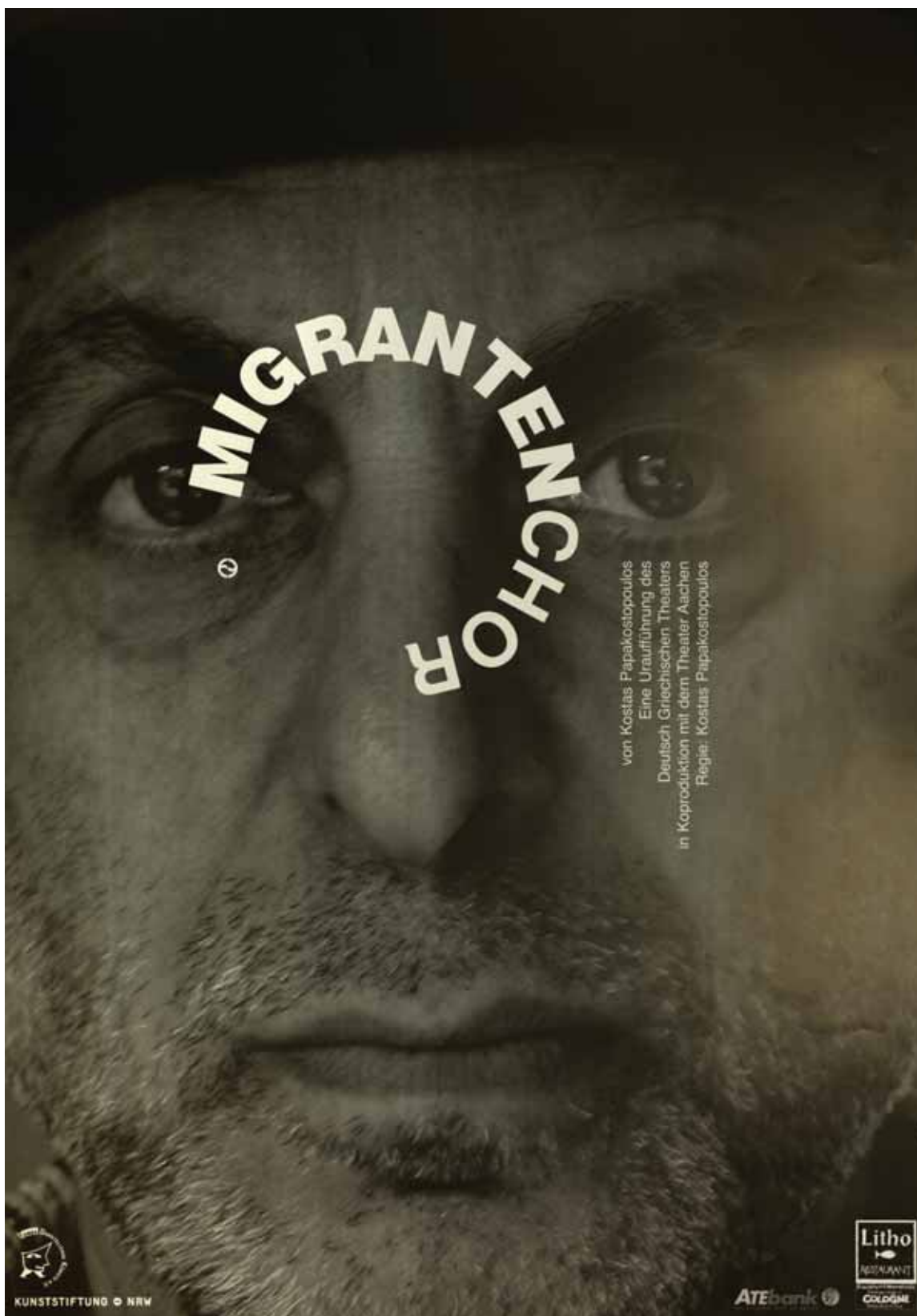
Αρχείο Λ. Βεντούρα

119. Η ελληνική ομάδα ποδοσφαίρου Στοκχόλμης με το όνομα Ακρόπολις

Αναπαραγωγή από: Όπου γη Ελλάδα: το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες, Κτηματική Τράπεζα-Μνήμες, σ. 63

120. Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Κοινότητας Στοκχόλμης, 1978
Αναπαραγωγή από: *Όπου γη Ελλάδα: το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Κτηματική Τράπεζα-Μνήμες, σ. 75
121. Μετανάστες σε σιδηροδρομικό σταθμό της Σουηδίας
Φωτογραφία: Γιώργος Θεοδοσιάδης
Αναπαραγωγή από: Ξ. Παγκαλιάς-Κ. Κουκούλης, *25+1 χρόνια με το περιοδικό της Ομοσπονδίας*, Στοκχόλμη, έκδοση ΟΕΣΚΣ, 2002, σ. 81
122. Εκδήλωση με τον ποιητή Τάκη Σινόπουλο στο πλαίσιο της *Ελληνικής Εβδομάδας*, στη Στοκχόλμη, τέλη δεκαετίας 1970.
Αναπαραγωγή από: *Όπου γη Ελλάδα: το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Κτηματική Τράπεζα-Μνήμες, σ. 63
123. Ο ναός του Αποστόλου Ανδρέα και του Αγίου Δημητρίου Μαδρίτης
Αναπαραγωγή από: Κώστας Μπαρούτας, *Οι ναοί των ελλήνων μεταναστών*, εκδόσεις Καρακώτσο-γλου, 2006, σ. 287
124. «Καλώς Ήλθατε», στο χωριό της Καλαβρίας Bona
Αρχείο Όλγας Κατσιαρδή-Hering
125. Ναυτιλιακή αλληλογραφία του οίκου Giorgio Mauvrogordato από το Λιβόρνο προς τον Α. Φουστάνο, 1η Αυγούστου 1904.
Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου
126. Δακτυλόγραφη επιστολή της Ομοσπονδίας Ελληνικών Φοιτητικών Συλλόγων Ιταλίας προς τους Διευθυντές όλων των ελληνικών εφημερίδων, Ρώμη 13.7.1961
ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ
127. Σύγχρονες ποικίλες εκδόσεις ελληνικού περιεχομένου στα ιταλικά
Βιβλιοθήκη της Βουλής
128. Η ελληνική παρουσία στο Λουξεμβούργο αποτυπώνεται στα δύο περιοδικά που κυκλοφορούν σήμερα: *Ελληνική Παρουσία/Presence Hellenique/Hellenesch Presenz* και *Το φαινόμενο του Λουξεμβούργου/L'effet du Luxenbourg*.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
129. Συμπληρωματικός Κανονισμός της Ελληνικής Κοινότητας Βελγίου, που αναφέρεται στις εκλογές του Συλλόγου, 1947.
Δακτυλόγραφο, 6 σελίδες
ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ
130. Κατάσταση διακινηθέντων εργατών και των μελών οικογενείας των εις Βέλγιον τη δεκαετία 1955-1964.
ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ
131. Δακτυλόγραφη εφημερίδα *Η Αλήθεια μας*, *Μηνιαία Εφημερίδα για τους έλληνες εργάτες του Βελγίου*.
ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ

MIGRANTENCHOR

von Kostas Papakostopoulos
Eine Uraufführung des
Deutsch Griechischen Theaters
in Koproduktion mit dem Theater Aachen
Regie: Kostas Papakostopoulos

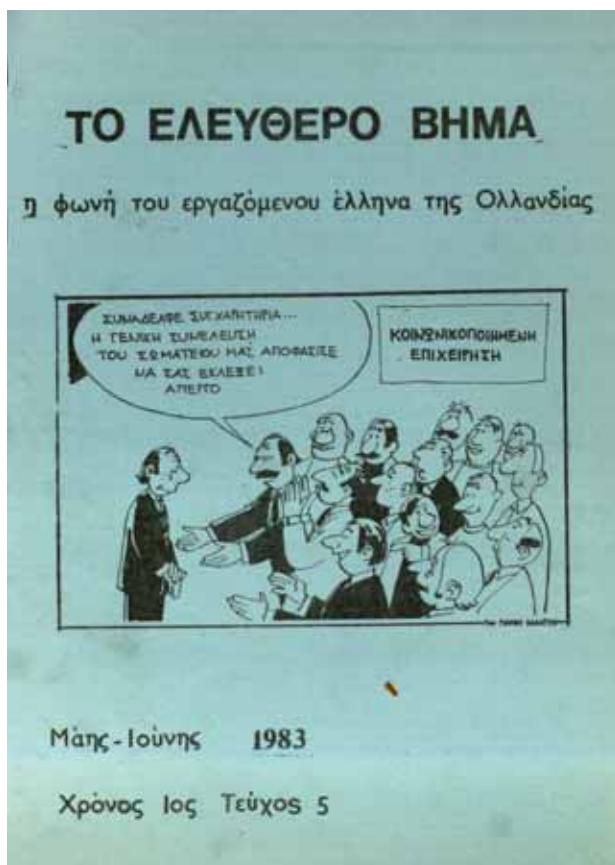
KUNSTSTIFTUNG • NRW

ATEbank

COLDGEM

132. Πρόσκληση και εισιτήριο του Συλλόγου Ελλήνων Φοιτητών *Minerva*, σε χορό της 25.2.1906 στη Γενεύη
Υπουργείο Εξωτερικών, Ιστορικό και Διπλωματικό Αρχείο
133. Το σύγχρονο ισπανικό ενδιαφέρον για την ελληνική γραμματεία αποτυπώνεται σε ποικίλα έντυπα δημοσιεύματα, μεταφράσεις ελληνικών κειμένων διαφόρων ιστορικών εποχών στα ισπανικά.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
134. Άννα Παπούλια, *Γράφω: μια σειρά φωτογραφικών πορτραίτων. Ελληνίδες και Έλληνες λογοτέχνες στη Γερμανία*, 2001
135. Ελληνική Κοινότητα Χαϊδελβέργης, μάθημα σε παιδιά ελλήνων μεταναστών
Αρχείο Λευτέρη Ξανθόπουλου
136. Νίκη Eideneier, *Οικεία Ξένη*, Θεσσαλονίκη 2006
Βιβλιοθήκη της Βουλής
137. Από το ελληνογερμανικό θέατρο: αφίσες, προγράμματα και φωτογραφίες από παραστάσεις της θεατρικής ομάδας Κολονίας
Αρχείο Κ. Παπακωστόπουλου
138. Οι Άγιοι Πάντες του Μονάχου
Αναπαραγωγή από: Κ. Μπαρουτάς, *Οι Ναοί των Ελλήνων μεταναστών*, Αθήνα, εκδόσεις Καρακώτσογλου 2006, σ. 275
139. Γιώργος Ξ. Ματζουράνης, *Τα παιδιά του Νότου: μας λένε γκασταρμπάιτερ και στην παρτίδα Γερμανούς*, Αθήνα, Gutenberg, 1990.
Βιβλιοθήκη της Βουλής
140. Επιστολή του Δημάρχου της Βιέννης προς την ελληνική πρεσβεία, με την οποία γνωστοποιείται η πρόθεση της δημοτικής Αρχής να δοθεί το όνομα του Ρήγα Φεραίου σε δρόμο της πόλης. Βιέννη, 31 Ιουλίου 1930.
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Συλλογή Πετρακάκου αρ. εισ. 119/60
141. Κωνσταντίνος Οικονόμου (1876-1931), αυστριακό αναμνηστικό γραμματόσημο για τα 100 χρόνια από τη γέννησή του.
Αρχείο Όλγας Κατσιαρδή-Hering
142. Επιστολή του Γενικού Γραμματέα της ΕΦΕΕ προς τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Ελλήνων Φοιτητών Γκράτς, 16.9.1964.
Δακτυλόγραφο έγγραφο
ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ
143. Τηλεγράφημα των “Λαμπράκιδων Βιέννης” προς τον Μίκη Θεοδωράκη, 26.3.1964
ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ

148

153

144. Ψήφισμα: «Οι Έλληνες εργάτες της Ολλανδίας για την Κύπρο», 1964

Δακτυλόγραφο έγγραφο

ΑΣΚΙ, Αρχείο ΕΔΑ

145. Ανακοίνωση της Ελληνικής Κοινότητας Ουτρέχτης και περιχώρων *Αναγέννηση*, για την αναγνώριση ελληνικού σχολείου από τη Δημαρχία Ουτρέχτης και το Υπουργείο Παιδείας της Ολλανδίας, 17.9.1979.

Δακτυλόγραφο έγγραφο

ΑΣΚΙ, Κληροδότρια Δήμητρα Σιδέρη

146. Προγραμματισμός δραστηριοτήτων του Ελληνικού Συλλόγου της Ουτρέχτης για το 1980

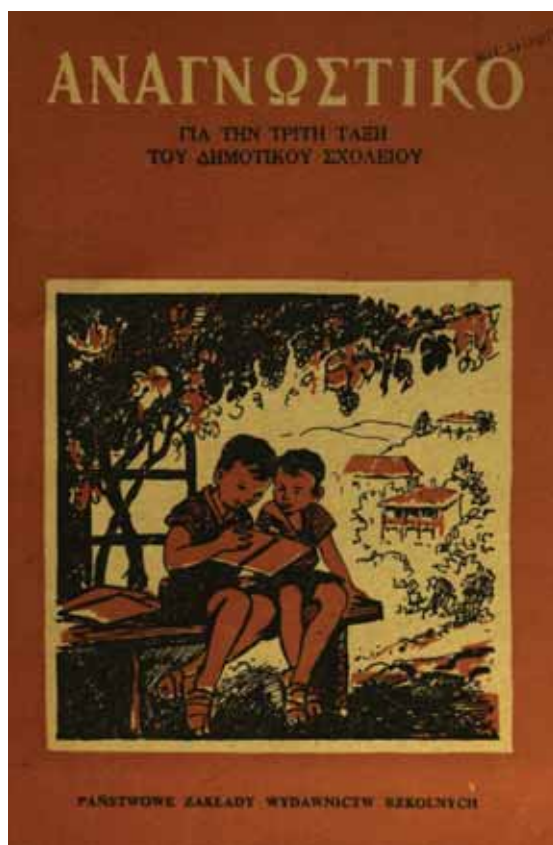
Δακτυλόγραφο έγγραφο

ΑΣΚΙ, Κληροδότρια Δήμητρα Σιδέρη

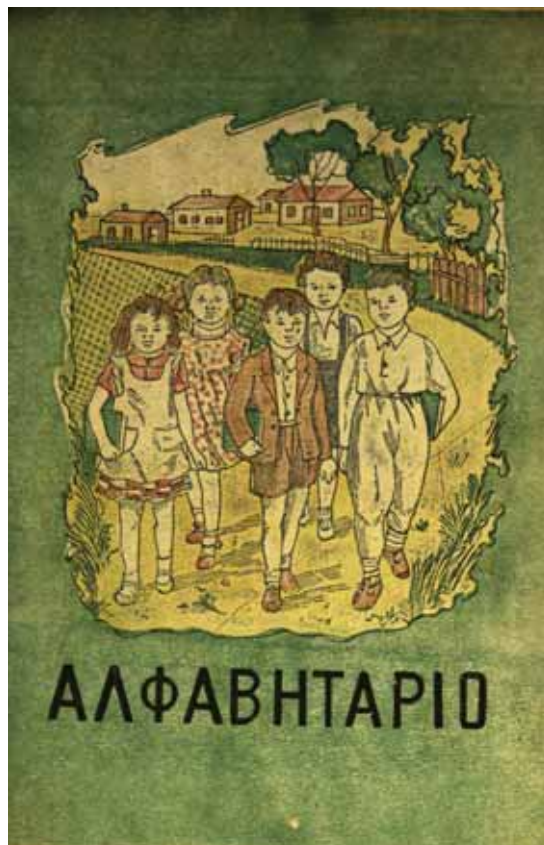
147. Πρόσκληση προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Κοινότητας της Ουτρέχτης και Περιχώρων *Αναγέννηση*, προκειμένου να προγραμματιστούν εκδηλώσεις στο Ελληνικό Σπίτι, 13.10.1978.

Δακτυλόγραφο έγγραφο

ΑΣΚΙ, Κληροδότρια Δήμητρα Σιδέρη

154

155

148. Περιοδικά που κυκλοφορούσαν έλληνες μετανάστες στην Ολλανδία: *Ο Μετανάστης* και *Το Ελεύθερο Βήμα*

ΑΣΚΙ, Κληροδότημα Δήμητρας Σιδέρη

149. Ο Δημήτρης Χατζής, υπεύθυνος προγράμματος μετεκπαίδευσης σε δασκάλους του χωριού Μπελογιάννη στην Ουγγαρία.

Φωτογραφία

Αρχεία Γ. Ράπτη και Χ. Βλάχου

150. Στιγμιότυπα από τη ζωή ελλήνων πολιτικών προσφύγων στο χωριό Μπελογιάννη της Ουγγαρίας.

Φωτογραφία

Δημαρχείο Μπελογιάννη

151. Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες στην Πολωνία, χτίζοντας το χωριό τους

ΑΣΚΙ, Φωτογραφικό Αρχείο

152. Το Δημοτολόγιο του Δήμου Μπελογιάννη, στο ομώνυμο χωριό της Ουγγαρίας

Αντίγραφο

Βιβλιοθήκη της Βουλής

153. *Λαϊκός Αγών*, δίγλωσση εφημερίδα των πολιτικών προσφύγων της Ουγγαρίας, 1966
Πρεσβεία της Ελλάδας στη Βουδαπέστη
154. Αναγνωστικά για την Γ' και Δ' τάξη του Δημοτικού, Βαρσοβία, 1956 και 1957
ΑΣΚΙ
155. Αλφαβητάριο, έκδοση υπουργείου παιδείας, Τίρανα, 1951
ΑΣΚΙ
156. Αλφαβητάριο για ενηλίκους, Ελληνική Επιτροπή *Βοήθεια στο Παιδί*, Βουδαπέστη
ΑΣΚΙ
157. Γεωγραφία της Ελλάδας, Ελληνική Επιτροπή *Βοήθεια στο Παιδί*, εκδοτικό *Νέα Ελλάδα*
ΑΣΚΙ
158. Φεστιβάλ στην Τσεχοσλοβακία, περιοδικό *Πυρσός*, Δίμηνο εικονογραφημένο εκπολιτιστικό μορφωτικό περιοδικό, τεύχος 2 (1961), σ.15.
ΑΣΚΙ
159. Η ελληνική εκκλησία του Βουκουρεστίου, δωρεά του Παναγή Α. Χαροκόπου, 1899. Βρίσκεται στον περίβολο της ελληνικής πρεσβείας στο Βουκουρέστι.
Αναπαραγωγή από: Δημήτρης Δεληγιάννης, *Ρουμανία: Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Αθήνα, εκδόσεις Αδάμ 1995, σ. 83
160. Η ελληνική εκκλησία του Ευαγγελισμού στην Τούλτσα της Ρουμανίας
Αναπαραγωγή από: Δημήτρης Δεληγιάννης, *Ρουμανία: Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Αθήνα, εκδόσεις Αδάμ 1995, σ. 48
161. Το πρώην ελληνικό σχολείο στη Βράιλα της Ρουμανίας
Αναπαραγωγή από: Δημήτρης Δεληγιάννης, *Ρουμανία: Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Αθήνα, εκδόσεις Αδάμ 1995, σ. 51
162. Η ελληνική κοινότητα της Κωνσταντίας ίδρυσε το ναό της Μεταμορφώσεως το 1862
Αναπαραγωγή από: Δημήτρης Δεληγιάννης, *Ρουμανία: Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Αθήνα, εκδόσεις Αδάμ 1995, σ. 43
163. Ελληνικά σιτοκάραβα στον Προύθο
Αναπαραγωγή από: Σπυρίδων Γ. Φωκάς, *Οι Έλληνες εις την ποταμοπλοϊαν τον Κάτω Δουνάβεως*, Θεσσαλονίκη 1975
164. Η οικογένεια του Χρήστου και της Αναστασίας Δανιηλοπούλου στο σπίτι τους στην Κωνσταντία, 1928.
Φωτογραφία Γ. Δανιηλοπούλου
Αναπαραγωγή από: Μαριάννα Κορομηλά, *Ευτυχισμένος που έκανε το ταξίδι τον Οδυσσέα*, Αθήνα, Άγρα 2005, σ. 167

Aniversare

† SPIRU DANIELOPOL

FONDATORII
FIRMEI
FRĂȚII DANIELOPOL

GHEORGHE DANIELOPOL

DANIEL DANIELOPOL

MAGAZINELE FRĂȚII DANIELOPOL
la Serbările Aniversărei

ARISTOCLE DANIELOPOL

TEODOR DANIELOPOL

IANCU DANIELOPOL

165. Αφίσα με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 25 χρόνων (1912-1937) επιχειρηματικής δραστηριότητας των έξι αδελφών Δανιηλοπούλου.

Φωτογραφία Γ. Δανιηλοπούλου

Αναπαραγωγή από: Μαριάννα Κορομηλά, *Ευτυχισμένος που έκανε το ταξίδι του Οδυσσέα*, Αθήνα, Άγρα 2005, σ. 181

166. Ο αλευρόμυλος Βαλεριάνου και Λυκιαρδόπουλου στη Βράιλα, 1930

Αναπαραγωγή από: Σπυρίδων Γ. Φωκάς, *Οι Έλληνες εις την ποταμοπλοϊαν του Κάτω Δουνάβεως*, Θεσσαλονίκη 1975

167. Ευχαριστήρια επιστολή του Ελληνικού Φιλαρμονικού Συλλόγου *Ορφεύς* προς τον Γεώργιο Κύρου, για δωρεά οσκευών. Φιλιππούπολη, 17 Δεκεμβρίου 1902.

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως αρ. εισ. 86/20

168. Απόδειξη του Ταμείου της Ελληνικής Ορθοδόξου Κοινότητας Φιλιππουπόλεως για την είσπραξη οκτασίων λεβ από τον Γεώργιο Κύρου. Φιλιππούπολη, 10 Δεκεμβρίου 1902.

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως αρ. εισ. 86/19

169. Απόδειξη αποδοχής κληρονομιάς από την Αμαλία Αλεξάνδρου Δήμισσα. Φιλιππούπολη, 6 Δεκεμβρίου 1902.

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως αρ. εισ. 86/17

170. Κατάστιχο προόδου μαθητών του ελληνικού Λυκείου Γαλατοίου, 1906-1907

Υπουργείο Εξωτερικών, Ιστορικό και Διπλωματικό Αρχείο

171. Επιστολές του διευθυντή της Ελληνικής Κεντρικής Σχολής Φιλιππουπόλεως, Βλασίου Σκορδέλη (1875-1876).

Χειρόγραφα, 1875

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως

172. Ζ. Παύλου, *Πρακτική βουλγαροελληνική γραμματική: μετά 85 γυμνασμάτων, Βάρνα, εκδίδει το Διεθνές Τυπογραφείον της εφημερίδος Οδησός*, 1891.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

173. Πυξίδα Ιζνίκ του 16ου αιώνα, που ανήκε σε ελληνική οικογένεια της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου.

Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, Συλλογή Αντωνίου Μπενάκη

174. Μεταξωτό ύφασμα οθωμανικής τέχνης, κληρονομιά ελληνικής οικογένειας της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου.

Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, Συλλογή Αντωνίου Μπενάκη

182

175. Σαμοβάρι, οικιακό σκεύος της οικογένειας Σταύρου και Ελένης Κεχριμπαρίδου, Βατούμ, τέλη 19ου αιώνα
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού

176. Χειροποίητο χάλκινο σκεύος μαγειρικής, έργο του χαλκουργού Χρήστου Λαζαρίδη
Συλλογή Σοφίας Ελευθεριάδη

177. Χειροποίητο χάλκινο πιάτο φαγητού, έργο του χαλκουργού Χρήστου Λαζαρίδη
Συλλογή Σοφίας Ελευθεριάδη

178. Χειροποίητη χάλκινη κανάτα νερού με καπάκι (κουκούμι), έργο του χαλκουργού Χρήστου Λαζαρίδη.
Συλλογή Σοφίας Ελευθεριάδη

179. Τουφέκι Έλληνα της Αιγύπτου, υπηρετούντα στα στρατιωτικά σώματα της Μέσης Ανατολής κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου
Αρχείο ελληνικής Πρεσβείας Καΐρου

180. Νυφική φωτογραφία του Γιώργου και της Άννας Τοικιρίδου, Σεβαστούπολη, 1906
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού

181. Η Αθηνά Μακρίδη με τη ρωσίδα παραμάνη της, Κρίμσκαγια, 1905-1906
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού

182. Εκδρομή με κάρο στο ελληνικό χωριό Κουντακά, 20 χιλιόμετρα από την Κρίμσκαγια, 1914
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
183. Η Παρασκευή Κακουλίδου με ελληνική φορεσιά, Μαϊκόπ, 1916
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
184. Θεατρική παράσταση στην Τραπεζούντα, αρχές 20ού αιώνα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φωτογραφικό Αρχείο της έκθεσης *Οδοιπορικό στον Ιστορικό Πόντο*, 2003
Οργάνωση Ο.Π.Σ.Ν.Ε.
185. Παιδιά ελλήνων πολιτικών προσφύγων σε παιδικό σταθμό της Τασκένδης
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
ΑΣΚΙ, Δωρεά Α. Ζέη-Σεβαστίκογλου
186. Οι πολιτικοί πρόσφυγες στο χώρο εργασίας τους
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
ΑΣΚΙ, Αρχείο Γ. Μπέικου
187. Ελληνικής καταγωγής φοιτήτριες του Πανεπιστημίου της Τασκένδης, 2006
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φωτογραφικό Αρχείο Γεωργίου Τριάρχη
188. Κατάλογος Ελλήνων της περιοχής του Καυκάσου, 1895
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
189. Κρυστάλλινη κοσμηματοθήκη με σκαλιστό διάκοσμο και μεταλλικές ενώσεις, Τραπεζούντα, 1900.
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
190. Ασημένια θήκη για σημειωματάριο, του τραπεζίτη Ιωάννη Φωστηρόπουλου, από το Βατούμ.
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
191. Υφασμάτινη φασκιά με κεντητή διακόσμηση (κόκκινη ριζοβελονιά), από το Βατούμ, αρχές 1900.
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
192. Έγγραφο του υπουργείου Εξωτερικών σχετικό με τις διαθήκες των ελληνικής καταγωγής Γεράσιμου Κολλυβά και Δημήτριου Πλεματά, οι οποίοι έζησαν στη Ρωσία, 6 Φεβρουαρίου 1906.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
193. Γυναικεία καρφίτσα, π. 1910
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
194. Λεύκωμα και φωτογραφίες, Ευρασία, αρχές 20ού αιώνα
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού

199

195. Ρωσικό πιστοποιητικό άδειας λειτουργίας εμπορικής επιχείρησης ζαχαροειδών, που χορηγήθηκε σε δύο ελληνικής καταγωγής πόντιους εμπόρους. Σεβαστούπολη, 1917.
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού

196. Στιγμιότυπα από τη θεατρική παράσταση του ελληνοουζμπεκικού παραμυθιού *Το μαργαριτάρι της Ανατολής*, 2006.
Φωτογραφίες
Αρχείο Γεωργίου Τριάρχη

197. Ο αρχαιολόγος Βίκτορας Σαρηγιαννίδης
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Αρχείο Βίκτορα Σαρηγιαννίδα
Επιφανής αρχαιολόγος ελληνικής καταγωγής, γεννήθηκε στην Τασκένδη του Ουζμπεκιστάν το 1929. Από το 1949 έως σήμερα διενεργεί αρχαιολογικές ανασκαφές στην κεντρική Ασία και το Αφγανιστάν, με σπουδαία αποτελέσματα.

198. Ο ελληνικής καταγωγής ρώσος κοσμοναύτης Θεόδωρος Γιουρτσίν Γραμματικόπουλος, Βατούμ Αντζαρίας, 1959.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Δημήτριος Αλεξάνδρου, *Θεόδωρος Γιουρτσίν Γραμματικόπουλος, Ο Έλληνας Κοσμοναύτης & το Σύμπαν*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Ερωδιός, 2003
Τον Οκτώβριο του 2002 συμμετείχε σε κοινή ρωσοαμερικανική αποστολή του διαστημικού λεωφορείου *Ατλαντίς*, έχοντας μαζί του μια ελληνική σημαία. Το 2007 πιθανόν να είναι ο αρχηγός στην αποστολή στο διεθνή διαστημικό σταθμό.

199. Ο Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας Διονύσιος σε λιτάνευση της εικόνας του Αγίου Νικολάου στη Σεούλ της Κορέας, Σεούλ 1971.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
200. Ο ιερέας Ευγένιος Πάππας στη Σεούλ, 1970
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
201. Ο Αριστείδης Παραδείσης (όρθιος, δεύτερος από αριστερά) με συμφοιτητές του στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Σαγκάης απ' όπου αποφοίτησε σε ηλικία μόλις 19 ετών και 11 μηνών, Σαγκάη 1943.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
202. Μέλη ελληνικών οικογενειών που δραστηριοποιούνται στις Ινδίες, 1894
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Διώνη Μάρκου-Ντόντη, *Το χρονικό των Ελλήνων στις Ινδίες, 1750-1950*, δίγλωσση έκδοση, Αθήνα-Ιωάννινα, Εκδόσεις Δωδώνη, 2002, σ. 82.
203. Έλληνες στις Ινδίες (Δημ. Πετροκόκκινος, Πέτρος Βλαστός και Τ. Ξύδης), Καράτσι 1902
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αρχείο Γιάννη Ψυχάρη
204. Η ανέγερση του μεγάρου της ελληνικής κοινότητας στην Ταναναρίβη της Μαδαγασκάρης
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
205. Υφασμάτινη φασκιά από βαμβακερό πικέ ύφασμα, Ρωσία 1890
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
206. Φασκιά πλεκτή με το βελονάκι, Κρίμσκαγια, 1904
Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
207. Ασημένιο ποτήρι από τη Ρωσία, π. 1910
Συλλογή Ευδοκίας Οικονομοπούλου
208. Θεοχάρης Κεσσίδης, *Μελέτες στα ρωσικά και στα ελληνικά*
Αρχείο Θεοχάρη Κεσσίδα
Γεννήθηκε στη Σάντα της Γεωργίας το 1920. Ακαδημαϊκός, ασχολήθηκε με τη φιλοσοφία και έγινε γνωστός για τις μελέτες του στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία
209. Αναφορά του γάλλου προξένου στη Γιοκοχάμα της Ιαπωνίας, ο οποίος είχε αναλάβει την προστασία των εκεί ελλήνων υπηκόων, 6 Ιανουαρίου 1881.
Αντίγραφο φ. 36.24
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου

210. Διαβατήριο έλληνα κατοίκου της Ιαπωνίας, εκδοθέν από το υποπροξενείο του Κόμπε (Kobe), 1935.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
211. Αίτημα για τον εμπλουτισμό του προγράμματος του ραδιοφωνικού σταθμού του Αγίου Παύλου στο Τόκιο, με ελληνική μουσική και αναφορές στον ελληνικό πολιτισμό, και σχετική απάντηση του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, 1957.
Αντίγραφο, Αρχείο Κεντρικής Υπηρεσίας, 1957
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
212. Ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου στο Τόκιο, 1977
Αντίγραφο, Αρχείο της ελληνικής πρεσβείας στο Τόκιο, 1986
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
213. Απογραφή των αποδήμων Ελλήνων στην Ιαπωνία, 1986
Αντίγραφο από το Αρχείο της ελληνικής πρεσβείας στο Τόκιο
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
214. Ημερολόγιο της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ζηλανδίας και Εξαρχίας Ινδιών, Κορέας, Ιαπωνίας, Σιγκαπούρης, Ινδονησίας, Φιλιππίνων και Χονκ-Κονγκ, 1996.
La Trobe University, Αυστραλία
215. Κάρτα ταυτότητας Ελληνίδας, εγγεγραμμένης στα μητρώα της Εκτελεστικής Επιτροπής των ελλήνων κατοίκων της Σαγκάης, 1943.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
216. Αλληλογραφία του Πέτρου Βλαστού και του Δήμου Πετροκόκκινου με τον Γιάννη Ψυχάρη, Καράτσι, 4.2.1903, Καλκούτα, 26.1.1904.
Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αρχείο Γιάννη Ψυχάρη
217. Έγγραφο σχετικό με τις σχέσεις Ελλάδας και Ιαπωνίας, Παρίσι 1872
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
218. Δημήτριος Γαλανός, ένας Έλληνας στην Ινδία, Αθήνα, 1760-Μπεναρές, 1833
Αφίσα, Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Γιάννη Τριτσιμπίδα
Ασχολήθηκε με τις φιλολογικές, φιλοσοφικές και θρησκευτικές παραδόσεις της Ινδίας και μετέφρασε πολλά κείμενα από τη σανσκριτική στην ελληνική γλώσσα.

219. Η Ελληνική Σχολή Βυρητού, 1934-1935
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου
220. Ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου στον ελληνικό σύλλογο *Ολυμπιακός* της Αντίς Αμπέμπα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: «Η οικονομία του Απόδημου Ελληνισμού», *Οικονομικός Ταχυδρόμος* 27.11.1997, σ. 24.
221. Τα μέλη της ελληνικής παροικίας της Ερυθραίας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Μαρίας Πετρονότη
222. Μέλη των οικογενειών Πανά και Μπουρμπούλη, της ελληνικής παροικίας της Ερυθραίας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Μαρίας Πετρονότη
223. Η εκκλησία της Ερυθραίας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Μαρίας Πετρονότη
224. Τάξη του δημοτικού του ελληνικού σχολείου της Ερυθραίας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Μαρίας Πετρονότη
225. Εορταστική εκδήλωση της κοινότητας Ασμάρα Ερυθραίας, 5 Απριλίου 1938
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο Μαρίας Πετρονότη
226. «Ενθύμιον από τον... πριγκηπικόν μου βίον, Bafang-Cameroun, 1928, Τζων»
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1997, σ. 74.
227. Ο οίκος σφουγγαριών του Νικόλα Μαστροβασίλη στο Σφαξ της Τυνησίας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου
228. Έγγραφο για την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής Κοινότητας Τεχεράνης και κατάλογος των μελών της, 1957.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου
229. Έγγραφο για τη λειτουργία του Ελληνικού Κοινοτικού Σχολείου Τεχεράνης και πίνακας των εγγραφέντων μαθητών, 1958.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου

ΕΤΟΣ Ι΄
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ
ΕΔΙΟΚΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ή ΧΑΡΙΠΠΙΑΝΙΑ
ΟΡΘΟΕΚΔΟΣΗ

Το Τετάρτη Τύπος 99. 20
* το Σάββατο " " 20
* το Δευτέρα " " 20
Αι συνδρομαί και διαγραφαί
Προσβιζόμεναι.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΠΡΟΕΧΟΥ

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΤΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΘΝΟΝΟΜΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΑΡΙΘΜΟΣ Ι΄

ΤΕΜΑΤΑ ΚΑΤΑΧΥΡΙΩΣΗ

Εν τῇ Α' Σελήνι καὶ οἰκίῳ. F. d. 10
" " Β' " " " " 5
" " Γ' " " " " 3
Εν τῇ Δ' Σελήνι καὶ οἰκίῳ
Το χρονογράφο διακοσμήσει. 4 πρὸς
ἀπὸ διακοσμήσει
ἀπὸ διακοσμήσει καὶ διακοσμήσει
ἀπὸ διακοσμήσει

Τύπος: ἀπὸ Τύπος (ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ)

4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522

230. Αναγγελία της έκδοσης της εφημερίδας *Ιερουσαλήμ. Εβδομαδιαία εικονογραφημένη εφημερίς κοινωνική θρησκευτική πολιτική φιλολογική αρχαιολογική εμπορική και των ειδήσεων* (Ιερουσαλήμ χ.χ.).

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο

231. Πίνακας προσφυγικών δημοτικών σχολείων στην Αφρική, τον Λίβανο και την Παλαιστίνη από την έκθεση του επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων προσφυγικών στρατοπέδων, Χρήστου Κεχαγιά, Κάιρο 15.6.1945.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αρχείο Κεχαγιά

232. Κανονισμός της εν Τύνιδι Ελληνικής Κοινότητας

Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου

233. Διαβατήριο Ελλήνων για την Χοδέδα Αραβίας

Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου

234. «Οι εν Νοτίω Αφρική Έλληνες», *Εικονογραφημένη Ατλαντίς* Νοέμβριος 1930, σ. 15.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Βιβλιοθήκη της Βουλής

235. Διαβατήριο Ελλήνων για την Αίγυπτο και το Τράνσβαλ

Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ιστορικού και Διπλωματικού Αρχείου

236. Αφίσα για τις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο του Α' Ελληνικού Πολιτιστικού Μήνα στη Νότιο Αφρική, 10-30 Μαρτίου 1999

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού

237. Τα Ελληνικά Εκπαιδευτήρια Μανσούρας

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Ολυμπία Καράγιωργα, *Αίγυπτος, Μανσούρα και η εκεί ελληνική ζωή μας*, Αθήνα 2005, σ. 374

238. Σχολικό Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων Μανσούρας

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Ολυμπία Καράγιωργα, *Αίγυπτος, Μανσούρα και η εκεί ελληνική ζωή μας*, Αθήνα 2005, σ. 292

239. Σχολή Κοπτικής, Μπενάκειο Ορφανοτροφείο Θηλέων, Αλεξάνδρεια

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

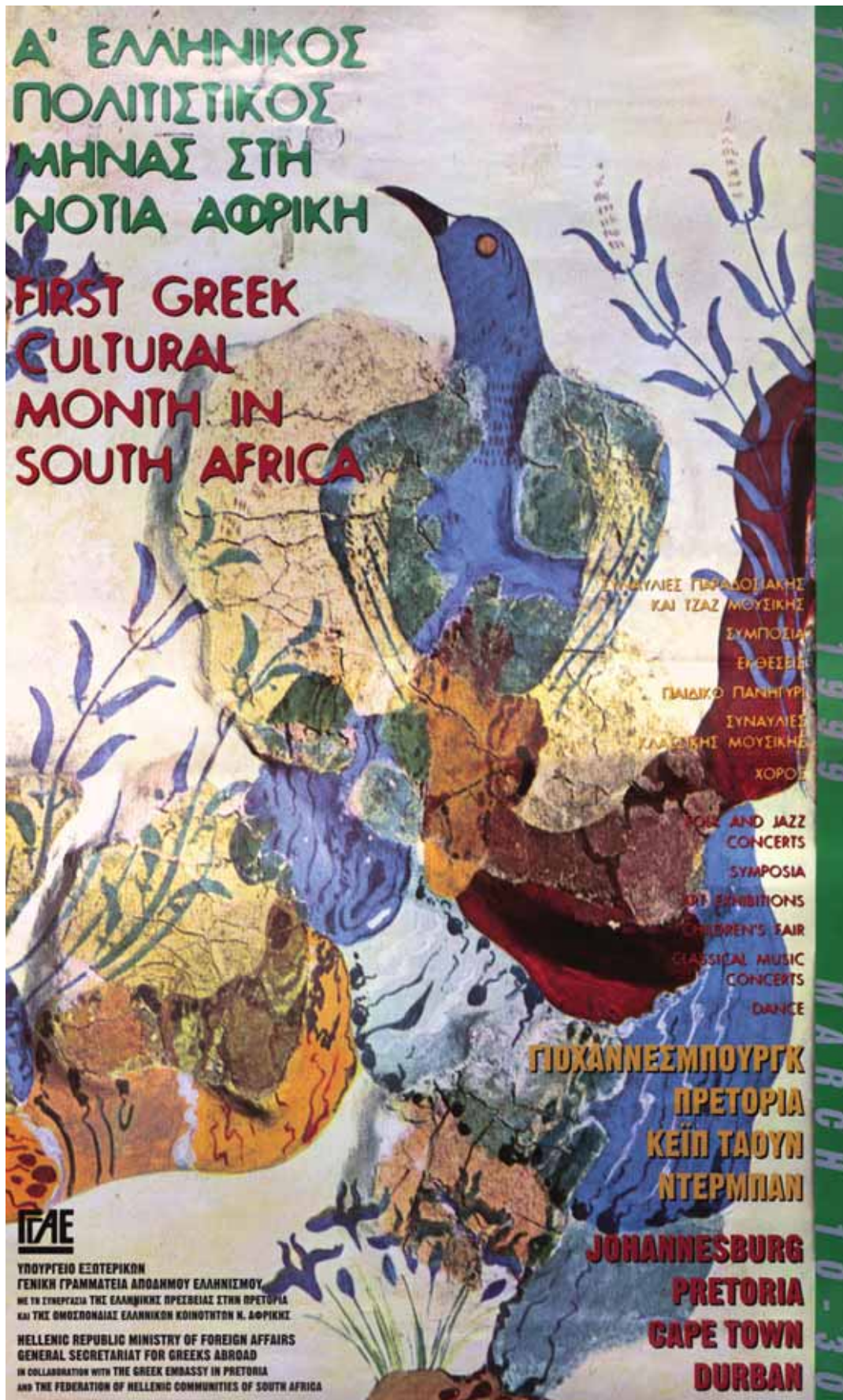
Από: Ευθύμιος Σουλογιάννης, *Η ελληνική κοινότητα Αλεξάνδρειας (1843-1993)*, Αθήνα, ΕΛΙΑ, 1994

240. Το παλιό Ελληνικό Νοσοκομείο στην Αλεξάνδρεια

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Ραλ. Ραδόπουλος, *Εισαγωγή εις την ιστορίαν της ελληνικής κοινότητος Αλεξανδρείας 1830-1927*, Αλεξάνδρεια, Τυπογραφείον Κασιμάτη & Ιωνά, 1928

241. Θεμελίωση του Κοτοικείου Νοσοκομείου στην Αλεξάνδρεια, 1932
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Ευθύμιος Σουλολιάννης, *Η ελληνική κοινότητα Αλεξάνδρειας (1843-1993)*, Αθήνα, ΕΛΙΑ, 1994
242. Η ελληνική Τράπεζα Α. Τζώνου και Σίας στην Αλεξάνδρεια
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Ι. Μ. Χατζηφώτης, *Αλεξάνδρεια. Οι δύο αιώνες του νεώτερου ελληνισμού, 19ος-20ός αιώνας*, Αθήνα, Εκδόσεις Publications, χχ., σ. 247
243. Μεταφορά βαμβακιού στην Αίγυπτο στις αρχές του 20ού αιώνα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Ι. Μ. Χατζηφώτης, *Αλεξάνδρεια. Οι δύο αιώνες του νεώτερου ελληνισμού, 19ος-20ός αιώνας*, Αθήνα, Εκδόσεις Publications, χχ., σ. 223
244. Ομάδα Αλεξανδρινών νέων. Στην πίσω σειρά διακρίνεται ο Στρατής Τσίρκας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Ι. Μ. Χατζηφώτης, *Αλεξάνδρεια. Οι δύο αιώνες του νεώτερου ελληνισμού, 19ος-20ός αιώνας*, Αθήνα, Εκδόσεις Publications, χχ., σ. 165
245. Η ομάδα του *Ολυμπιακού* της Αλεξάνδρειας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Ι. Μ. Χατζηφώτης, *Αλεξάνδρεια. Οι δύο αιώνες του νεώτερου ελληνισμού, 19ος-20ός αιώνας*, Αθήνα, Εκδόσεις Publications, χχ., σ. 275
246. Αυτόγραφο ποίημα του Κωνσταντίνου Καβάφη, *Κερίά*, 1893
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Καβαφικά Χειρόγραφα, αρ. εισ. 175/4
247. Αυτόγραφο ποίημα του Κωνσταντίνου Καβάφη *Τείχη*, 1896
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Καβαφικά Χειρόγραφα, αρ. εισ. 175/10
248. Επιστολή των πρακτόρων της *Navigation Orientale* “P. Pantaleon” προς τον Ιούλιο Βαρδαβά στην Ισμαηλία, με σκοπό να ενημερωθούν οι Κάσσοι κάτοικοι της περιοχής για το απευθείας δρομολόγιο του ατμόπλοιου *Βυζάντιον*, από την Αλεξάνδρεια στην Κάσσο, Αλεξάνδρεια 13/25 Μαΐου 1898.
Αρχείο Γ. Μ. Φουστάνου
249. Φύλλο της *Παναγιυπτίας* (αρ. 14, 4.2.1928), εικονογραφημένου περιοδικού για παιδιά, εφήβους και κορίτσια. Συνοδεύεται από επιστολή του διευθυντή της *Παναγιυπτίας*, Στέφανου Πάργα, στον Γιάννη Ψυχάρη, 27 Ιουλίου 1928.
Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αρχείο Γιάννη Ψυχάρη
250. Έντυπο της τεχνικής εταιρείας *Archimède*, Αλεξανδρείας
Βιβλιοθήκη της Βουλής, Αρχείο Κοπανίτσα
251. *Κανονισμός του εν Αλεξανδρεία Ελληνικού Εμπορικού Επιμελητηρίου*, εν Αλεξανδρεία, Τύποις *Ταχυδρόμων* Γ. Τηνίου, 1901.
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου

**Α' ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ
ΜΗΝΑΣ ΣΤΗ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ**

**FIRST GREEK
CULTURAL
MONTH IN
SOUTH AFRICA**

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΖΑΖ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΣΥΜΠΟΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ
ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΧΟΡΟΣ
POK AND JAZZ
CONCERTS
SYMPOSIA
ART EXHIBITIONS
CHILDREN'S FAIR
CLASSICAL MUSIC
CONCERTS
DANCE

ΓΙΩΧΑΝΝΕΣ ΜΠΟΥΡΓΚ
ΠΡΕΤΟΡΙΑ
ΚΕΪΠ ΤΑΟΥΝ
ΝΤΕΡΜΠΑΝ

JOHANNESBURG
PRETORIA
CAPE TOWN
DURBAN

ΓΓΑΕ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ,
ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΕΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ
HELLENIC REPUBLIC MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
GENERAL SECRETARIAT FOR GREEKS ABROAD
IN COLLABORATION WITH THE GREEK EMBASSY IN PRETORIA
AND THE FEDERATION OF HELLENIC COMMUNITIES OF SOUTH AFRICA

10-30 ΜΑΡΤΙΟΥ 1999

238

252. Διαφημιστικές καταχωρίσεις ελληνικών καταστημάτων της Αλεξάνδρειας
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αρχείο Θεολόγου Νικολούδη

253. Χαρακτικό που σχεδιάστηκε ως ενθύμιο «επί τοις εγκαίνις του εν Καΐρῳ ιεροῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ελένης, χορηγούντος Νέστορος Τσανακλή».
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Αρχείο οικογένειας Γ. Διαμαντόπουλου

254. Τσιγαροθήκη οικογένειας Ελλήνων του Καΐρου
Αρχείο οικογένειας Γ. Διαμαντόπουλου

255. Δοχείο που περιείχε Kohl για το βάψιμο του περιγράμματος των ματιών, οικογένειας Ελλήνων του Καΐρου.
Αρχείο οικογένειας Γ. Διαμαντόπουλου

256. Μητρώον των εν τη Περιφέρειά του εν Ζαγαζικῷ Β. Υποπροξενείου της Ελλάδος μονίμως παρεπιδημούντων πολιτῶν Ελλήνων, 1934.
Υπουργεῖο Εξωτερικῶν, Υπηρεσία Διπλωματικῆς καὶ Ιστορικῆς Αρχείου

257. Επιστολή της Ελληνικῆς Κοινότητος Ζαγαζικ στην Αἴγυπτο πρὸς τὸν Ἕλληνα Πρόξενον στην Αλεξάνδρεια, για την ἐνίσχυση τοῦ ἔργου της Ἑλδας Λαμπίση, 26 Ἰανουαρίου 1925.
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Αρχείο Ἑλδας Λαμπίση, αρ. εἰσ. 247/2

SOCIÉTÉ TECHNIQUE "ARCHIMÈDE"

BUREAU D'ARCHITECTURE
ET DE TOUTS TRAVAUX MÉCANIQUES, ENTREPRISES

BETON ARMÉ
Travaux hydrauliques spécialement

Puits artésiens & absorbants
Canaux, ports, Ponts & chaussées

Calculs Mathématiques
de Machines, Ponts & Toitures en fer

Appareils
travaux géodésiques

REPRÉSENTATION
de tous les articles & Matériaux de bâtiments, installations, mécanique & sanitaires, Automobiles, Ascenseurs, électriques & hydrauliques, Moteurs en benzine & en gaz aspirant

Plaques mosaïques, Faïences, Fourneaux & Cheminées
Préolit en diverses colorations, le meilleur moyen contre la rouille du fer, moyen d'isolation, servant pour bois, ciment etc.

Laques & Couleurs

Ferrures
en fer & en bois pour Portes & Fenêtres
Portes & Fenêtres en fer
Ferrures pour Portes & Fenêtres
vitrées divers

ALEXANDRIE, le 7 Mars 1909
(Egypte)
Boulevard de Ramsès, No 25

Πρὸς τοὺς ἀγαθότατους Κύριους
Ἡ. Καρανίτση
Διευθυντὴν Διοικήσεως καὶ ἐφορῆσαν τοῦ ἐν.
Διμεθοῦμιου τοῦ Κασοῦ τοῦ Ἰ. Νικευτοῦ

Κύριε

Ὡς παραδοτέον τὸ ἰδιόγραφον
ἐν. Διμεθοῦμιου τοῦ Κασοῦ τοῦ Ἰ. Νικευτοῦ
ἐπεφάνη ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ
ἐφημερίδος Κασοῦ περιέχοντι τὰ οὐκ
ὄντα τῶν ὁσίων ἢ ἐνδόξων εἶχε ἀ-
νακτῆν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ἐφ' ἡμεῖς εἶπες
ἀπὸ τοῦ καὶ τὰ ὅσα κατέστιν πα-
ρωρισμοῦ ἐνεργήσαντες ἐπὶ τοῦ γρη-
ματός τῶν δημοσίων ἔργων. διὰ γρη-
γορέντως καὶ ὅσον τοῦτο εἶναι ἀ-
γνοῦντες, ἐν οὗτοι οὐκ ἐννοεῖται
σοφισμασμοῦ ἐπὶ τῶν γαμβρο-
μένων ἐπ' ὅσον τῶν ἐν μέρει
ἐξ ὁδῶν καὶ ἐπὶ οὗτοι εἰς οὓς μέχρι τοῦ
ἐπὶ τῶν ἐργῶν καὶ τῶν ἀποδοτέων

258. Η Αικατερίνη Πλέσσα-Κράμμερ ήταν η πρώτη Ελληνίδα που έφτασε στην Αυστραλία, το 1835.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Πρεσβεία της Αυστραλίας
259. Ο Κον Ρόντος, μετανάστης στην Αυστραλία κατά την ώρα εργασίας του στους σιδηροδρόμους.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1997, σ. 29.
260. Η οικογένεια Γ. Πολίτη, που μετανάστευσε στην Αυστραλία στις αρχές του 20ού αιώνα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Πρεσβεία της Αυστραλίας
261. Το *Κυρήνεια*, με έλληνες μετανάστες, στο λιμάνι της Μελβούρνης, το 1956
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
262. Ο Μητροπολίτης Αυστραλίας Τιμόθεος Ευαγγελινίδης με προεστούς του ελληνισμού της Αυστραλίας και τον επίτιμο Πρόξενο της Ελλάδας στη Μελβούρνη, Ανδρέα Νικολαΐδη (άκρο δεξιά), 1932.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
263. Αναμνηστική φωτογραφία της εκκλησιαστικής χορωδίας Βρισμπάνης με τον Μητροπολίτη Τιμόθεο Ευαγγελινίδη, 17 Ιουλίου 1935.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
264. Η Αλεξάνδρα Βραχάμη-Βραχνά (μέσον) η οποία μαζί με τον επίτιμο έλληνα Πρόξενο Ανδρέα Νικολαΐδη πρωτοστάτησε στην ίδρυση ελληνικών σχολείων στη Μελβούρνη.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
265. Μαθητές και μαθήτριες των σχολείων της ελληνικής κοινότητας, Αυστραλία 28 Οκτωβρίου 1948.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Πρεσβεία της Αυστραλίας, Αρχείο Στάθη Ραφτόπουλου
266. Δήλωση ευθυνών και υποχρεώσεων ενός μετανάστη
Πρεσβεία Αυστραλίας
267. Βιβλίο *Τα αγγλικά στους Έλληνες*, για την εκμάθηση της γλώσσας από τους μετανάστες
Πρεσβεία Αυστραλίας
268. Καταστατικά ελληνικών κοινοτήτων και συλλόγων της Αυστραλίας
La Trobe University, Αυστραλία

ΘΕΑΤΡΟ

Το ΑΠΟΔΗΜΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ παρουσιάζει το
βραβευμένο θεατρικό έργο του Δημ. Κατσαβού

ΧΑΜΕΝΗ ΓΕΝΙΑ

σε σκηνοθεσία Δημ. Κατσαβού

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΑ
29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ & 1, 7, 8 ΜΑΡΤΙΟΥ
COLLINGWOOD THEATRE
VERE ST COLLINGWOOD
(off Wellington St)

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
14 & 15 ΜΑΡΤΙΟΥ
PHOENIX THEATRE
221 BURWOOD HWY, BURWOOD
(Victoria College, Burwood Campus)

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ : ΣΑΒΒΑΤΑ : 8.00 μμ

ΚΥΡΙΑΚΕΣ : 4.00 μμ & 7.00 μμ

ΕΙΣ
ΥΛΑ

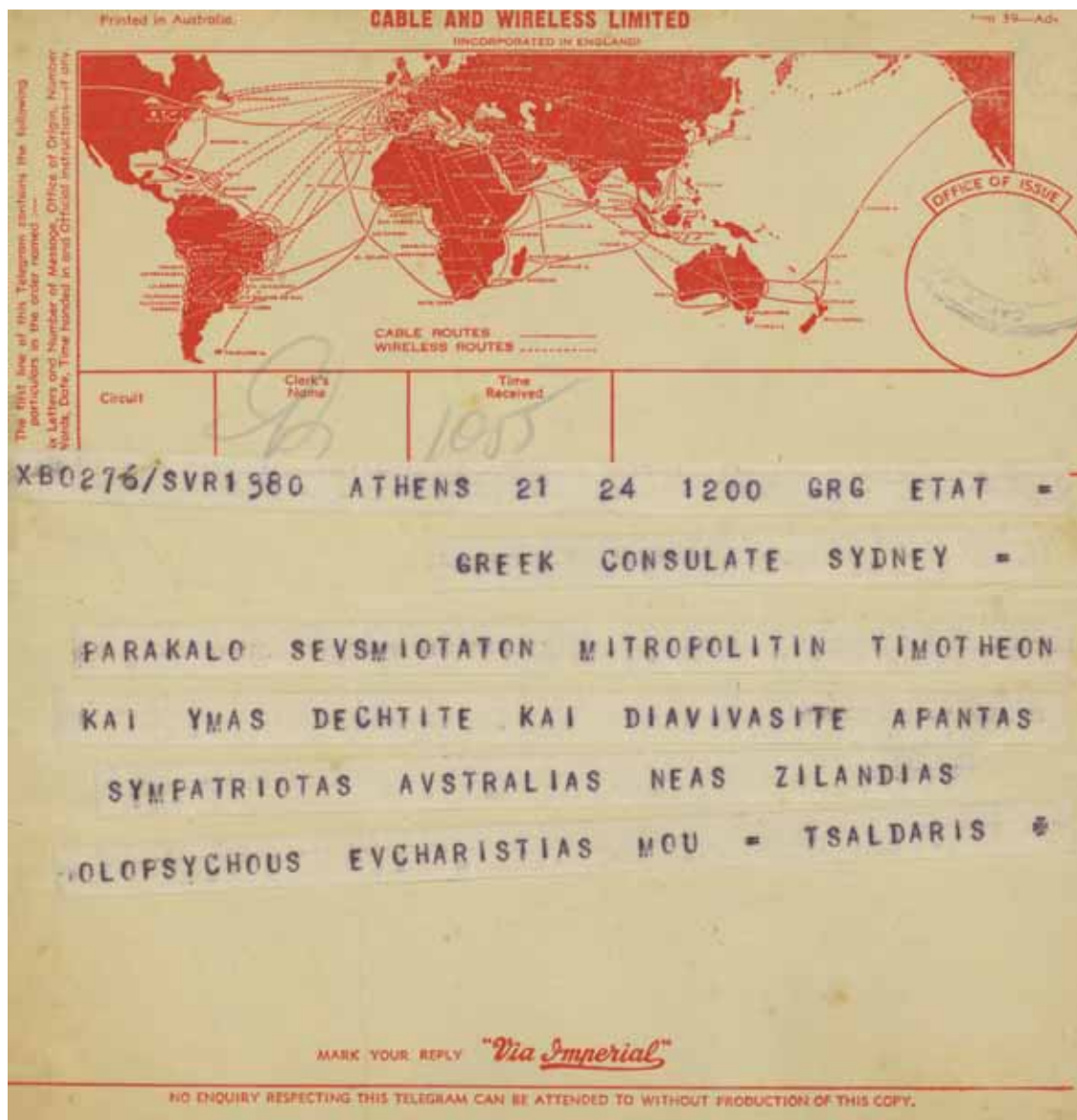

Poster Exhibition
Greek-Australian Community Theatre

Greek-Australian Archive Museum and Learning Centre

Proudly Sponsored
by
Makis Hatzilepos
FORUM IMPORTS
JEWELLER

290

269. Το διαβατήριο του Αρχιμανδρίτη Ιερόθεου Κουρτέση (1921-1992), ο οποίος συμμετείχε στην εδραίωση της ελληνικής Ορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας.

La Trobe University, Αυστραλία

270. Το διαβατήριο του Θησέα Μαρμαρά, ο οποίος μετανάστευσε παιδί από τη Λήμνο στην Αυστραλία (το 1923) και αναδείχθηκε σε Κοινοτάρχη και Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου της Αυστραλίας.

La Trobe University, Αυστραλία

271. Υπηρεσιακό βιβλιário του τελευταίου Γενικού Προξένου της Ελλάδας στην Αυστραλία, Αιμίλιου Βρυζάκη (1937-1952), πριν την ίδρυση της Ελληνικής Πρεσβείας, το 1953.

La Trobe University, Αυστραλία

272. Επιστολή του Θεμιστοκλή Σοφούλη προς τον εξάδελφό του στην Αυστραλία, λίγο μετά την αποτυχία της επανάστασης των Σαμίων εναντίον των Τούρκων, με την οποία εκφράζει την απόφασή του για νέο ξεσηκωμό και απελευθέρωση της Σάμου, 1909.

La Trobe University, Αυστραλία

273. Πιστοποιητικό Γεννήσεως της Μαρίας Βραχνά (1η Μαΐου 1923) στο προάστιο Randwick, Σύδνεϊ. Η Μαρία ήταν κόρη της Κωνσταντινοπολίτισσας Αλεξάνδρας Βραχνά, η οποία πρωτοστάτησε στην ίδρυση και λειτουργία ελληνικών σχολείων στη Μελβούρνη της Αυστραλίας.

La Trobe University, Αυστραλία

274. Πιστοποιητικό Βαπτίσεως της Ελένης-Καλλιρρόης Βραχνά, Σύδνεϊ 1926

La Trobe University, Αυστραλία

275. Πρόγραμμα σχολικής γιορτής ελληνόπουλων στη Μελβούρνη, με χορηγό την ελληνική εφημερίδα της Αυστραλίας *Φως*, Τετάρτη 28 Δεκεμβρίου 1938.

La Trobe University, Αυστραλία

276. Πρωτότυπες επιστολές με τις οποίες εκφράζεται η ευαρέσκεια και ευγνωμοσύνη δύο Πρωθυπουργών της Κοινοπολιτειακής Κυβέρνησης της Αυστραλίας, του J.B. Chifley και του R. G. Menzies, προς τον Γ. Πρόξενο Αιμ. Βρυζάκη, για τη διατήρηση αγαστών σχέσεων με την Ελλάδα και τις διπλωματικές της Αρχές στην Αυστραλία.

La Trobe University, Αυστραλία

277. Ο Μεγαλόσταυρος του Βασιλέως Παύλου προς τον Άγγελο Λεκατοά, ο οποίος υπηρέτησε τα κοινά για μεγάλο χρονικό διάστημα και τιμήθηκε για τις υπηρεσίες του από τις κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Αυστραλίας, 1954.

La Trobe University, Αυστραλία

278. Αναμνηστική πλακέτα της Pegasus Academy

Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού

279. Ανακοίνωση των εγκαινίων του ελληνορθόδοξου ναού της Αγίας Τριάδας στο Σίδνεϊ, 4/16 Απριλίου 1899.

Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου

280. Τα μέλη των Ιθακησίων Μελβούρνης (Ithacan party) σε αναμνηστική φωτογραφία, 1940

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Πρεσβεία Αυστραλίας, Αρχείο Στάθη Ραφτόπουλου

281. Φωτογραφία του τρίτου μητροπολίτη Αυστραλίας, Θεοφύλακτου Παπαθανασόπουλου, ο οποίος σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα το 1958, ενώ κατευθυνόταν σε εορταστική εκδήλωση για τα 10 έτη της ποιμαντορίας του στην Αυστραλία.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

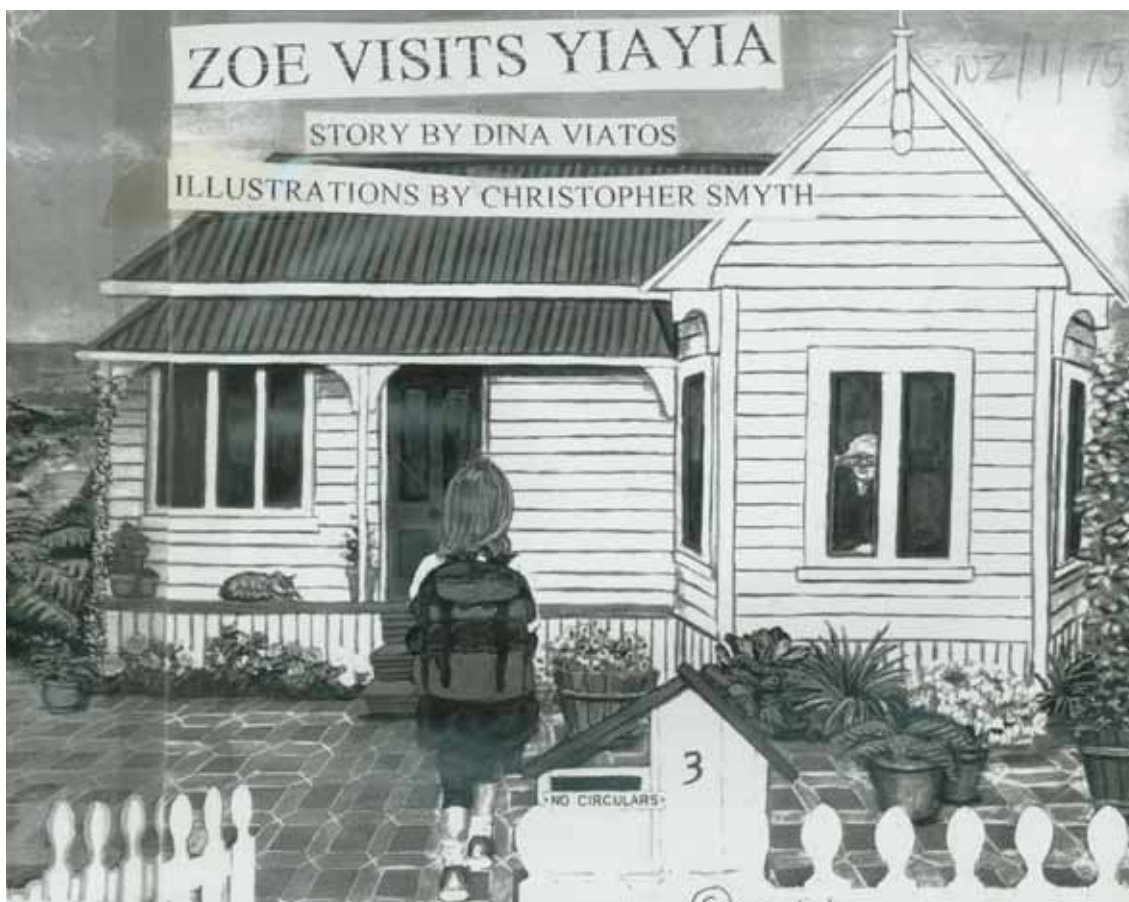
La Trobe University, Αυστραλία

282. Αφίσα για το Αυστραλοελληνικό Κέντρο Ιστορίας και Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου RMIT

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Πρεσβεία της Αυστραλίας

283. Θεατρική αφίσα του Απόδημου Θεάτρου Αυστραλίας για τις παραστάσεις του βραβευμένου θεατρικού έργου του Δημ. Κατσαβού, *Χαμένη Γενιά*.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Πρεσβεία της Αυστραλίας
284. Η ενθρόνιση του μητροπολίτη Νέας Ζηλανδίας Διονυσίου, Ουέλινγκτον, 8 Μαρτίου 1970
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
285. Μαθητές του απογευματινού ελληνικού σχολείου *Άγιος Ανδρέας*, Νέα Ζηλανδία 1972
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
286. *Οι Έλληνες του Ουέλινγκτον*, από την ομώνυμη φωτογραφική έκθεση, Νέα Ζηλανδία 1990
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία
287. Χειρόγραφο του James Galanis για την ιδιαίτερη πατρίδα του τα Κύθηρα, 1941
Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο
288. Το *Ελευθερίας Απόνησιμα*, του Ιθακήσιου Στάθη Ραφτόπουλου, η πρώτη ποιητική συλλογή Έλληνα που εκδόθηκε στην Αυστραλία, 1943.
La Trobe University, Αυστραλία
289. Ανεπίδοτες επιστολές και μηνύματα Ελλήνων από την Ελλάδα και τη Μέση Ανατολή σε συγγενείς τους στην Αυστραλία, στα δύσκολα χρόνια του Πολέμου.
La Trobe University, Αυστραλία
290. Τηλεγραφήματα του βασιλέως Γεωργίου Β΄ και του πρωθυπουργού Π. Τσαλδάρη, με τα οποία ευχαριστούν τον Ελληνισμό της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας για την υποστήριξή τους, αμέσως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
La Trobe University, Αυστραλία
291. Το σημείωμα που βρέθηκε στην τσέπη του μητροπολίτη Θεοφύλακτου το βράδυ του δυστυχήματος. Ήταν μία ομιλία-σύντομος απολογισμός της δραστηριότητας της Εκκλησίας στην Αυστραλία, που ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε στο κοινό που ανέμενε στην εορτάζουσα ελληνική παροικία.
La Trobe University, Αυστραλία
292. Εισιτήρια και προγράμματα από σύγχρονες καλλιτεχνικές παραστάσεις με Έλληνες συντελεστές.
Πρεσβεία Αυστραλίας
293. Ελληνικός τηλεφωνικός κατάλογος Αυστραλίας
Πρεσβεία Αυστραλίας
294. Αναμνηστική σημαία Ελλήνων τρίτης ηλικίας στην Αυστραλία
Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού

296

295. Φυλλάδιο της φωτογραφικής έκθεσης που διοργανώθηκε για την ιστορία του Κέντρου υποδοχής μεταναστών BONEGILLA (1947-1971).
Πρεσβεία Αυστραλίας

296. Προσχέδιο του παιδικού μυθιστορήματος της Ντίνας Βιάτου, με τίτλο *Zoe visits Yiayia*, Νέα Ζηλανδία 1997.
La Trobe University, Αυστραλία

297. Ανακοίνωση χοροεσπερίδας που οργάνωσε ο ελληνικός σύλλογος *Απόλλων* για την τρίτη ηλικία, Νέα Ζηλανδία, 1993.
Πρεσβεία Αυστραλίας

298. Το Καταστατικό της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Ουέλινγκτον και Περιχώρων, Νέα Ζηλανδία, 1972.
La Trobe University, Αυστραλία

299. Αναμνηστικό λεύκωμα για την 30ή επέτειο από την ίδρυση του Ελληνικού Συλλόγου *Απόλλων* στη Νέα Ζηλανδία, 1982.
La Trobe University, Αυστραλία

300. Έντυπο υλικό σχετικό με τη ζωή των Ελλήνων της Αμερικής
Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού
301. Το υπερωκεάνιο *Ολυμπία* αποπλέει από το λιμάνι του Πειραιά, μεταφέροντας μετανάστες στις ΗΠΑ, 1955.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Η οικονομία του Απόδημου Ελληνισμού, Οικονομικός Ταχυδρόμος* 27.11.1997, φωτογραφία εξωφύλλου
302. Πρώτα μαθήματα αγγλικών στους έλληνες μετανάστες, Μασσαχουσέτη, ΗΠΑ
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1997, σ. 22
303. Οι αμερικανικοί σιδηρόδρομοι στους οποίους εργάστηκαν έλληνες μετανάστες
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1977, σ. 28
304. Έλληνες εργάτες στην Αμερική, 1912
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Εικονογραφημένη Ατλαντίς*, 1912
305. Ο ελληνορθόδοξος ναός του Ευαγγελισμού στην πόλη Mobile της Αλαμπάμα
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Κώστας Μπαρούτας *Οι Ναοί των Ελλήνων Μεταναστών*, Αθήνα, Εκδόσεις Καρακωτσόγλου, 2006, σ. 30
306. Τάρπον Σπρινγκς: τα ελληνικά σπογγαλιεντικά έχουν μόλις ξεφορτώσει τα σφουγγάρια τους στα ντοκ του λιμανιού, 1910.
Φωτογραφική Αναπαραγωγή
Ιδιωτικό αρχείο
307. Στιγμιότυπα από τη ζωή των ελλήνων εργατών στην Αμερική
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Εικονογραφημένη Ατλαντίς*, 1912, σσ. 16-17
308. Ελληνικό γλέντι. Φωτογραφία από το δυσεύρετο βιβλίο του Μπάμπη Μαλαφούρη *Έλληνες στην Αμερική, 1528-1948*.
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1977, σ. 66
309. «Ελληνική Υπερωκεάνιος Ατμοπλοΐα [...] τη 14η Μαρτίου αναχωρεί εκ Γυθείου μέσον Καλαμών κατ' ευθείαν διά Νέαν Υόρκην η Λουζιτάνια της Ελλάδος, το μεγαλοπρεπές θαλαμηγόν υπερωκεάνιον, ο κολοσσός της Ελλάδος, *ΑΘΗΝΑΙ*».
Διαφημιστικό φυλλάδιο
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1977, σ. 16

COMMUNAUTÉ HELLENIQUE DE MONTRÉAL
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΜΟΝΤΡΕΑΛ

5777 avenue Wilderton, Montréal, Québec H3S 2V7 • Tél: (514) 738-3421 Fax: (514) 348-3585
INSTITUT CULTUREL HELLENIQUE • ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

Ο ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

Το Λαϊκό Δράμα του Ιάκωβου Καμπανέλλη

Έβδομη μέρα της δημιουργίας

ΣΕ ΔΥΟ ΜΟΝΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

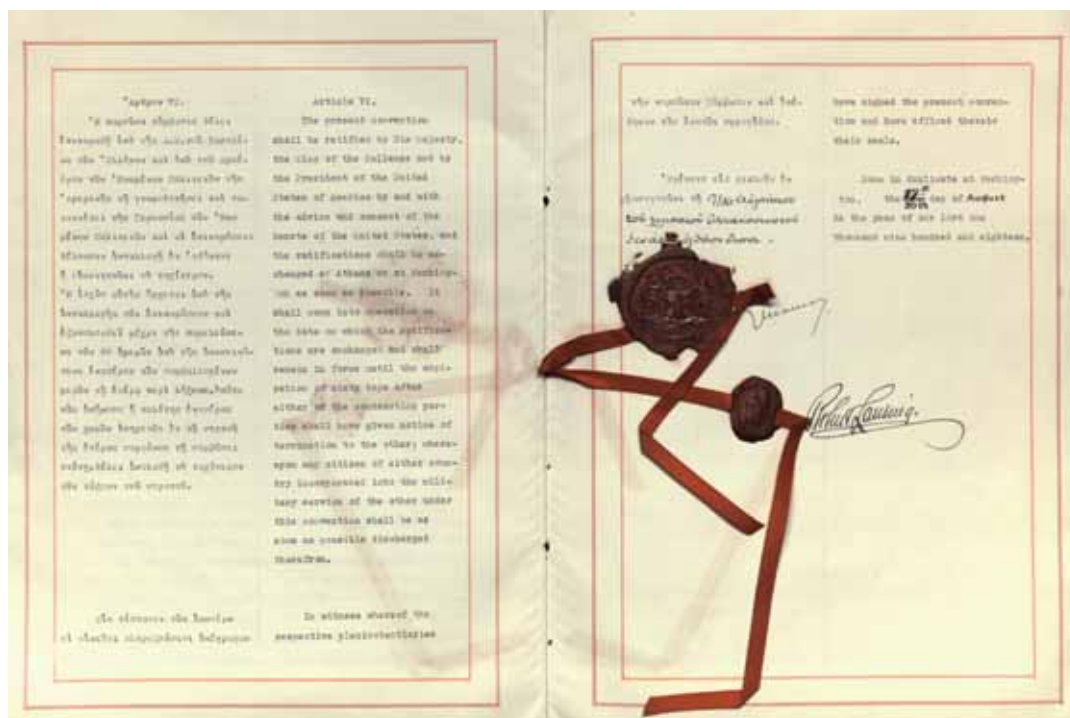
Παρασκευή 12 Νοεμβρίου • Κυριακή 14 Νοεμβρίου

ώρα 7:00

Στη μεγάλη αίθουσα του ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

5757 Wilderton Ave. Montreal

Γενική Είσοδος: \$10.00

310. Περιβραχιόνιο που φορούσαν ελληνοαμερικανοί εθελοντές στην υποδοχή ελλήνων μεταναστών στο Ellis Island.

Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου

311. Επιστολή του Αριστείδη Λαγογιάννη από το Πορτ-ο-Πρενς της Αϊτής, 5.7.1901

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αρχείο Δαμιανού-Κάββα

Αναφέρεται στην επίσκεψη του καταδρομικού *Νάαρχος Μιαούλης* στην Αϊτή και την εντύπωση που προκάλεσε η παρουσία του στην τοπική ελληνική κοινότητα.

312. E. A. Sophocles, *Greek Grammar, for the Use of Learners*, Hartford, H. Huntington, 1844

Αρχείο Αθανασίου Αναγνωστόπουλου

313. E. A. Sophocles, *Romaic or Modern Greek Grammar*, Βοστώνη, Hickling, Swan, and Brewer, 1857

Αρχείο Αθανασίου Αναγνωστόπουλου

Ο Σοφοκλής ήταν καθηγητής της ελληνικής γλώσσας στο Χάρβαρντ.

314. *A Practical Method in the Modern Greek Language*, του Ευγενίου Ρίζου-Ραγκαβή (Eugene Rizo-Rangabe), Βοστώνη, The Athenaeum Press, 1896.

Αρχείο Αθανασίου Αναγνωστόπουλου

315. Προσωπογραφία του κεφαλόνιτη θαλασσοπόρου Juan de Fuca (Βαλεριάνο Κεφαλονιάς 1532-1602), ο οποίος ανακάλυψε τη βρετανική Κολομβία το 1592.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: περιοδικό *Ελληνική Διασπορά*, τόμ. 97, Μάιος-Ιούνιος 2006, σ. 7

Ο Juan de Fuca καταγόταν από την Κεφαλονιά και το πραγματικό όνομά του ήταν Ιωάννης Φωκάς.

316. Χάρτες που σχετίζονται με την ανακάλυψη της βρετανικής Κολομβίας το 1592 από τον Juan de Fuca.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: περιοδικό *Ελληνική Διασπορά*, τόμ. 97, Μάιος-Ιούνιος 2006, σ. 8

317. Τζιμ Λόντος (Κουντσοχώρι Άργους 1897-Καλιφόρνια 1975)

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: *Εικονογραφημένη Ατλαντίς*, 1931

Διάσημος πρωταθλητής στην επαγγελματική πάλη (κατς).

318. Ο Εθελοντικός Λόχος της Νέας Υόρκης, π. 1912

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες 1977, σ. 52

319. Μετανάστης που ταξίδεψε με το *Ολύμπια* και φτάνει στο Τορόντο, 1959

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Από: Φώντας Λάδης, *Όπου γη Ελλάδα. Το έπος της μετανάστευσης σε εικόνες*, Αθήνα, Μνήμες, 1977, σ. 12

NEW YORK

Port of _____

(Signature of seaman to be written across lower left-hand corner of photograph.) (Left thumb print.)

NAME Isidoras Gafos

Nationality Greece

Place of holder's birth "

Place of father's birth "

Place of mother's birth "

If naturalized abroad, where and when? _____

Age 31 on Aug 12, 1918. Height 5-7
(Feet.) (Inches.)

Vessel Wes Port Flag Brit

Date of arrival 1910

DESCRIPTION: Complexion Fair Hair Blond

Eyes Brown Physical marks or peculiarities Tattoo right arm

1-305

320. Στιγμιότυπο από παράσταση ελληνικού θιάσου στον Καναδά, δεκαετία 1970
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Ιδιωτικό αρχείο
321. Αφίσα από γιορτή των ελληνοκαναδικών παροικιών
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού
322. Σχολείο της ελληνικής κοινότητας του μητροπολιτικού Τορόντο, 1985
Αρχείο Φ. Σκέντζου
323. Συμφωνία Ελλάδας-ΗΠΑ για την αμοιβαία κατάταξη των πολιτών των δύο κρατών στο στρατό της χώρας όπου διαμένουν, 30.8.1918
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
324. Κάρτα ταυτότητας ξένου ναυτικού στις ΗΠΑ, στο όνομα του Έλληνα Ισίδωρου Γάφου, 1918
Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου
325. Ειδική ταυτότητα “επισκέπτη” για τους ελληνοαμερικανούς τουρίστες, 1951
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αρχείο Σωτηρίου Παπαστόφα
326. *Κριτική μιας Προσπάθειας*, Έτος Απόδημου Ελληνισμού, 1951
Έντυπο
Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αρχείο Σωτηρίου Παπαστόφα
327. Γάντι και παπούτσι πυγμαχίας του Γκας Λούκας, ενός από τους πρώτους και ελάχιστους ελληνικής καταγωγής πυγμάχους.
Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Αρχείο Γκας Λούκας
328. Ελληνική κοινότητα του Τορόντο, Τμήμα Παιδείας, έλεγχος προόδου και απολυτήριο μαθητή, 1985-1986.
Αρχείο Φ. Σκέντζου
329. Έντυπο υλικό σχετικό με τις δραστηριότητες των ελλήνων του Καναδά
Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού
330. Αγώνας δρόμου που διοργανώθηκε για την ενίσχυση του ελληνικού Γηροκομείου στο Τορόντο, 1993.
Αρχείο Φ. Σκέντζου
331. Φωτογραφίες από τη ζωή των ελλήνων μεταναστών στην Αμερική
Αρχείο Αθανασίου Αναγνωστόπουλου
332. Πανηγύρι της ελληνικής κοινότητας του Μοντεβιδέο, γύρω στα 1930
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
La Trobe University, Αυστραλία

333. Η δασκάλα με τους μαθητές του ελληνικού σχολείου της κοινότητας του Μοντεβιδέο, περίπου το 1940.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

La Trobe University, Αυστραλία

334. Η ελληνική κοινότητα του Μπουένος Άιρες στέλνει βοήθεια στα θύματα πολέμου του '40, στην Ελλάδα.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

La Trobe University, Αυστραλία

335. Φεστιβάλ ελληνικών τραγουδιών και χορών στο θέατρο *Θερβάντες* του Μπουένος Άιρες, 1956

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Αρχείο Ν. Αγγελίδου

336. Το εμπορικό πλοίο *Alba*, στο λιμάνι του Μπουένος Άιρες, ελληνικής πλοιοκτησίας, 1956

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Αρχείο Ν. Αγγελίδου

337. Εορτασμός της 25ης Μαρτίου στην ελληνική κοινότητα του Μπουένος Άιρες, 1957

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

Αρχείο Ν. Αγγελίδου

338. Εορτασμός της 25ης Μαρτίου γύρω στο 1970. Κατάθεση στεφάνου από την ελληνική κοινότητα του Καρακάς.

Ψηφιακή Αναπαραγωγή

La Trobe University, Αυστραλία

339. Βιβλίο έλληνα λογοτέχνη μεταφρασμένο στα ισπανικά από την κ. Νίνα Αγγελίδου και πρόγραμμα εκδηλώσεων που διοργανώνουν έλληνες κάτοικοι της Αργεντινής.

Αρχείο Ν. Αγγελίδου

340. Επιστολή από το Ταμείο για τους Σεισμόπληκτους Δωδεκανήσων προς τον Ιερατικό Προϊστάμενο και το Διοικητικό Συμβούλιο της ελληνικής κοινότητας του Μπουένος Άιρες, με την οποία ζητούν οικονομική ενίσχυση για τα θύματα του σεισμού, Νέα Υόρκη, 1933.

La Trobe University, Αυστραλία

341. Επιστολή από το ελληνικό Γενικό Προξενείο του Σαντιάγκο Χιλής προς την ελληνική κοινότητα του Μπουένος Άιρες, αναφορικά με δωρεά για το ελληνικό σχολείο της κοινότητας, Σαντιάγκο, 1933.

La Trobe University, Αυστραλία

342. Επιστολή από τον Ελληνικό Σύλλογο *Σωκράτης* προς την Ελληνική Κοινότητα του Μπουένος Άιρες, με την οποία ζητούν οικονομική στήριξη για την ανοικοδόμηση του σχολείου, Μπουένος Άιρες, 1937.

La Trobe University, Αυστραλία

337

343. Επιστολή από το Διοικητικό Συμβούλιο του ελληνικού φιλανθρωπικού συλλόγου *Άγιος Δημήτριος*, του Μπουένος Άιρες προς το Διοικητικό Συμβούλιο του ελληνικού αλληλοβοηθητικού συλλόγου *Κλεόβουλος*, με την οποία ανακοινώνουν την απόφασή τους να αφιερώσουν στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό την εκδήλωσή τους και ζητούν τη στήριξή τους, Μπουένος Άιρες, 1940.

La Trobe University, Αυστραλία

344. Επιστολή από την ελληνική ορθόδοξη κοινότητα Βενεζουέλας προς το ελληνικό Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αναφορικά με τα προβλήματα λειτουργίας του ελληνικού σχολείου της κοινότητας, Καρακάς, 1967.

La Trobe University, Αυστραλία

345. Επιστολή από την ελληνική ορθόδοξη ενορία του Σάντος *Άγιος Γεώργιος* προς την ελληνική κοινότητα του Σάο Πάολο, αναφορικά με τη διοργάνωση ελληνικής βραδιάς, Σάντος 1988.

La Trobe University, Αυστραλία

346. Έντυπο υλικό από τη ζωή των ελληνικών κοινοτήτων της Νότιας Αμερικής
Βιβλιοθήκη Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού

348

347. Βιολί του Θεόδωρου Βλαχόπουλου από την Μασσαλία, 1928
Υπουργείο Εξωτερικών, Ιστορικό και Διπλωματικό Αρχείο

348. Βραδινή τουαλέτα της Βικί, με την οποία η Κάλλας τραγούδησε σε τηλεοπτικό ρεσιτάλ στο Chelsey Empire Theatre, στις 17 Ιουνίου 1958. Με το ίδιο φόρεμα εμφανίστηκε και στην τηλεόραση στις 31 Ιανουαρίου του 1957, σε ένα εορταστικό πρόγραμμα για την παραμονή της πρωτοχρονιάς, όπου τραγούδησε, σε καλή φόρμα, την άρια “Casta Diva”, από την αγαπημένη της όπερα *Norma* του Bellini.
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

Βραδινή τσάντα, με την οποία η Κάλλας εμφανίστηκε στο γκαλά της πρεμιέρας της ταινίας *Φαίδρα*, στις 15 Οκτωβρίου του 1968, συνοδεύοντας το ζεύγος του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας G.Pompidou, λίγες ημέρες μετά το γάμο του Ωνάση με την Τζάκι Κένεντι.
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

Αντίγραφο από ζευγάρι σκουλαρίκια-αντίκες, ηλικίας 150 ετών, δώρο του Ωνάση στις 15 Αυγούστου του 1970, ημέρα της ονομαστικής εορτής της Κάλλας.
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

Χρυσός σταυρός με έβανο της Μαρίας Κάλλας, αγαπημένο κόσμημά της τα τελευταία χρόνια της ζωής της.
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

Η δερμάτινη θήκη του αμερικανικού διαβατηρίου της Μαρίας Κάλλας
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

Παρτιτούρα τραγουδιού της Μαρίας Κάλλας
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

Πρόγραμμα από την όπερα *Μήδεια*, του Κερουμπίνι.
Συλλογή Ν. Χαραλαμπίδου

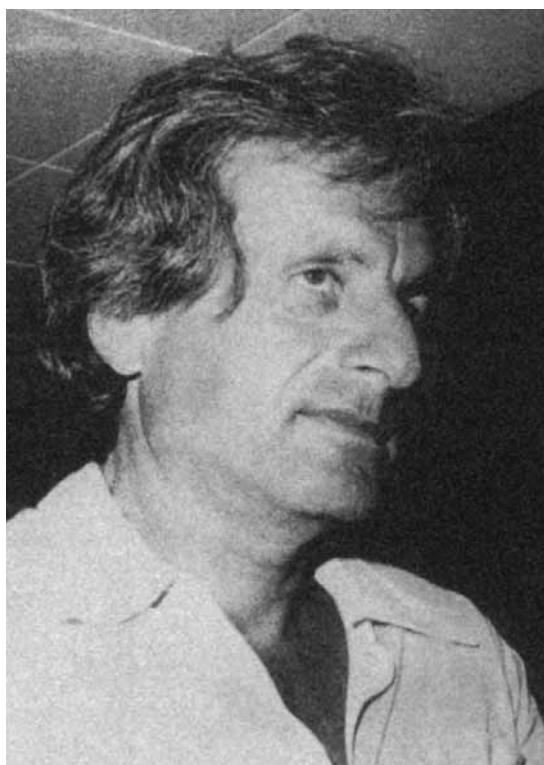
349. ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΑΚΗΣ (Ψαρά π. 1750-Ζάκυνθος 1825)
Πλούτισε από την εκμετάλλευση του χαβιαριού στη Ρωσία. Άφησε μεγάλο μέρος της περιουσίας του για τη δημιουργία κοινωφελών έργων, όπως η Βαρβάκειος Σχολή και η Βαρβάκειος Αγορά της Αθήνας.

350. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ (Χοταχόβα 1792-Βουκουρέστι 1874)
Έζησε στο Βουκουρέστι όπου εξελίχθηκε σε υπουργό των Εξωτερικών και στη συνέχεια σε πρωθυπουργό της Ρουμανίας. Άφησε όλη του την περιουσία στο ελληνικό κράτος για κοινωφελείς σκοπούς.

351. ΠΑΝΑΓΗΣ ΒΑΛΛΙΑΝΟΣ (Κεραμιές Κεφαλονιάς 1814-Λονδίνο 1902)
Ήταν άνθρωπος χωρίς ιδιαίτερη μόρφωση και μεγάλη κτηματική περιουσία, αλλά εξελίχθηκε σε μεγαλέμπορο και τραπεζίτη με μεγάλες προσφορές, κυρίως στον τομέα του πολιτισμού, τόσο στην ιδιαίτερη πατρίδα του όσο και στην Ελλάδα.

355

361

359

358

352. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ (Οδησός 1831-1907)

Χρημάτισε δήμαρχος της Οδησού. Διέθεσε μεγάλα ποσά από την τεράστια περιουσία του για τη δημιουργία στην Αθήνα της Μαρσλείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Επίσης συνεισέφερε με ποσά που ανέρχονται σε πολλά εκατομμύρια φράγκα σε πολλές πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες στον ελλαδικό χώρο.

353. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΑΚΗΣ (Σύρος 1843-Αθήνα 1929)

Μεγαλέμπορος με δραστηριότητα κυρίως στον χώρο της Αιγύπτου, προσέφερε μεγάλο μέρος της τεράστιας περιουσίας του στο ελληνικό κράτος για την πραγματοποίηση πολλών κοινωφελών έργων.

354. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ (1854-1917)

Διαπρεπής μαθηματικός με διεθνή αναγνώριση. Διετέλεσε μέλος πολλών Ακαδημιών του Εξωτερικού, ενώ αξιοσημείωτη υπήρξε η εκλογή του ως μέλους στην Παπική Ακαδημία της Ρώμης.

355. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ (Βερολίνο 1873-Μόναχο 1950)

Ο Καραθεοδωρή αναδείχτηκε σε κορυφαίο μαθηματικό παγκοσμίως φήμης. Μεγάλη θεωρείται η συμβολή του στην εξέλιξη των σύγχρονων μαθηματικών καθώς και της Θεωρίας της Σχετικότητας, την οποία πολλοί θεωρούν πνευματικό δημιούργημα του Καραθεοδωρή.

356. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (Κύμη Ευβοίας 1883-Μαϊάμι ΗΠΑ 1962)

Κορυφαίος γιατρός με παγκόσμια αναγνώριση για την πρωτοποριακή κυτταροδιαγνωστική μέθοδό του, γνωστή σε όλους ως “Pap Test”.

357. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (Αθήνα 1896-Μιλάνο 1960)

Διάσημος αρχιμουσικός, συνθέτης και διευθυντής ορχήστρας, όπως της Νέας Υόρκης κ.ά. Σε όλη τη διάρκεια της καριέρας του πρέσβευε ότι σκοπός της τέχνης είναι η κατανόηση του ανθρώπου.

358. ΣΤΡΑΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ (Μυτιλήνη 1897-Παρίσι 1983)

Γνωστός και με το γαλικό καλλιτεχνικό όνομα “Τεριάντ”, ήταν τεχνοκριτικός, εκδότης καλλιτεχνικών εντύπων και συλλέκτης έργων τέχνης. Το 1979 δημιούργησε ομώνυμό του Μουσείο στη Μυτιλήνη. Στον Τεριάντ οφείλεται και η ανακάλυψη του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου.

359. NELLY (Αϊδίνι 1899-Αθήνα 1998)

Κατά κόσμον Έλλη Σουγιουλτζόγλου-Σεραϊδάρη. Σπούδασε στη Γερμανία και εργάστηκε στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Απεικόνισε στις φωτογραφίες της όλη την Ελλάδα, αλλά και την ομογένεια. Το έργο της έτυχε διεθνούς αναγνώρισης.

360. ΜΕΜΟΣ ΜΑΚΡΗΣ (Πάτρα 1913-Αθήνα 1993)

Το 1950, στην περίοδο του ψυχρού πολέμου, απελάθηκε από τη Γαλλία για τη συμμετοχή του σε ειρηνιστικές εκδηλώσεις και εγκαταστάθηκε στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας, όπου και εξελίχθηκε σε έναν από τους πλέον αξιόλογους γλύπτες. Πολλά και διάσημα είναι τα έργα του Μακρή, όπως το *Μνημείο του Μαουτχάουζεν*, το *Μνημείο της Απελευθέρωσης*, το ηρωικό “κεφάλι” στο Πολυτεχνείο για τον Νοέμβριο του 1973 κ.ά.

361. ΙΑΝΝΗΣ ΞΕΝΑΚΗΣ (Βράιλα 1922-Παρίσι 2001)

Διάσημος συνθέτης, πρωτοπόρος της ηλεκτρονικής μουσικής, μαθηματικός, φιλόσοφος, αρχιτέκτονας, μετασχημάτισε τις διάφορες μαθηματικές σχέσεις που εκφράζουν το Σύμπαν σε μουσικές συνθέσεις με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών, δημιουργώντας τη μουσική του μέλλοντος.

362. ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ (Κάιρο 1926-Αθήνα 1970)

Από τους σημαντικότερους συνθέτες και φιλοσόφους της μουσικής του 20ού αιώνα. Ανέπτυξε δικό του φιλοσοφικό σύστημα και ορολογία, για τη δημιουργία μιας μεταφυσικής της μουσικής.

363. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΝΣΤΑΣ (Ιωάννινα 1753-Μόσχα 1845)

Μεγαλέμπορος στη Ρωσία, προσέφερε μεγάλα ποσά τόσο για την ενίσχυση του Αγώνα του 1821 όσο και για την ενίσχυση του ελευθέρου ελληνικού κράτους, με τη δημιουργία κοινωφελών έργων στην Αθήνα αλλά και την περιφέρεια.

364. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΩΣΙΜΑΣ (Ιωάννινα β' μισό του 18ου αιώνα-1827)

Ανέπτυξε με τους αδελφούς του μεγάλη εμπορική δραστηριότητα στο εξωτερικό και απέκτησε πολλά πλούτη. Διέθεσε μεγάλα ποσά για την υποστήριξη του Αγώνα του 1821, την ίδρυση στα Ιωάννινα της Ζωσιμαίας Σχολής και για υποτροφίες, ενώ η δωρεά της συλλογής των αρχαίων νομισμάτων του στο ελληνικό κράτος αποτέλεσε τη βάση του Νομισματικού Μουσείου.

365. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΙΖΑΡΗΣ (Μονοδένδρι Ζαγορίου 1769-Αθήνα 1841)

Μεγαλέμπορος στη Ρωσία, βοήθησε τον Αγώνα του 1821 ενώ η Ριζάρειος Εκκλησιαστική Σχολή αποτελεί δείγμα των προσφορών του ιδίου και του αδελφού του προς το ελληνικό κράτος.

366. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΝΑΣ (Νίσσα 1783-Βιέννη 1856)

Μεγαλέμπορος και τραπεζίτης, επέδειξε σημαντικότερο κοινωφελές έργο τόσο στην ελληνική παροικία της Βιέννης όσο και στο ελληνικό κράτος, το οποίο με τις χορηγίες του απέκτησε πλήθος φιλανθρωπικών και πνευματικών ιδρυμάτων (Οφθαλμιατρείο Αθηνών, Αστεροσκοπείο κ.ά.).

367. ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΣΙΤΣΑΣ (Μέτσοβο 1787-Αθήνα 1856)

Μεγαλοεπιχειρηματίας, δραστηριοποιήθηκε στο εξωτερικό και διέθεσε τεράστια ποσά για εθνικούς και ανθρωπιστικούς σκοπούς. Μεταξύ των δωρεών ξεχωρίζει η προσφορά του για το Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

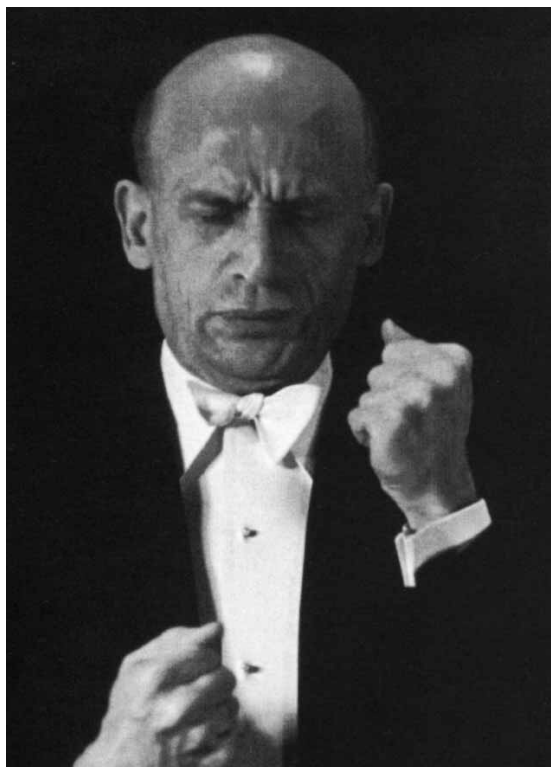
368. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΦΗΣ (Θεσσαλονίκη 1792-Μάλτα 1886)

Πλούσιος επιχειρηματίας, προσέφερε τεράστια ποσά για την ίδρυση και ενίσχυση ιδρυμάτων, τόσο στην Αθήνα όσο και στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Θεσσαλονίκη (Παπάφειο Ορφανοτροφείο κ.ά.).

369. ΕΥΑΓΓΕΛΗΣ ΖΑΠΠΑΣ (Λάμφοβο Τεπελενίου 1800-Μπροστένι 1865)

Κάτοχος τεράστιας περιουσίας στη Ρουμανία, προσέφερε μεγάλα ποσά για την ανέγερση του Ζαππείου Μεγάρου, συνεισέφερε στην προώθηση της ιδέας αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων με την αναβάθμιση του Παναθηναϊκού Σταδίου, όπου και τελέστηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1896.

357

356

362

360

370. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ ή ΣΤΟΡΝΑΡΗΣ (Μέτσοβο 1806-Χαλκίδα 1853)

Έμπορος αλλά και άνθρωπος της εξέλιξης, και κυρίως της τεχνολογικής προόδου, με τη διαθήκη του κληροδότησε στο ελληνικό κράτος ένα τεράστιο, για την εποχή του, χρηματικό ποσό, με το οποίο ανεγέρθησαν πολλά πνευματικά ιδρύματα, μεταξύ αυτών και το Πολυτεχνείο (η ανέγερσή του οφείλεται στους Μετσοβίτες Στουρνάρη, Αβέρωφ και Τσοίτσα).

371. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ (Μέτσοβο 1818-Αλεξάνδρεια 1899)

Εγκαταστάθηκε στην Αλεξάνδρεια, όπου ασχολήθηκε με το εμπόριο και απέκτησε μεγάλη περιουσία. Η κοινωφελής δράση του ξεκίνησε στην Αλεξάνδρεια και συνεχίστηκε στην Ελλάδα, με προσφορές εθνικής και πολιτιστικής σημασίας.

372. ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΤΓΡΟΣ (Κωνσταντινούπολη 1830-Αθήνα 1899)

Κεφαλαιούχος της Διασποράς, προσέφερε τεράστια ποσά και κατά τη διάρκεια της ζωής του και μετά θάνατον με τη διαθήκη του για κοινωφελείς σκοπούς, όπως την ανέγερση μεγάλων νοσοκομείων, ορφανοτροφείων, μουσείων κ.ά.

373. ΠΑΝΑΓΗΣ ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ (Κεφαλονιά 1835-Αθήνα 1911)

Πλούσιος επιχειρηματίας, δραστηριοποιήθηκε στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Ανέπτυξε σημαντική κοινωφελή και εθνική δράση, τόσο κατά το διάστημα της παραμονής του στο εξωτερικό όσο και κατά την επιστροφή του στην Ελλάδα. Η πλέον γνωστή προσφορά του είναι η ίδρυση της Χαροκοπείου Οικοκυρικής Σχολής (σημερινό Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο).

374. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥ (Κωνσταντινούπολη 1857-Παρίσι 1951)

Μεγαλέμπορος και χρηματιστής, δραστηριοποιήθηκε παράλληλα με τις επιχειρησιακές του ενασχολήσεις και στον κοινωνικό τομέα, με δωρεές και τη δημιουργία κοινωφελών ιδρυμάτων στην γενέτειρά του την Κωνσταντινούπολη, αλλά και στην Ελλάδα (Σισμανόγλειο Νοσοκομείο κ.ά.).

375. ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ (Διδυμότειχο 1882-Vevey Ελβετίας 1954)

Ασχολήθηκε αρχικά με το εμπόριο ξυλείας και στη συνέχεια με ναυτιλιακές επιχειρήσεις, και έγινε από τους σημαντικότερους παράγοντες στο χώρο των θαλασσίων μεταφορών. Παράλληλα με τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ασχολήθηκε με τη φιλανθρωπία ενώ το φερώνυμο ίδρυμά του συμβάλλει έως σήμερα στην εκπαίδευση των νέων σε πολλά επιστημονικά πεδία.

376. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΩΝΑΣΗΣ (Σμύρνη 1906-Παρίσι 1975)

Από τους μεγαλύτερους και γνωστότερους εφοπλιστές του κόσμου, ειδικά στον τομέα των πετρελαιοφόρων. Στην Ελλάδα δημιούργησε την Ολυμπιακή Αεροπορία ενώ με τη διαθήκη του κατέλιπε μεγάλα ποσά για κοινωφελείς σκοπούς.

377. Αρχίπ Ιβάνοβιτς Κουντζής (Arkhip Ivanovich Kuinji's), Μαρτιούπολη 1842-Οδησσός 1910
Φωτογραφία, 1907
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Kiriak Konstandi and Greek Painters in Odessa, late XIX early XX Centuries*, Odessa, Druk, 2002
Θεωρητικός της ζωγραφικής, Ακαδημαϊκός κορυφαίος ζωγράφος της Ουκρανίας και του ευρύτερου ρωσικού χώρου, ελληνικής καταγωγής.
378. Αρχίπ Ιβάνοβιτς Κουντζής (Arkhip Ivanovich Kuinji's), Μαρτιούπολη 1842-Οδησσός 1910
Βουνά, Μια Μελέτη
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Kiriak Konstandi and Greek Painters in Odessa, late XIX early XX Centuries*, Odessa, Druk, 2002.
379. Κίριακ Κ. Κωνστάντη (Kiriak Konstandi), Ντοφίνκοβα Ουκρανίας 1852-Οδησσός 1921
Ομιχλώδης Πέμπτη στο Βορρά, 1904
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Kiriak Konstandi and Greek Painters in Odessa, late XIX early XX Centuries*, Odessa, Druk, 2002
Ιδρυτής της Νότιας Ρωσικής Σχολής Ζωγραφικής, Ακαδημαϊκός κι ένας από τους μεγαλύτερους ζωγράφους της Ουκρανίας, ελληνικής καταγωγής.
380. Κίριακ Κ. Κωνστάντη (Kiriak Konstandi), Ντοφίνκοβα Ουκρανίας 1852-Οδησσός 1921
Αυτοπροσωπογραφία, 1903
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Kiriak Konstandi and Greek Painters in Odessa, late XIX early XX Centuries*, Odessa, Druk, 2002
381. Κίριακ Κ. Κωνστάντη (Kiriak Konstandi), Ντοφίνκοβα Ουκρανίας 1852-Οδησσός 1921
Ο καλλιτέχνης σε φωτογραφία του 1890
Ψηφιακή Αναπαραγωγή
Από: *Kiriak Konstandi and Greek Painters in Odessa, late XIX early XX Centuries*, Odessa, Druk, 2002
382. Νικόλαος Μαστερόπουλος, Μόσχα 1948-2003
Γυναικείο πορτρέτο
Ψηφιδωτό, 36x20 εκ.
Ιδιωτική Συλλογή
Έζησε και εργάστηκε στη Ρωσία, αλλά και στην Ελλάδα, κυρίως στο Άγιο Όρος, δημιουργώντας συνθέσεις για τα εκεί μοναστήρια. Θεωρείται από τους καλύτερους δημιουργούς της σύγχρονης ρωσικής ζωγραφικής.
383. Νικόλαος Μαστερόπουλος, Μόσχα 1948-2003
Μια ζωγραφιά από την εικονογράφηση μεσαιωνικού μυθιστορήματος
Σμάλτο, 18x13,50 εκ.
Ιδιωτική Συλλογή

384. Νικόλαος Μαστερόπουλος, Μόσχα 1948-2003
ΑΡΚΟΣ, ΛΥΚΟΣ ΜΟΥΧΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΓΥΡΑΙΒΟΣ
 Λάδι σε μουσαμά, 120x100 εκ.
 Συλλογή Φωτεινής Σταυρίδου
385. Γιάννης Κεφαλληνός, Αλεξάνδρεια 1894-Αθήνα 1957
Ο Φελάχος
 Λιθογραφία με τίντα, 32,2x24,9 εκ.
 Βουλή των Ελλήνων
 Χαράκτης, εργάστηκε στην Αθήνα, όπου χρημάτισε καθηγητής και Διευθυντής της Σχολής Καλών Τεχνών.
386. Πάνος Αραβαντινός, Κέρκυρα 1886-Παρίσι 1930
Σκηνή από την Κάρμεν
 Λάδι σε μουσαμά, 77,5x97,5 εκ.
 Βουλή των Ελλήνων
 Ζωγράφος και σκηνογράφος, έζησε και εργάστηκε κυρίως στο Βερολίνο, το Μόναχο και το Παρίσι.
387. Γεράσιμος Στέρης-Σταματελάτος, Κεφαλονιά 1898-Αμερική 1987
Ονειρικό Ακρογιάλι
 Λάδι σε χαρτόνι, 41x50 εκ.
 Βουλή των Ελλήνων
 Σπούδασε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και το Παρίσι, έζησε για μικρό διάστημα στην Ελλάδα και στη συνέχεια στην Αμερική έως το τέλος της ζωής του.
388. Γεράσιμος Στέρης-Σταματελάτος, Κεφαλονιά 1898-Αμερική 1987
Ομηρικό Ακρογιάλι
 Λάδι σε μουσαμά, 41x47 εκ.
 Βουλή των Ελλήνων
389. Τζων Χριστοφόρου, Λονδίνο 1921
Portrait d'un poète inconnu, 1995
 Λάδι σε μουσαμά, 81x65 εκ.
 Εθνική Πινακοθήκη, Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
 Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, εργάστηκε όμως στο εξωτερικό και έργα του υπάρχουν σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα.
390. Θεόδωρος Στάμος, Νέα Υόρκη 1922-Ιωάννινα 1997
Infinity Field, Lefkada Series, 1979
 Ακρυλικό σε μουσαμά, 222x242 εκ.
 Βουλή των Ελλήνων
 Έζησε και εργάστηκε στην Αμερική, όπου θεωρείται από τους κορυφαίους πρωτοποριακούς καλλιτέχνες της.
391. Ιωάννης Αβραμίδης, Βατούμ 1922
Μορφή Ι, 1959
 Μπρούτζος, ύψος 173 εκ.
 Εθνική Πινακοθήκη, Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
 Γλύπτης και ζωγράφος, γεννήθηκε στη Ρωσία από έλληνες γονείς. Από το 1943 ζει και εργάζεται στη Βιέννη.

387

392. Νικόλαος Γύζης, Σκλαβοχώρι Τήνου 1842-Μόναχο 1901

Η έξωση

Λάδι σε μουσαμά, 20,6x8,5 εκ.

Βουλή των Ελλήνων

Σπούδασε στην Αθήνα και το Μόναχο. Το 1888 έγινε τακτικός καθηγητής στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου. Ασχολήθηκε με ηθογραφικά, ιδεαλιστικά και θρησκευτικά θέματα.

393. Περικλής Πανταζής, Αθήνα 1849-Βρυξέλλες 1884

Γυναίκα που πλέκει

Λάδι σε μουσαμά, επικολλημένο σε ξύλο, 103x74 εκ.

Βουλή των Ελλήνων

Σπούδασε στην Αθήνα και την Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου. Το 1872 εγκαταστάθηκε στις Βρυξέλλες. Ασχολήθηκε με προσωπογραφίες, νεκρές φύσεις και ηθογραφικά θέματα.

394. Περικλής Πανταζής, Αθήνα 1849-Βρυξέλλες 1884

Νεκρή Φύση

Λάδι σε μουσαμά, 54x63,5 εκ.

Βουλή των Ελλήνων

395. Παύλος Προσαλέντης, Κέρκυρα 1857-Αλεξάνδρεια 1894

Πλοία στη θάλασσα

Λάδι σε μουσαμά, 80x120 εκ.

Βουλή των Ελλήνων

Σπούδασε στην Αθήνα, τη Νάπολη και το Παρίσι. Έζησε και εργάστηκε στην Αλεξάνδρεια. Ασχολήθηκε με προσωπογραφίες και θέματα εμπνευσμένα από την Ανατολή.

396. Κωνσταντίνος Μαλέας, Κωνσταντινούπολη 1879-Αθήνα 1928

Ο Σηκουάνας στο Αρζαντέγ

Λάδι σε μουσαμά, 24x34 εκ.

Βουλή των Ελλήνων

Σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη και το Παρίσι. Ασχολήθηκε κυρίως με την τοπιογραφία.

397. Δημήτριος Γαλάνης, Αθήνα 1879-1966

Επαρχιακό τοπίο με φηγούρα

Λάδι σε μουσαμά, 60,5x77,5 εκ.

Βουλή των Ελλήνων

Σπούδασε στην Αθήνα και το Παρίσι. Εξελέγη μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Ασχολήθηκε με τοπία, νεκρές φύσεις και μυθολογικές σκηνές.

392

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ*

1. ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ)

α. Γενικές θεωρήσεις

Άτλας της Ελληνικής Διασποράς, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, εκδ. Αλέξανδρος, 2001.

Δένδιας Μιχαήλ Α., *Αι ελληνικαί παροικίαι ανά τον κόσμον, ήτοι Οι Έλληνες εις Ρωσίαν, Ρουμανίαν, Αίγυπτον, Ηνωμένας Πολιτείας και πάσας εν γένει τας άλλας χώρας*, Αθήνα 1919.

Έμκε-Πουλοπούλου Έρα, *Προβλήματα μετανάστευσης-παλιννόστησης*, Αθήνα, Ινστιτούτο Μελέτης της Ελληνικής Οικονομίας, Ελληνική Εταιρεία Δημογραφικών Μελετών, 1986.

Κατσιαρδή-Hering Όλγα, «Η ελληνική Διασπορά. Το εμπόριο ως γενικευμένη εξειδίκευση», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770-2000*, επιμ. Β. Παναγιωτόπουλος, τόμ. 1, Αθήνα, Τα Ελληνικά Γράμματα/Εφημ. *Τα Νέα*, 2003, σσ. 87-112.

Κατσιαρδή-Hering Όλγα, «Η ελληνική Διασπορά. Η γεωγραφία και τυπολογία της» και «Τα δίκτυα της ελληνικής Διασποράς», επιμ. Σπύρος Ασδραχάς κ.ά., *Ελληνική Οικονομική Ιστορία, ΙΕ'-ΙΘ' αιώνας*, τόμ. 1, Αθήνα, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, 2003, σσ. 237-274, 461-481.

Νιώτης Γρηγόρης Δ. (επιμ.), *Ο Ελληνισμός στον Παγκόσμιο Χώρο: Η πρότασή μας*, Θεσσαλονίκη, Συνέλευση του Συμβουλίου Αποδήμιου Ελληνισμού, 1995.

Σελέκου Ολυμπία, *Η καθημερινή ζωή των Ελλήνων της Διασποράς*, Αθήνα, Εθν. Κέντρο Κοινων. Ερευνών, 2004.

Σκανδαλάκης Παναγιώτης Ν., *Ελληνική Διασπορά*, Αθήνα, Αλέξανδρος, 2003.

Τσολάκιδης Ιορδάνης Α., *Ελληνισμός της Διασποράς*, Θεσσαλονίκη, Αδελφοί Κυριακίδη, 2004.

Υπουργείο Εξωτερικών/Διεύθυνση Αποδήμων, *Ο Ελληνισμός του Εξωτερικού*, β' έκδ., Αθήνα 1992.

Χασιώτης Ι. Κ., *Επισκόπηση της ιστορίας της νεοελληνικής Διασποράς*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 1993.

Χασιώτης Ι. Κ., «Η νεοελληνική Διασπορά και ο Απόδημος Ελληνισμός», *Θέματα Ιστορίας*, Αθήνα, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, 1998, σσ. 173-215.

Χασιώτης Ι. Κ., «Η μεταπολεμική μετανάστευση και ο Απόδημος Ελληνισμός», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. 16, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 2000, σσ. 226-245.

Ψυρούκης Νίκος, *Το νεοελληνικό παροικιακό φαινόμενο*, β' έκδ., Αθήνα, Επικαιρότητα, 1975.

---

*Η βιβλιογραφία για τη νεοελληνική Διασπορά είναι τεράστιας ευρύτητας. Εδώ έγινε επιλογή μεταξύ των μελετών που χρησιμοποιήθηκαν στη σύνταξη των επιμέρους ενότητων και μάλιστα των σχετικά νεότερων. Μερικά από τα παλαιότερα δημοσιεύματα παρατίθενται στις περιπτώσεις που δεν έχουν υποκατασταθεί από τη σύγχρονη βιβλιογραφία. Τα ονόματα των συγγραφέων ή των εκδοτικών φορέων παρουσιάζονται σε αλφαβητική σειρά, πρώτα τα ελληνικά και μετά οι υπόλοιπες γλώσσες με λατινικούς χαρακτήρες. Οι διαδικτυακοί τόποι βρίσκονται στο τέλος κάθε ενότητας.

β. Συλλογικά έργα και πρακτικά συνεδρίων

Βεντούρα Λίνα – Τρουμπέτα Σεβαστή (επιμ.), «Σύγχρονες θεωρήσεις του μεταναστευτικού φαινομένου», Αφιέρωμα, *Σύγχρονα Θέματα*, έτος 29, περίοδος Β', τεύχος 92 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2006).

Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού (έκδ.), *Α' Παγκόσμιο Συνέδριο Αποδήμων Ελλήνων. Πρακτικά και πορίσματα*, Αθήνα 1985.

Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού-ΕΡΤ 3 (επιμ.), *Ιστορία και πολιτισμός των Ελλήνων της Διασποράς*, Θεσσαλονίκη, Αδελφοί Κυριακίδη, 2004.

Δαμανάκης Μιχάλης (επιμ.), *Παιδεία Ομογενών. Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 1999.

Δαμανάκης Μ. – Καρδάσης Β. – Μιχελακάκη Θ. – Χουρδάκης Α. (επιμ.), *Ιστορία της νεοελληνικής Διασποράς. Έρευνα και διδασκαλία*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004.

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (έκδ.), *Απόδημοι Έλληνες/Greeks Abroad*, Αθήνα 1972.

Ινστιτούτο Βιβλίου και Ανάγνωσης, *Πρακτικά Ιου Συνεδρίου Αποδήμων Κοζάνης*, Κοζάνη, Ινστιτούτο Βιβλίου και Ανάγνωσης, 1998.

Νικολινάκος Μάριος (επιμ.), *Οικονομική Ανάπτυξη και μετανάστευση στην Ελλάδα, Εισηγήσεις από σεμινάριο στο Παρίσι 1973*, Αθήνα, Ένωση Ελλήνων Πανεπιστημιακών Δυτικής Ευρώπης-Κάλβος, 1974.

Στασινοπούλου Μαρία Α. – Χατζιωάννου Μαρία-Χριστίνα (επιμ.), *Διασπορά-Δίκτυα-Διαφωτισμός*. Αφιέρωμα, *Τετράδια Εργασίας* 28 (2005).

Τουλουμάκος Ιω. (επιμ.), *Η Ελλάδα έξω από τα σύνορα (Ένα μικρό αφιέρωμα στον Ελληνισμό της Διασποράς)*, Θεσσαλονίκη, Μαλλιάρης, 1996.

Τσοκαλίδου Ρούλα – Παπαρούση Μαρίτα (επιμ.), *Θέματα ταυτότητας στην ελληνική Διασπορά: Γλώσσα και λογοτεχνία*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2005.

Χάρης Κ. Π. – Πετρουλάκης Ν. Β. (επιμ.), *Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η ελληνική παιδεία του*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1995.

Baghdiantz McCabe, Ina – Gelina Harlaftis – Ioanna Minoglou (επιμ.), *Diaspora Entrepreneurial Networks. Five Centuries of History*, Οξφόρδη, Berg Publications, 2005.

Cohen Robin (επιμ.), *The International Library of Studies on Migration*, τόμ. 1-9, Brookfield, Edward Elgar, 1996-1999.

Clogg Richard (επιμ.) *The Greek Diaspora in the Twentieth Century*, Οξφόρδη, St Antony's College, 2000 (ελληνική μετάφραση: *Η ελληνική Διασπορά στον 20ό αιώνα*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2004).

Constas D. C. – Platias A. G. (επιμ.), *Diasporas in World Politics: The Greeks in Comparative Perspective*, Λονδίνο-Νέα Υόρκη, MacMillan, 1993.

Fossey John M., (επιμ.) *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora*, τόμ. 1-2, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991.

Irmischer Johannes – Mineemi Marika (επιμ.), *Ο Ελληνισμός εις το Εξωτερικόν – Über Beziehungen des Griechentums zum Ausland in der neueren Zeit*, Βερολίνο, Akademie Verlag, 1968.

Konstantinu Evangelos (επιμ.), *Griechische Migration in Europa. Geschichte und Gegenwart*, Φραγκφούρτη, Peter Lang, 2000.

Lucassen Leo – Lucassen Jan (επιμ.), *Migration, Migration History, History: Old Paradigms and New Perspectives*, Βέρνη, Peter Lang, 1997 (γ' έκδ. 2005).

Prévelakis Georges (επιμ.), *Les Réseaux des Diasporas/The Networks of Diasporas*, Λευκωσία-Παρίσι, KYKEM-L'Harmattan, 1996.

γ. Ειδικές μελέτες

Βεντούρα Λίνα, *Μετανάστευση και Έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές θέσεις*, Αθήνα, εκδ. Μνήμων, 1994.

Γουσίδης Δημήτρης, *Όπου ζεις, δεν πατρίζεις: Η νέα προσφυγιά, μια ακόμα ελληνική τραγωδία*, Αθήνα 1975.

Δαλκαβούκης Βασίλειος Κ., *Μετοικεσίες Ζαγορησίων (1750-1922). Προσεγγίσεις στις διαδικασίες προσαρμογής μιας τοπικής κοινωνίας στην ιστορική συγκυρία*, Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Ριζαρείου Σχολής, 1999.

Δαμανάκης Μιχάλης, *Μετανάστευση και εκπαίδευση*, Αθήνα, Gutenberg, 1987.

Ζολώτας Ξενοφών, *Μετανάστευσις και οικονομική ανάπτυξις*, Αθήνα, Τράπεζα της Ελλάδος, 1966.

Κασιμάτη Κούλα, *Μετανάστευση, παλιννόστηση: Η προβληματική της δεύτερης γενιάς*, Αθήνα, Ελληνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1984.

Κατσιαρδής-Hering Όλγα, «Εκπαίδευση στη Διασπορά. Προς μια παιδεία ελληνική ή προς “θεραπεία” της πολυγλωσσίας;», *Ελληνική Παιδεία και Κοινωνία, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου αφιερωμένον στη μνήμη του Κ. Θ. Δημαρά*, Αθήνα 1995, σσ. 153-176.

Κατσιαρδής-Hering Όλγα, «Από τις “ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού” στην ιστοριογραφία του μεταναστευτικού φαινομένου (15ος-19ος αι.)», *Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, επιμ. Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης – Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, *Πρακτικά Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ιστορίας, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών*, τόμ. 2, Αθήνα 2004, σσ. 223-250.

Μουσούρου Α. Μ., *Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Αθήνα, Gutenberg, 1991.

Μπόμπας Λεωνίδας Χ., *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο Εξωτερικό*, Αθήνα 1992.

Μπαρούτας Κώστας, *Οι ναοί των Ελλήνων μεταναστών*, Αθήνα, εκδόσεις Καρακώτσου, 2006.

Σταυράκης Γ. Κ., *Κάτω από ξένους ουρανούς τέσσερα εκατομμύρια Έλληνες*, Αθήνα 1987.

Τωμαδάκης Ν. Β., *Η συμβολή των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού εις τον αγώνα της ελευθερίας*, Αθήνα 1953.

Χαρλαύτη Τζελίνα, «Το εμποροναυτιλιακό δίκτυο των Ελλήνων της Διασποράς και η ανάπτυξη της ελληνικής ναυτιλίας τον 19ο αιώνα: 1830-1860», *Μνήμων*, 15 (1993), σσ. 69-127.

Χαρλαύτη Τζελίνα, *Η ιστορία της ελληνόκτητης ναυτιλίας, 19ος-20ός αι.*, Αθήνα, Νεφέλη, 2001.

Χατζιωσήφ Χρ., «Εμπορικές παροικίες και ανεξάρτητη Ελλάδα. Ερμηνείες και προβλήματα», *Ο Πολίτης*, αριθ. 62 (Σεπτ. 1983), σσ. 29-30.

Chatzioannou Maria Christina, “L’émigrazione commerciale greca dei secoli XVIII-XIX: Una sfida imprenditoriale”, *Proposte e Ricerche*, 42 (anno XXII, 1999), σσ. 22-38.

Geanakoplos Deno J., “The Diaspora Greeks: The Genesis of Modern Greek National Consciousness”, *Hellenism and the First Greek War of Liberation, 1821-1830*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1976, σσ. 59-77.

Gounaris, B. C. "Emigration from Macedonia in the Early Twentieth Century", *Journal of Modern Greek Studies*, 7 (1989), σσ. 133-153.

Harlaftis Gelina, "Mapping the Greek Maritime Diaspora from the Early Eighteenth to the Late Twentieth Centuries", *Diaspora Entrepreneurial Networks. Five Centuries of History*, επιμ. Ina Baghdiantz McCabe – Gelina Harlaftis – Ioanna Minoglou, Οξφόρδη, Berg Publications, 2005, σσ. 147-171.

Hassiotis I. K., "Continuity and Change in the Modern Greek Diaspora", *Journal of Modern Hellenism*, 6 (1989), σσ. 9-24.

Hassiotis I. K., "Typology and Periodization in Modern and Contemporary Greek Migrations", *Griechische Migration in Europa. Geschichte und Gegenwart*, επιμ. Evangelos Konstantinu, Φραγκούρη, Peter Lang, 2000, σσ. 85-94.

Hassiotis I. K., "Past and present in the History of Modern Greek Diaspora", *Diaspora, Identity and Religion. New Directions in Theory and Research*, επιμ. Waltraud Kokot, Khachig Tölölyan, Carolin Alfonso, Λονδίνο-Νέα Υόρκη, Routledge, 2004, σσ. 93-101.

Ikonomu Th. P., *Ethnische Institutionen in der Diaspora. Das Beispiel der Griechen*, Salzburg (Πανεπιστήμιο Salzburg, Habilitationsschrift), 1989.

Kitroeff Alexander, "The Transformation of Homeland-Diaspora Relations. The Greek Case in the 19th-20th Centuries", *Proceedings of the 1st International Congress on the Hellenic Diaspora from Antiquity to Modern Times*, επιμ. J. M. Fossey, τόμ. 2, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 233-250.

Minoglou Ioanna, "Toward a Typology of Greek-diaspora Entrepreneurship", *Diaspora Entrepreneurial Networks. Five Centuries of History*, επιμ. Ina Baghdiantz McCabe – Gelina Harlaftis – Ioanna Minoglou, Οξφόρδη, Berg Publications, 2005, σσ. 173-189.

Papamiliades-Czeher Chr., "Les migrations internationales de la Grèce", *Cahiers Balkaniques*, 13/I (1957), σσ. 59-103.

Stojanovich Trajan, "The Conquering Balkan Merchant", *Journal of Economic History*, 20 (1960), 234-313 (ελληνική μετάφραση «Ο κατακτητής ορθόδοξος βαλκάνιος έμπορος», *Η οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών (15ος-19ος αι.)*, επιμ. Σπ. Ασδραχάς, Αθήνα, Μέλισσα, 1979, σσ. 289-345.

Tsakonas Panayiotis J., "The Hellenic Diaspora and the Macedonian Issue", *Journal of Modern Hellenism*, 14 (1997), σσ. 139-158.

<http://www.fhm.gr/projects/migration/15-19> (ιστοσελίδα του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού για τον Παροικιακό Ελληνισμό. Τα κείμενα συντάχθηκαν από ομάδα συνεργατών υπό την εποπτεία της Όλγας Κατσιαρδή-Hering).

<http://elliniki-diaspora.arch.uoa.gr>

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Α. Ευρώπη

Αλεξίου Α., «Η παρουσία των Ελλήνων στο Βέλγιο», *Η εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων στο Βέλγιο και στη Γαλλία*, επιμ. Μ. Δαμανάκης, Αθήνα, Gutenberg, 1997, σσ. 15-28.

Αμήρα Α. – Μαράντου-Αλιπράντη Λ., «Επαναπρατρισθέντες επιστήμονες από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, 1960-1981», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 51 (1983), σσ. 120-142.

Απρίλε Ρόκκο, *Η Ελλάδα τον Σαλέντο*, Αθήνα, Εναλλακτικές Εκδόσεις, 1996.

Βακαλόπουλος Α., «Οι Δυτικομακεδόνες απόδημοι επί Τουρκοκρατίας», *Παγκαρπία Μακεδονικής Γης*, Θεσσαλονίκη, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 1980, σσ. 403-448.

Βελουδής Γιώργος, *Το ελληνικό τυπογραφείο των Γλυκῆδων στη Βενετία (1670-1854). Συμβολή στη μελέτη του ελληνικού βιβλίου κατά την εποχή της Τουρκοκρατίας*, Αθήνα 1987.

Βεντούρα Λίνα, *Έλληνες μετανάστες στο Βέλγιο*, Αθήνα, Νεφέλη, 1999.

Βεντούρα Λίνα, «Έλληνες μετανάστες στο μεταπολεμικό Βέλγιο: Διαδικασίες διαμόρφωσης κοινότητας και ταυτοτήτων», *Ιστορία της νεοελληνικής διασποράς. Έρευνα και διδασκαλία*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών του Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004, σσ. 63-69.

Βερέμης Θ. – Κουλουμπής Θ. – Νικολακόπουλος Η. (επιμ.), *Ο Ελληνισμός της Αλβανίας*, Αθήνα, Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής, 1993.

Βλάμη Δέσποινα, *Το φιορίνι, το σιτάρι και η οδός Κήπου. Έλληνες έμποροι στο Λιβόρνο, 1750-1868*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2000.

Βλάσση Δέσποινα, «Ο εποικισμός της Ακυλίας από Έλληνες (ΙΗ' αι.) και ο ανταγωνισμός Αυστρίας-Βενετίας. Ανέκδοτα έγγραφα», *Θησαυρίσματα*, 15 (1978), σσ. 177-214.

Γεωργιτοσιγιάννη Ευαγγελία, *Παναγής Α. Χαροκόπος (1835-1911). Η ζωή και το έργο του*, Αθήνα, Νέα Σύνορα - Α. Α. Λιβάνης, 2000.

Γκριτζώνας Κώστας, *Τα παιδιά του Εμφυλίου Πολέμου. Προσωπική μαρτυρία*, Αθήνα, Φιλίστωρ, 1998.

Γλυτσός Ν., *Θεωρητική και εμπειρική ανάλυση της μεταναστευτικής κίνησης και της ροής εμβασμάτων μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας*, Αθήνα, ΚΕΠΕ, 1991.

Γουγουλάκης Π., «Η ελληνική κοινότητα της Σουηδίας», *Η ελληνική διασπορά στη Δυτική Ευρώπη*, επιμ. Γ. Πετρόχειλος, Αθήνα, Βασιλόπουλος, 1985, σσ. 148-172.

Δαμανάκης Μιχάλης (επιμ.), *Η Εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων στο Βέλγιο και στη Γαλλία*, Αθήνα, Gutenberg, 1997.

Δαμανάκης Μιχάλης, *Ελληνικά σχολεία και τμήματα μητρικής γλώσσας στη Γερμανία (1986-1998)*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2003.

Δεληγιάννης Δ., *Ρουμανία. Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Αθήνα, εκδ. Αδάμ, 1995.

Δημοσία Ιλαρία. *500 Χρόνια από την ίδρυση της ελληνορθόδοξης κοινότητας Βενετίας, 1498-1998*, Βενετία, Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, 1999.

Διαλεκτόπουλος Θ., «Ιστορική προσέγγιση της παρουσίας των Ελλήνων στις Κάτω Χώρες από το 1600 μέχρι την εποχή της μετανάστευσης του 1950», *Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς. Έρευνα και διδασκαλία*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 70-81.

Διεθνές Κέντρο Απόδημου Ελληνισμού/ΔΙΚΑΕ (έκδ.), *Ο Ελληνισμός στην Ενωμένη Ευρώπη*, Βρυξέλλες 1992.

Ευστρατιάδης Σωφρόνιος, *Ο εν Βιέννη ναός του Αγίου Γεωργίου και η κοινότης των Οθωμανών υπηκόων*, Αλεξάνδρεια 1912 (ανατύπωση, Αθήνα, Κ. Χ. Σπανός, 1997).

Ζορμπαλά Κωνσταντίνα, «Οι Έλληνες φοιτητές στα γερμανικά πανεπιστήμια τον 19ο αιώνα», *Οι χρόνοι της Ιστορίας. Για μια ιστορία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Πρακτικά Διεθνούς συμποσίου*, Αθήνα, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας, 1998, σσ. 55-62.

Ινστιτούτο Ιστορικής Σπουδής, *Το παιδομάζωμα: Ντοκουμέντα 1940-1949*, Αθήνα, Νέος κόσμος, 1982.

Καζάκος Π. (επιμ.), *Ο Ελληνισμός στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1995.

Καζάκος Π. (επιμ.), *Ο Απόδημος Ελληνισμός στις Σκανδιναβικές Χώρες (Σουηδία, Φινλανδία) και στην Κεντρική Ευρώπη (Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία, Πολωνία και Αυστρία)*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1999.

Καιροφύλας Ι. Κ., *Έλληνες στη Γερμανία, 1700-1966*, Αθήνα 1966.

Καναβάκης Μ., «Οργάνωση και στόχοι των ελληνικών κοινοτήτων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας», *Ιστορία της Νεοελληνικής διασποράς. Έρευνα και διδασκαλία. Πρακτικά Συνεδρίου, Ρέθυμνο 4-6 Ιουλίου 2003*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 20-33.

Καραθανάσης Α. Ε., *Η Φλαγγίνειος Σχολή της Βενετίας*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1975 (β' έκδ. 1986).

Καραθανάσης Α. Ε., *Οι Έλληνες λόγιοι στη Βλαχία (1670-1714). Συμβολή στη μελέτη της ελληνικής πνευματικής κίνησης στις παραδονάβιες ηγεμονίες κατά την προφαναριωτική περίοδο*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1982.

Καστανάκης Α., «Μετανάστευση και Εκκλησία: Κριτική θεώρηση της κοινωνικοπολιτικής και πολιτισμικής λειτουργίας της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας Γερμανίας», *Η ελληνική Διασπορά στη Δυτική Ευρώπη*, επιμ. Γ. Πετρόχειλος, Αθήνα, Βασιλόπουλος, 1985, σσ. 66-87.

Κατσιαρδή-Hering Όλγα, *Η ελληνική παροικία της Τεργέστης (1751-1830)*, τόμ. 1-2, Αθήνα, Ίδρυμα Σαριπόλου, 1986.

Κατσιαρδή-Hering Όλγα, *Λησμονημένοι ορίζοντες Ελλήνων εμπόρων: Το πανηγύρι στη Senigallia (18ος-αρχές 19ου αιώνα)*, Αθήνα, Καραβίας, 1989.

Κατσιαρδή-Hering Όλγα, *Τεχνίτες και τεχνικές βαφής νημάτων. Από την Θεσσαλία στην Κεντρική Ευρώπη (18ος-αρχές 19ου αι.)*. Επίμετρο: *Η Αμπελακιώτικη Συντροφιά (1805)*, Αθήνα-Αμπελάκια, εκδ. Ηρόδοτος, 2003.

Κόντης Α., «Ο Ελληνισμός στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας», στο: *Ελληνισμός της Διασποράς*, τόμ. 2: *Ο Ελληνισμός της Διασποράς στην Ευρώπη*, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2003, σσ. 39-98.

Κόντου Μ., «Η μεταναστευτική πολιτική των εργατικών συνδικάτων και πολιτικών κομμάτων στο Βέλγιο, τη Σουηδία και την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Συγκριτική μελέτη», *Πρόγραμμα ερευνών αποδημίας-παλιννόστησης του ελληνικού πληθυσμού*, τόμ. 1, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1990, σσ. 393-416.

Κοτζαγεώργη-Ζυμάρη Ξανθίππη, «Η ανθρωπογεωγραφία και τα εθνικά χαρακτηριστικά των Ελλήνων της Βουλγαρίας, 1888-1934. Τα στοιχεία των βουλγαρικών απογραφών και ο έλεγχος αξιοπιστίας τους», *Βαλκανικά σύμμεικτα*, 9 (1997), σσ. 121-184.

Κοτζαγεώργη Ξανθίππη (επιμ.), *Οι Έλληνες της Βουλγαρίας. Ένα ιστορικό τμήμα του περιφερειακού Ελληνισμού*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1999.

Κουζινόπουλος Σπύρος, «Οι δραστήριοι Έλληνες της Φινλανδίας», *Ελληνική Διασπορά*, αρ. 72 (Φεβρ. 2003), σσ. 4-5.

Κουμαριανού Αικατερίνη (επιμ.), *Ο ελληνικός προεπαναστατικός Τύπος. Βιέννη-Παρίσι (1784-1821)*, Αθήνα-Βιέννη, Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, 1995.

Κουτμάνης Σωτήρης, «Όψεις της εγκατάστασης των Ελλήνων στη Βενετία τον 17ο αιώνα», *Θησαυρίσματα*, 35 (2005), σσ. 300-330.

Λάιος Γεώργιος Σ., *Σίμων Σίνας*, Αθήνα, Ακαδημία Αθηνών, 1972.

Λάιος Γεώργιος Σ., *Η Σιάτιστα και οι εμπορικοί οίκοι Χατζημιζαήλ και Μανούση (17ος-19ος αι.)*, Θεσσαλονίκη, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Μακεδονική Βιβλιοθήκη, 1982.

Λασκαρίδης Χρήστος, *Το Καταστατικό της Ελληνικής Εμπορικής Κοινότητας στη Νίζνα της Ουκρανίας*, Ιωάννινα 1997.

Λιθοξόπουλος Κώστας, *Οι δρόμοι της οδύνης. Οι Έλληνες της Βιέννης και οι αντιστασιακές-αντιφασιστικές οργανώσεις τους (1947-1982)*, Δράμα 1996.

Λουκάτος Σπύρος, «Ο πολιτικός βίος των Ελλήνων της Βιέννης κατά την Τουρκοκρατίαν και τα αυτοκρατορικά προς αυτούς προνόμια», *Δελτίον Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, 15 (1961), σσ. 287-350.

Μαγκριώτης Δ., «Η δημογραφική ιστορία της ελληνικής εμπορικής παροικίας του Λονδίνου (1837-1881)», *Τα Ιστορικά*, 3/6 (Δεκέμβριος 1986), σσ. 349-368.

Μαγόπουλος Ν., *Από Άγραφα-Πολωνία*, Καρδίτσα 1997.

Μαλτέζου Χρύσα, «Οι Έλληνες μέτοικοι στη Βενετία μετά την Άλωση. Ταυτότητα και εθνική συνείδηση», *Θησαυρίσματα*, 35 (2005), σσ. 175-184.

Μανδυλαρά Άννα, «Η διείσδυση των ελληνικών επιχειρηματικών δικτύων στις αγορές της Δυτικής Μεσογείου: Η περίπτωση της Μασσαλίας (1860-1890)», *Τα Ιστορικά*, 33 (2000), σσ. 253-270.

Μανούσας Μ. Ι., «Βιβλιογραφία του Ελληνισμού της Βενετίας. Μέρος Α': Γενικά», *Θησαυρίσματα*, 10 (1973), σσ. 7-87, 17 (1980), σσ. 7-21.

Μανούσας Μ. Ι., «Επισκόπηση της ιστορίας της Ελληνικής Ορθόδοξης Αδελφότητας της Βενετίας (1498-1953)», *Τα Ιστορικά*, 11 (1989), σσ. 243-264.

Μανούσας Μ. Ι., «Οι μεγάλες ελληνικές παροικίες της Ιταλίας (Βενετία, Νεάπολη, Λιβόρνο, Τεργέστη) από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453) ως σήμερα», *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora*, επιμ. John M. Fossey, τόμ. 2, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 1-12.

Μαράτου-Αλιπράντη Λ., «Ο Ελληνισμός στις Κάτω Χώρες (Βέλγιο, Ολλανδία) και στη Γαλλία», *Ελληνισμός της Διασποράς*, τόμ. 2, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2003, σσ. 131-135.

Ματζουράνης Γ., *Έλληνες εργάτες στη Γερμανία (Γκασταρμπάιτερ)*, β' έκδ., Αθήνα, Gutenberg, 1974.

Ματζουράνης Γ., *Τα παιδιά του Νότον. Μας λένε Γκασταρμπάιτερ... και στην πατρίδα «Γερμανούς»*, Αθήνα, Gutenberg, 1990.

Ματζουράνης Γ., *Ανάμεσα σε δύο κόσμους. Συγγραφείς στη Γερμανία με ελληνικό διαβατήριο*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1994.

Ματζουράνης Γ., *Όπου κι αν είμαι, ξένος. Οι ιστορίες των Γκασταρμπάιτερ*, Αθήνα, Καστανιώτης³ 2000.

Μαυροειδής Λ., *Από τον σταλινισμό στην περεστρόικα*, Αθήνα, Θεμέλιο, 1988.

Μεργιανού Ανζέλ, *Ταξιδεύοντας στα ελληνόφωνα χωριά της Κάτω Ιταλίας*, Αθήνα, εκδ. Ακρίτας, 1973.

Μεταξάς-Λασκαράτος Διονύσιος, *Ελληνικά παροικία Ρωσσίας και Ρωμανίας*, Βράιλα 1900.

Μεττής Χάρης, *Οι ρίζες του παροικιακού Ελληνισμού της Μεγάλης Βρετανίας*, Αθήνα, εκδ. Αθηνά, 2000.

Μητσόπουλος Θανάσης, *Μείναμε Έλληνες*, Αθήνα, Οδυσσέας, 1979.

Μιχελακάκη Θεοδοσία, *Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας για τα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών στη Γερμανία (1975-’85)*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2001.

Μοσχόπουλος Γ. Ν., *Οι Έλληνες της Βενετίας και Ιλλυρίας (1768-1797). Η μητρόπολη Φιλαδελφείας και η σημασία της για τον Ελληνισμό της Β. Αδριατικής*, Αθήνα 1980.

Μπελιά Ελένη, «Ο Ελληνισμός της Ρουμανίας κατά το διάστημα 1835-1878», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, 26 (1983), σσ. 6-62.

Μπενέκος Δ. Σ., *Η ελληνική ομογένεια της Γερμανίας*, Αθήνα, Τυπωθήτω, 2002.

Μπλιούμη Α., «Πολιτιστική ένταξη απόδημων Ελλήνων στη Δυτική Γερμανία: Παραδείγματα από τη λογοτεχνία και το θέατρο», *Ιστορία της Νεοελληνικής διασποράς. Έρευνα και διδασκαλία. Πρακτικά Συνεδρίου, Ρέθυμνο 4-6 Ιουλίου 2003*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 47-55.

Μποντίλα Μαρία, *Πολύχρονος να ξεις, μεγάλη Στάλιν. Η εκπαίδευση των παιδιών των πολιτικών προσφύγων στα Ανατολικά Κράτη (1950-1964): Πλαίσιο και κοινωνικοποίηση*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2003.

Νεράντζης Παύλος, «Ο Ελληνισμός της Φινλανδίας», *Ελληνική Διασπορά*, αρ. 28 (Μάιος 1998), σσ. 8-9.

Νίκας Κωνσταντίνος, «Οι Έλληνες στη Νεάπολη από τον 16ο αιώνα μέχρι σήμερα», *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora*, επιμ. John M. Fossey, τόμ. 2, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 13-28.

Νικολαΐδης Δ., *Από τη μια Ελλάδα στην άλλη. Αναπαράσταση των νέο-Ελλήνων από τη Γαλλία της Επανάστασης*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1998.

Νικολαΐδου Ελευθερία, «Συμβολή στην ιστορία τεσσάρων ελληνικών κοινοτήτων της Αυστροουγγαρίας (Zemun, Novi Sad, Orsova, Temesvar)», *Δωδώνη*, 9 (1980), σσ. 323-373.

Ξανθοπούλου-Κυριακού Άρτεμη, *Η ελληνική κοινότητα της Βενετίας (1797-1866), Διοικητική και οικονομική οργάνωση, εκπαιδευτική και πολιτική δραστηριότητα*, Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1978.

Οικονόμου Θ., «Η ελληνική Διασπορά της Σουηδίας», *Ελληνισμός της Διασποράς*, τόμ. 2, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2003, σσ. 113-126.

Ουλμ Μελέτιος (πρεσβύτερος), «Η μαρτυρική Εκκλησία της Εσθονίας», *Άγιος Κοσμάς* (περιοδικό Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής), Β' τρίμηνο 2006, σσ. 496-500.

Παπαγαλάνη Λίντα – Καλαφάτης Θανάσης, «Εργατική Μετανάστευση: Οι Έλληνες στη Γερμανία και τη Δυτική Ευρώπη», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, επιμ. Β. Παναγιωτόπουλος, τόμ. 9, Αθήνα, Τα Ελληνικά Γράμματα/Εφημ. *Τα Νέα*, 2003, σσ. 329-338.

Παπαγεωργίου Γ. Π., «Συμβολή στην ιστορία της ελληνικής παροικίας της Αγκώνας κατά τον 19ο αι.», *Δωδώνη*, 4 (1975), σσ. 293-340.

Παπαδόπουλος Χ., «Μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο Βέλγιο», *Η εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων στο Βέλγιο και στη Γαλλία*, επιμ. Μ. Δαμανάκης, Αθήνα, Gutenberg, 1997, σσ. 37-56.

Παπαδριανός Ιωάννης Α., *Οι Έλληνες πάροικοι του Σεμλίνου (18ος-19ος αι.). Διαμόρφωση της παροικίας, δημογραφικά στοιχεία, διοικητικό σύστημα, πνευματική και πολιτιστική δραστηριότητα*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1988.

Παπαδριανός Ι. Α., *Οι Έλληνες απόδημοι στις γιουγκοσλαβικές χώρες (18ος-20ός αιώνας)*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 1993.

Παπαδριανός Ιωάννης Α. *Οι Έλληνες της Σερβίας*, Εκδόσεις περιοδικού *Ενδοχώρα*, Αθήνα 2001.

Παπαϊωάννου Σ., «Σύστημα κοινωνικής οργάνωσης και επικοινωνίας των κοινωνικο-πολιτιστικών και οικονομικών σχέσεων των Ελλήνων μεταναστών. Το παράδειγμα της Νυρεμβέργης», *Ιστορία της Νεοελληνικής διασποράς. Έρευνα και διδασκαλία. Πρακτικά Συνεδρίου, Ρέθυμνο 4-6 Ιουλίου 2003*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 11-19.

Παπακωνσταντίνου Αικατερίνη, *Ελληνικές εμπορικές επιχειρήσεις στην Κεντρική Ευρώπη το β' μισό του 18ου αιώνα. Η οικογένεια Πόνδικα*, Διδ. διατριβή, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 2002.

Πετρόχειλος Γ. (επιμ.), *Η ελληνική Διασπορά στη Δυτική Ευρώπη*, Αθήνα, Σ. Δ. Βασιλόπουλος, 1985.

Πλουμίδης Γεώργιος Σ., *Το βενετικόν τυπογραφείον του Δημητρίου και του Πάνου Θεοδοσίου (1755-1824)*, Αθήνα 1969.

Πλουμίδης Γεώργιος Σ., «Σχολεία στην Ελλάδα, συντηρούμενα από κληροδοτήματα Ελλήνων της Βενετίας (1603-1797)», *Θησαυρίσματα*, 9 (1972), σσ. 236-249.

Πλουμίδης Γιώργος «Εμπορικές ανταλλαγές Ελλάδας και Βουλγαρίας στις αρχές του 20ού αι.», *Δωδώνη*, 15/1 (1986), σσ. 169-173.

Πλουμίδης Σπυρίδων, «Ο Σύνδεσμος Ελληνοβουλγαρικής Φιλίας (1935-1941)», *Τα Ιστορικά*, 35 (2001), σ. 421-431.

Πνευματικές και Πολιτιστικές Σχέσεις Ελλήνων και Βουλγάρων από τα μέσα του ΙΕ' έως τα μέσα του ΙΘ' αιώνα. Α' Ελληνοβουλγαρικό Συμπόσιο (22-25 Σεπτεμβρίου 1978). Πρακτικά, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1980.

Πρόντζας Ευάγγελος, *Από την ενορία στο χρηματιστήριο: Η ελληνική κοινότητα της Μασσαλίας (1820-1979)*, Αθήνα 2005.

Ράπτης Μ., *Τυχεροί μέσα στην ατυχία. Οδοιπορικό των παιδιών του Οδυσσέα (των προσφυγόπουλων) στις «Κόκκινες πατρίδες»*, Αθήνα, Γραφ. Τέχνες Κ. Πετρούλια, 1999.

Σβορώνος Ν. Γ., «Η ελληνική παροικία της Μινόρκας. Συμβολή στην ιστορία του ελληνικού εμπορικού ναυτικού τον 18ον αιώνα», *Mélanges Octave et Mélio Merlier offerts à l'occasion du 25e anniversaire de leur arrive en Grèce*, τόμ. 1, Αθήνα 1956, σσ. 323-349.

Σειρηνίδου Βασιλική, *Έλληνες στη Βιέννη, 1780-1850*, Διδ. διατριβή, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2002.

Σιδέρη Αλόη, *Έλληνες φοιτητές στο Πανεπιστήμιο της Πίζας (1806-1861)*, τόμ. 1, Αθήνα 1989.

Σκουβαράς Βαγγέλης, *Ιωάννης Πρίγκος (1725;-1789). Η ελληνική παροικία του Άμστερνταμ, η σχολή και η βιβλιοθήκη Ζαγοράς*, Αθήνα 1964.

Στάικος Μιχαήλ Θ., *Γερμανός Καραβαγγέλης, Μητροπολίτης Αμασειάς και Έξαρχος Κεντρίας Ευρώπης (1924-1935)*, Θεσσαλονίκη 1998.

Στεργίου Ανδρέας, «Σοσιαλιστικό και εθνικό ιδεώδες: Η σοσιαλιστική εθνική διαπαιδαγώγηση μέσα από το παράδειγμα του παιδομαζώματος», *Επιστήμη και Κοινωνία. Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, αριθ. 5/6 (φθινόπωρο 2000/άνοιξη 2001), σσ. 103-126.

Στεργίου Ανδρέας, «Ο βίος και η δράση των πολιτικών προσφύγων στο Ανατολικό Μπλοκ», *Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 1, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 180-191.

Στεργίου Ανδρέας, «Ελληνική χούντα και Ανατολική Γερμανία: Μια θερμή ιστορία του Ψυχρού Πολέμου», *Κλειώ*, αρ. 1 (φθινόπωρο 2004), σσ. 123-144.

Σφέτας, Σπυρίδων «Οι ανθελληνικοί διωγμοί στην Ανατολική Ρωμυλία κατά το έτος 1906 στα πλαίσια της βουλγαρικής κρατικής πολιτικής», *Βαλκανικά Σύμμεκτα*, 5-6 (1993-1994), σσ. 75-91.

Τοβιέτκοβιτς Κουρέλετς Βέσνα, «Οι Έλληνες στην Κροατία (τέλη 18ου-αρχές 19ου αιώνα)», *Ο Ελληνισμός στην Ενωμένη Ευρώπη* (εκδ. Διεθνές Κέντρο Αποδήμου Ελληνισμού/ΔΙΚΑΕ), Βρυξέλλες 1992, σσ. 31-38.

Τσιγάρας Γεώργιος Χρ., *Ο ναός του Αγ. Γεωργίου Βιέννης. Ιστορία και τέχνη* (δίγλ. έκδοση ελλ. και γερμ.), Θεσσαλονίκη, Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης, 2005.

Τσιμπιδάρος Βάσος, *Οι Έλληνες στην Αγγλία*, Αθήνα, Αλκαίος, 1974.

Τωμαδάκης Ν. Β., «Ναοί και θεσμοί της ελληνικής κοινότητας του Λιβόρνου», *Επιστημονική Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών*, 16 (1940), σσ. 81-127.

Φωκάς Σπυρίδων, *Οι Έλληνες εις την ποταμοπολιάν του Κάτω Δουνάβεως*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1975.

Φούγιας Μεθόδιος Γ., *Ιστορία της εν Μαγκεστρία ελληνικής κοινότητας, 1843-1966*, Αθήνα 1968.

Χασιώτης Ι. Κ., «Ελληνικοί εποικισμοί στο βασίλειο της Νεάπολης κατά τον δέκατον έβδομο αιώνα», *Ελληνικά*, 22 (1969), σσ. 116-162.

Χασιώτης Ι. Κ., «Ειδήσεις για Πατρινούς φυγάδες στην Κάτω Ιταλία κατά τον ΙΣΤ΄ αιώνα», *Τόμος τιμητικός Κ. Ν. Τριανταφύλλου*, τόμ. 1, Πάτρα 1990, σσ. 301-322.

Χασιώτης Ι. Κ., «Οι Αλεξιανοί της Μινόρκας. Συμβολή στην ιστορία των ελληνικών αποδημιών κατά τον ΙΗ΄ αιώνα», *Ροδωνιά. Τιμή στον Μ. Ι. Μανούσακα*, τόμ. 2, Ρέθυμνο, 1994, σσ. 649-660.

Χατζηπαναγιωτίδη Άννα, «Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση στη Ρωσία, Ουκρανία και Γεωργία», *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο Εξωτερικό. Πρακτικά Πανελλήνιου – Πανομογενειακού Συνεδρίου, Ρέθυμνο 26-28 Ιουνίου 1998*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Θ. Μιχελακάκη, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 1999, σσ. 187-194.

Χοτζάκογλου Χαράλαμπος Γ., *Ελληνικά χειρόγραφα και παλαιότυπα στη Σερβική Ορθόδοξη Βιβλιοθήκη του Αγίου Ανδρέα (Szentendre) Βουδαπέστης*, Αθήνα, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (Τετράδια εργασίας, αρ. 24), 2002.

Χουλιάρας Περικλής Γ., «Ο δρόμος είναι άσωτος...». *ΕΛΛΑΣ-ΔΣΕ-Πολωνία, 1941-1958*, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2005.

Alexiou A., *La genèse de la communauté des immigrants grecs dans le bassin de Liège (Belgique, 2e moitié du 20e siècle). Essai sur le temps comme facteur d'intégration*, 2 τόμοι, Διδακτορική διατριβή, Université de Liège, Λιέγη 1997.

Ambrasi D., “La comunità greca di Napoli e la sua chiesa. In margine all’immigrazione greca nell’Italia meridionale nei secoli XV e XVI”, *Asprenas*, 8 (1961), σσ. 156-185.

Anthias Floya, *Ethnicity, Class, Gender and Migration: Greek-Cypriots in Britain*, Aldershot, Avebury, 1992.

Botu Antula – Kolečný Milan, *Řečtí uprchlíci. Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 1948-1989* (Έλληνες πρόσφυγες. Χρονικά των Ελλήνων στην Βοημία, Μοραβία και Σιλεσία, 1948-1989), Πράγα, Ελληνική Κοινότητα Πράγας, 2005.

Bur Márta, “Handelsgesellschaften-Organisationen der Kaufleute der Balkanländer in Ungarn im 17.-18. Jh”, *Balkan Studies*, 25 (1984), σσ. 267-307.

Bur Márta, “The ‘Greek Company’ in Hungary in the 17-18th century”, *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora, from Antiquity to Modern Times*, τόμ. 2, επιμ. John M. Fossey, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 155-166.

Campagnolo Matteo, “La fondation de l’Association gréco-suisse Jean-Gabriel Eynard entre Edouard Chapuisat et Eleuthère Vénizélos (1918-1919)”, *Βουκόλεια, Mélanges offerts à Bertrand Bouvier*, επιμ. A. D. Lazaridis – V. Barras – T. Birchler, Γενεύη 1995, σσ. 371-380.

Carras Costas, “Hellenism and Greek Orthodoxy in the Diaspora”, *Greeks in English-Speaking Countries: Culture, Identity, Politics*, Christos P. Ioannides (επιμ.), New Rochelle, Νέα Υόρκη-Αθήνα, Aristide D. Caratzas, 1997.

Catsiapis Jean, “Les Grecs de France”, *Hellenic Studies/Études Helléniques*, 1/1 (Montreal, άνοιξη 1983), σσ. 33-40.

Catsiyannis Timotheos, *The Greek Community of London*, Λονδίνο, 1993.

Cicanci Olga, *Companiile grecesti din Transilvania și comerțul european în anii 1636-1746*, Βουκουρέστι 1988.

Cicanci Olga, *Presa de limba greacă din România în veacul al XIX-lea*, Βουκουρέστι, Editura Omonia, 1995.

Cicanci Olga, “La spécifité de la diaspora grecque dans l’espace roumain à l’époque moderne”, *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora, from Antiquity to Modern Times*, τόμ. 2, επιμ. John M. Fossey, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 105-114.

Csuk Siglinde, *Schloss Rappoltenkirchen in Niederösterreich: Theophil Hansen und sein Mäzen Simon Georg von Sina*. Αδημοσίευτη πτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Βιέννης, 2002.

Dalianis-Karambatzakis Mando, “Children in Turmoil during the Greek Civil War, 1946-1949”, *Thetis*, 3 (1996), σσ. 255-269.

Danova Nadya – Todorov Varban, «Ελληνικά έγγραφα από το αρχείο της πόλης Μίσκολτς (Ουγγαρία)», *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora*, επιμ. John M. Fossey, τόμ. 2, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 167-189.

Dobrossy István, *A miskolci orthodox templom es sirketje* (Ο ορθόδοξος ναός του Μίσκολτς και το νεκροταφείο του), Μίσκολτς, 2002.

Dowling Th. – Fletcher E. W., *Hellenism in England. A Short History of the Greek People in this Country*, Λονδίνο 1915.

Échinard Pierre, *Grecs et philhellènes à Marseille de la Révolution française à l’indépendance de la Grèce*, Μασσαλία, Institut Historique de Provence, 1973.

Échinard Pierre, “Grecs de Marseille et d’ailleurs...”, *Toute la France: Histoire de l’immigration en France au XXe siècle*, επιμ. L. Gervereau – P. Milza – E. Temime, Παρίσι, SOMOGY, 1998, σσ. 78-82.

Eideneier Νίκη, «Η ποιητική γλώσσα της μετανάστευσης: Ελληνική λογοτεχνία με θέμα τους *Gastarbeiter* στην Γερμανία και στην Ελλάδα», *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora, from Antiquity to Modern Times*, τόμ. 2, επιμ. John M. Fossey, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 483-492.

Eideneier Νίκη, *Οικεία ξένη. Έλληνες συγγραφείς – απόδημοι στην καρδιά της Ευρώπης*, Θεσσαλονίκη, Τα τραμάκια, 2006.

Ferre H., *Une migration réussie: Les Grecs de Port-de-Bouc. Réflexions sur l’insertion des immigrés*, Διδακτορική διατριβή, Μασσαλία 1988.

Fusaro Maria, “Coping with transition. Greek merchants and ship owners between Venice and England in the sixteenth century”, *Diaspora Entrepreneurial Networks. Five Centuries of History*, επιμ. Ina Baghdiantz McCabe – Gelina Harlaftis – Ioanna Minoglou, Οξφόρδη, Berg Publications, 2005, σσ. 95-123.

Füves Ödön, «Απογραφές των Ελλήνων παροίκων του νομού της Πέστης», *Μακεδονικά*, 5 (1961), σσ. 194-240.

Füves Ödön, *Οι Έλληνες της Ουγγαρίας*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1965.

Gil Luis, “Griegos en España (siglos XV-XVI)”, *Erytheia*, 18 (1997), σσ. 111-132.

Giura Vincenzo, “La comunità greca di Napoli” (1534-1861), *Clio*, 18/4 (1982), σσ. 524-560.

Gonsa Christian, “Griechen in Linz: Der ‘Arbeitseinsatz’ bei den Reichswerken am griechischen Beispiel”, *NS-Zwangsarbeit: Der Standort Linz der Reichswerke Hermann Göring AG Berlin, 1938-1945*, επιμ. Oliver Rathkolb, τόμ. 1, Βιέννη-Κολωνία-Βαϊμάρη 2001, σσ. 590-624.

Grivaud G. (επιμ.), *La diaspora hellénique en France*, Αθήνα, École Française d’Athènes, 2000.

Guiral P., “Marseille et les Grecs du XIXe siècle à nos jours”, *Über Beziehungen des Griechentums zum Ausland in der Neueren Zeit*, επιμ. J. Irmischer – M. Mineemi, Βερολίνο, Akademie Verlag, 1968, σσ. 499-512.

Harlaftis Gelina, “The Role of the Greeks in the Black Sea Trade, 1830-1900”, *Shipping and Trade, 1750-1950: Essays in International Maritime Economic History*, επιμ. Lewis R. Fischer – Helge W. Nordvik, Yorkshire 1990, σσ. 63-95.

Harris Jonathan, *Greek Emigrés in the West, 1400-1520*, Camberley, Surrey, Porphyrogenitus, 1995.

Hassiotis I. K., “La comunità greca di Napoli e i moti insurrezionali nella penisola balcanica meridionale durante la seconda metà del XVI secolo”, *Balkan Studies*, 10 (1969), σσ. 279-288.

Hassiotis I. K., “Sull’organizzazione, integrazione e ideologia politica dei Greci a Napoli (XV-XIX sec.)”, *Επιστημονική Επετηρίς Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, 20 (1981), σσ. 411-452.

Haynes Alan, “Greek Nationals in England, 1400-1705”, *History Today*, Μάρτιος 1979, σσ. 179-187.

Hering Gunnar, “Die Griechische Handelsgesellschaft in Tokaj. Ihre innere Ordnung und ihre Auflösung 1801”, *Südost-Forschungen*, 46 (1987), σσ. 79-93.

Hering Gunnar, “Der Konflikt zwischen Griechen und Walachen in der Pester orthodoxen Gemeinde”, *Dimensionen griechischer Literatur und Geschichte. Festschrift für Pavlos Tzermias zum 65. Geburtstag*, επιμ. Gunnar Hering, σειρά Studien zur Geschichte Südosteuropas, τόμ. 10, Φραγκφούρτη 1993, Peter Lang, σσ. 145-160.

Ikonomu Theodor, “Europas griechische Diaspora. Dimensionen einer interdisziplinären Bestandsaufnahme”, *Österreichische Zeitschrift für Soziologie*, ειδικό αφιέρωμα: *Migration und Diaspora*, έτος 16, Heft 3 (1991), σσ. 94-113.

Kamaras Antonis, “A Capitalist Diaspora: The Greeks in the Balkans”, Working Paper, *Hellenic Observatory*, Λονδίνο, London School of Economics, 2001.

Kanonidis D., *Essai sur l’immigration grecque en France au XXe siècle*, Mémoire de Maîtrise, Université de Paris I et Centre de Recherches sur l’Histoire des Mouvements Sociaux et du Syndicalisme, Παρίσι 1992.

Karathanassis Ath. E., *L’Hellénisme en Transylvanie. L’activité culturelle, nationale et religieuse des compagnies commerciales helléniques de Sibiu et de Braşov aux XVIII-XIX siècles*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1989.

Katsakioris C., *L’émigration en Allemagne et la diaspora grecque dans les années soixante*, Mémoire de DEA, École des Hautes Études en Sciences Sociales, 2003.

Katsiardi-Hering Olga, “L’idée de la révolution dans l’horizon politique des Grecs de Hongrie (fin XVIIIe siècle)”, *La Révolution Française et l’Hellénisme moderne*, τόμ. 1, Αθήνα, KNE/EIE, 1989, σσ. 87-118.

Katsiardi-Hering Olga, “La presenza dei Greci a Trieste: Tra economia e società (metà sec. XVIII-fine sec.XIX)”, *Storia economica e sociale di Trieste*, επιμ. Roberto Finzi – Giovanni Panjek, τόμ. 1, Τεργέστη, Lint, 2001, σσ. 519-546.

Kitromilidès P. M. – Tabaki A. (επιμ.) *Relations Gréco-roumaines. Interculturalité et identité nationale*, Αθήνα, KNE/EIE, 2004.

Kolodny E., *Η Σαμοθράκη στις όχθες του Νέκαρ. Έλληνες μετανάστες στη Στουτγάρδη*, Αθήνα, Ελληνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1985.

Konecny Elvira, *Die Familie Dumba und ihre Bedeutung für Wien und Österreich*, Διδακτορική, διατριβή Πανεπιστήμιο Βιέννης, αριθ. 179, Βιέννη 1986.

Kondis B. – Manda E. (επιμ.), *The Greek Minority in Albania: A Documentary Record (1921-1993)*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1994.

Kostić D. Lj., “Die griechisch-serbische Kirchensymbiose in Norddalmatien vom XV. bis zum XIX. Jahrhundert”, *Balkan Studies*, 15/1 (1974), σσ. 21-48.

Kyrris C. P., “Further Documents relating to Cypriote Immigrants in Venice (XVI-XVII Centuries)”, *Επετηρίς Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών*, 3 (Λευκωσία, 1969-’70), σσ. 145-165.

Lianos Th., “Movement of Greek Labor to Germany”, *Greek Economic Review*, 2/1 (1980), σσ. 71-77.

Mandilara Anna, *The Greek Business Community in Marseille, 1816-1900: Individual and Network Strategies*. Διδακτορική διατριβή, Φλωρεντία, European University Institute, 1998.

Manitakis N., *L’essor de la mobilité internationale à l’âge des États-nations. Une étude de cas: Les étudiants grecs en France (1880-1940)*, Διδακτορική διατριβή, Παρίσι, École des Hautes Études en Sciences Sociales, 2004.

Manoussakas M. I., "The History of the Greek Confraternity (1498-1953) and the activity of the Greek Institute of Venice (1966-1982)", *Modern Greek Studies Yearbook*, 5 (1989), σσ. 321-394.

Nogaro B., "L'introduction de la main-d'œuvre étrangère pendant la guerre", *Revue d'économie politique*, 6 (1920), σσ. 718-733.

Papacostea-Danielopolu, Cornelia, *Comunitatile grecești din România în secolul al XIX-lea*, Βουκουρέστι, Editura Omonia, 1996.

Papacostea-Danielopolu Cornelia, "La diaspora hellénique des principautés roumaines et l'eclosion de l'idéologie moderne (1774-1821)", *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora, from Antiquity to Modern Times*, τόμ. 2, επιμ. John M. Fossey, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 97-103.

Papadopoulou Despina, *Les Grecs à Paris à la fin du XIXe siècle: La construction d'une communauté migrante*, Διδακτορική διατριβή, Παρίσι, École des Hautes Études en Sciences Sociales, 2004.

Papp Izabella, *Görög kereskedők Jászkunságban: kétszáz év dokumentumaiból* (Έλληνες έμποροι στο Jászkunság: Έγγραφα διακοσίων χρόνων), Szolnok 2004.

Pirjevec Jose, "The Greek Colony in Trieste in the 18th-19th Centuries", *Proceedings of the First International Congress on the Hellenic Diaspora*, επιμ. John M. Fossey, τόμ. 2, Άμστερνταμ, J. C. Gieben Publ., 1991, σσ. 29-34.

Plöchl Willibald M., *Die Wiener Orthodoxen Griechen. Eine Studie zur Rechts- und Kulturgeschichte der Kirchengemeinde zum Hl. Georg und zur Hl. Dreifaltigkeit und zur Errichtung der Metropolis von Austria*, σειρά *Kirche und Recht* 16, Verlag des Verbandes der wissenschaftlichen Gesellschaften Österreichs, Βιέννη 1983.

Porfyriou Heleni, *La diaspora greca in Italia dopo la caduta di Costantinopoli*, Βενετία, Istituto Veneto di Scienze Lettere ed Arti, 2002.

Roussou Maria (επιμ.), *Greek outside Greece. Cypriots in Britain*, Λευκωσία 1991.

Seirinidou Vasso, "Griechen in Wien im 18. Jahrhundert. Soziale Identitäten im Alltag", *Das achtzehnte Jahrhundert und Österreich. Jahrbuch der österreichischen Gesellschaft zur Erforschung des achtzehnten Jahrhunderts*, 12 (1997), σσ. 7-18.

Siampos G. – Moussourou L. M., "Sociocultural Integration in Germany and Reintegration of the Migrants Returning Home", *European Science Foundation*, 1982, σσ. 177-187.

Somogyi Arpad, *Kunstdenkmäler der Griechischen Diasporen im Ungarn*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1970.

Stassinopoulou Maria A., "Kipferl, Melange und Psychoanalyse. Das Bild Wiens in der neugriechischen Prosa seit dem Ersten Weltkrieg", *Wien als Magnet? Schriftsteller aus Ost-, Ostmittel- und Südosteuropa über die Stadt*, Βιέννη 1996, σσ. 567-589.

Stergiou Andreas, *Im Spagat zwischen Solidarität und Realpolitik. Die Beziehungen zwischen DDR und Griechenland und das Verhältnis der SED zur KKE*, Mannheim-Möhnesee, Bibliopolis, 2001.

Tekeian C. D., "L'importante colonie hellénique du XIXe siècle et son influence sur l'économie de Marseille", *Bulletin de la Chambre de Commerce Hellénique de Marseille*, 2e trimestre 1961, σσ. 3-8.

Tomadakis A., *Saint Stéphane de Paris, 1895-1995*, Παρίσι, Archevêché orthodoxe grec en France, Exarchat du Patriarcat Oecuménique, 1995 (δίγλωση έκδοση: ελληνικά-γαλλικά).

Troebst Stefan, *Vom Epirus ins Elbtal: Flüchtlinge aus dem Griechischen Bürgerkrieg in SBZ und DDR, 1949/50-1989*, Λειψία, Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas, 2002.

Troebst Stefan, "Balkanischer *inat* und deutscher Antifaschismus. Griechische Bürgerkriegsflüchtlinge in der DDR, 1949-1989", *Südosteuropa. Von vormoderner Vielfalt und nationalstaatlicher Vereinheitlichung. Festschrift für Edgar Hösch*, επιμ. Konrad Clewing – Oliver Jens Schmitt, Μόναχο, Südosteuropäische Arbeiten, 127, Oldenbourg Verlag, 2005, σσ. 409-430.

Vermeulen H. κ.ά., «Οι Έλληνες στην Ολλανδία: Η ιστορία τους και η παρούσα κατάσταση», *Η ελληνική διασπορά στη Δντική Ευρώπη*, επιμ. Γ. Πετρόχειλος, Αθήνα, Βασιλόπουλος, 1985, σσ. 227-248.

Vermeulen H. – Van Attekum M. – Pennings T. – Lindo F., *Έλληνες στην Ολλανδία*, Αθήνα, Ελληνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1990.

Violi Filippo, *La grecità calabrese: Origini e storia*, Bova, Apodiazzi, 1997.

Zervudacki C., "Religion et urbanisme: A propos de la communauté grecque de Pont-de-Chéruy", *Terrain* 7 (Οκτ. 1986), σσ. 45-53.

<http://www.ortodossia.it/arcor.html> (Ιερά Ορθόδοξος Μητρόπολις Ιταλίας)

http://www.ort.fi/en/joining_the_church.php (Ορθόδοξη Μητρόπολη Φινλανδίας)

Β. Ρωσία – ΕΣΣΔ – Κοινοπολιτεία των Ανεξάρτητων Κρατών

Αγγελίδη Ορέστης Σ., *Ο Ελληνισμός στη ρωσική αυτοκρατορία, (18ος-19ος αι.)*, εκδόσεις περιοδικού *Ενδοχώρα*, Αθήνα 2004.

Αγγελίδης Σωκράτης, *Ιστορία των Ελλήνων της Νεζίν Ουκρανίας*, Θεσσαλονίκη, Ερωδός, 1996.

Αγγελίδης Σωκράτης, «Σελίδες της θρησκευτικής, εκπαιδευτικής και πολιτιστικής δραστηριότητας των Ελλήνων του Αζερμπαϊτζάν», *Ποντιακή Εστία*, αριθ. 117 (Απρίλιος-Ιούνιος 1998), σσ. 88-94.

Αγτζίδης Βλάσης, *Παρενξένιος Διασπορά: Οι ελληνικές εγκαταστάσεις στις βορειοανατολικές περιοχές του Ευξείνου Πόντου*, Θεσσαλονίκη, Αδελφοί Κυριακίδη, 1997.

Αγτζίδης Βλάσης, *Ο ελληνικός Τύπος στη Σοβιετική Ένωση. Η περίπτωση της εφημερίδας "Κοκινός Καπνός" (1932-1937)*, Διδ. διατρ., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1996.

Ανδρεάδης Χρήστος Γ., «Η Ελληνική Αγαθοεργός Κοινότης του Ροστόβ και ο Πόντος. Από τα ανέκδοτα έγγραφα του Υπουργείου Εξωτερικών», *Αρχαίον Πόντου*, 42 (1988-1989), σσ. 15-56.

Αυγητίδης, Κώστας Γ., *Διάσημοι Έλληνες της αλλοδαπής: Ρωσσόλημοι, Παπούδωφ, Βλασσόπουλοι*, Αθήνα, Δωδώνη, 2004.

Δελικωστόπουλος Αθανάσιος Ι., *Η σοβιετική κουλτούρα και οι Έλληνες της Ρωσίας*, Αθήνα, εκδ. Άλφα Δέλτα, 1991.

Καζταρίδης Ιωάννης Φ., *Η «Εξόδος» των Ελλήνων του Καρς της Αρμενίας (1919-'21)*, Θεσσαλονίκη, Αδελφοί Κυριακίδη, 1996.

Καλαμβρέζος Διονύσης, *Η ομογένειά μας στη Ρωσία και στις άλλες χώρες της τ. ΕΣΣΔ, 1991-1997. Προβλήματα και προοπτικές*, Λευκωσία 1997.

Καρδάσης Βασίλης, *Έλληνες ομογενείς στη Νότια Ρωσία, 1775-1861*, Αθήνα, εκδ. Αλεξάνδρεια, 1998.

- Καρδάσης, Β., *Ο Ελληνισμός του Ευξείνου Πόντου*, Αθήνα, εκδ. Μίλητος, 1997.
- Καρπόζηλος Απόστολος, «Οι Έλληνες της Μαριούπολης (Ζντάνοφ) και η διάλεκτός τους», *Αρχαίον Πόντου*, 40 (1985), σσ. 97-112.
- Καρπόζηλος Απόστολος και Μάρθα, «Ελληνοποντιακά βιβλία στη Σοβιετική Ένωση. Το εκδοτικό “Κομμουνιστές” στο Ροστόβ του Δον», *Αρχαίον Πόντου*, 42 (1988-1989), σσ. 57-103.
- Καρποζήλου Μάρθα, «Ελληνική εκπαίδευση στη Σοβιετική Ένωση», *Επιστημονική Επετηρίς Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, έτος 1991, σσ. 214-307.
- Κασιμάτη Κούλα (επιμ.), *Πόντιοι μετανάστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση: Κοινωνική και οικονομική τους ένταξη*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού-Πάντειο Πανεπιστήμιο, 1992.
- Κατοής Δημήτρης, *Τεράστια συμβολή των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού στο Ουζμπεκιστάν*, Αθήνα 1988.
- Κάτσικας Σ. (επιμ.), *Ο Ελληνισμός της πρώην Σοβιετικής Ένωσης*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1996.
- Κιτρομηλίδης Πασχάλης Μ. (επιμ.), *Χίλια χρόνια Ελληνισμού-Ρωσίας*, Αθήνα, Γνώση, 1994.
- Κορομηλά Μαριάννα, *Οι Έλληνες στη Μαύρη Θάλασσα. Από την εποχή του χαλκού ως τις αρχές του 20ού αιώνα*, Αθήνα, Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα, 1991.
- Κουτσουπιάς Φώτης Δ., «Η εθνική συνείδηση των Ελλήνων της Ρωσίας (όπως αυτή διαφαίνεται μέσα από τις στήλες της εφημερίδας *Αργοναύτης* του Βατούμ, έτος 1916)», *Οι Έλληνες στις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ (Ιστορία-Παιδεία)*, Θεσσαλονίκη, Αδελφοί Κυριακίδη, 1995, σσ. 69-87.
- Λασκαρίδης Χρήστος, *Το Καταστατικό της ελληνικής εμπορικής κοινότητας στη Νίζνα της Ουκρανίας*, Ιωάννινα 1997.
- Μαυρογένης Στυλιανός, *Το Κυβερνείο Καρς του Αντικαυκάσου (Κάρσκαγια Όμπλαστ) και το εν αυτό ελληνικόν στοιχείον κατά την περίοδον 1878-1920*, Θεσσαλονίκη, 1963.
- Μεταξάς-Λασκαράτος Διονύσιος, *Ελληνικά παροικία Ρωσίας και Ρωμονίας*, Βραΐλα 1900.
- Μουρατίδης Ερμής, *Το Ποντιακό Θέατρο*, τόμ. 2: *Νότια Ρωσία-Γεωργία-Ουκρανία 1810-1917*, Θεσσαλονίκη, έκδ. Ερμή Μουρατίδη, 1995.
- Ξανθοπούλου-Κυριακού Άρτεμη, «Μεταναστεύσεις Ελλήνων στον Καύκασο κατά τον 19ο αιώνα», *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 10 (1993), σσ. 91-172.
- Ουλουγιάν Α. Αρ., «Στιγμιότυπα από την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή των Ελλήνων της ΕΣΣΔ στις δεκαετίες του 1920-1930», *Χίλια χρόνια Ελληνισμού-Ρωσίας*, επιμ. Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης, Αθήνα, Γνώση, 1994, σσ. 251-277.
- Παπουλίδης Κωνσταντίνος Κ., *Γρηγόριος Γ. Μαρασλής (1831-1907). Η ζωή και το έργο του. Συμβολή στη δραστηριότητα του Ελληνισμού της Ρωσίας*, Θεσσαλονίκη 1989.
- Παπουλίδης Κωνσταντίνος Κ., «Οι Έλληνες της Ρωσίας τον 19ο και στις αρχές του 20ού αιώνα», *Χίλια χρόνια Ελληνισμού-Ρωσίας*, επιμ. Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης, Αθήνα, Γνώση, 1994, σσ. 213-249.
- Παυλίδης Ελευθέριος, *Ο Ελληνισμός της Ρωσίας και τα 33 χρόνια τού εν Αθήναις Σωματίου των εκ Ρωσίας Ελλήνων*, Αθήνα, Σωματείο των εκ Ρωσίας Ελλήνων, 1953.

Σκόνδρας Κωνσταντίνος Δ., *Οι Έλληνες της περιοχής του Βατούμ (1850-1923)*, Θεσσαλονίκη, Μεταπτυχιακή διατριβή, Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, 1994.

Τηλικίδης Γρηγόριος, *Οι Κανκάσιοι Έλληνες προ και μετά την ρωσικήν επανάστασιν*, Αθήνα 1921.

Τσαλαχούρης Κώστας, *Ο Ελληνισμός της Σοβιετικής Ένωσης (1750-1939)*, Αθήνα, Λιβάνης, 1991.

Φωτιάδης Κώστας, *Ο Ελληνισμός της Κριμαίας. Μαριούπολη*, Θεσσαλονίκη, Ηρόδοτος, 1990.

Φωτιάδης Κώστας (επιμ.), *Οι Έλληνες στις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ (Ιστορία-Παιδεία)*, Θεσσαλονίκη 1995.

Φωτιάδης Κώστας, «Ο Ελληνισμός και η ελληνική παιδεία στην πρώην Σοβιετική Ένωση», *Η Εκπαίδευση των Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών στην Ελλάδα. Διαπολιτισμική Προσέγγιση*, επιμ. Μιχ. Δαμανάκης, Αθήνα, Gutenberg, 1997, σσ. 127-141.

Φωτιάδης Κώστας, *Ο Ελληνισμός της Ρωσίας και της Σοβιετικής Ένωσης*, Θεσσαλονίκη, Ηρόδοτος, 1999.

Χασιώτης Ι. Κ. (επιμ.), *Οι Έλληνες της Ρωσίας και της Σοβιετικής Ένωσης: Μετοικεσίες και εκτοπισμοί, οργάνωση και ιδεολογία*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1997.

Angelon S., *Iz istorii Grekov Gruzii* (Από την ιστορία των Ελλήνων της Γεωργίας), Τιφλίδα 1990.

Aradzhioni Margarita A., “Emigratsiia Grekov v Ukrainu v XVI-pervoi treti XIX vv.” (Μεταναστεύσεις των Ελλήνων στην Ουκρανία από τον 16ο ως το πρώτο τρίτο του 19ου αιώνα), *Greko-slavianskoe dukhovnoe edinstvo*, Donetsk 1993, σσ. 61-75.

Aradzhioni Margarita A., *Istoriografiia etnicheskoi istorii i kul'tury Grekov severnogo Priazov'ia, 80-e gg. XVIII - 90-e gg. XX v.* (Ιστοριογραφία της εθνικής ιστορίας και του πολιτισμού των Ελλήνων της βόρειας Προαζοφικής, από τη δεκαετία του '80 του 18ου αι. ως τη δεκαετία του '90 του 20ού), Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Συμφερόπολης, 1995.

Arsh Gr. L., “Grecheskaia emigratsiia v Rossii v kontse XVIII-nachale XIX v.” (Ελληνική μετανάστευση στη Ρωσία κατά τα τέλη του 18ου και τις αρχές του 19ου αι.), *Sovetskaia Ethnografiia*, 3 (Μάιος-Ιούνιος 1969), σσ. 85-95.

Arsh Gr. L. (επιμ.), *Politicheskie, obshchestvennye i kul'turnye svyazi narodov SSSR i Gretsii, XIX-XX vv.* (Οι πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις των λαών της ΕΣΣΔ και της Ελλάδας, 19ος-20ός αι.), Μόσχα 1989.

Bikovskaya N. V., *Arkhipelazhskie pereselentsy 1775 goda v Kertsy i Enikale* (Οι μέτοικοι του Αρχιπελάγους του 1775 στο Κερτς και το Γενικαλέ), Κερτς 1994.

Boiko I. V. – Prusis Feofilos, “Razmeshchenie Grekov v Ukraine i v Rossii v kontse XIX v.” (Η εγκατάσταση των Ελλήνων της Ουκρανίας και της Ρωσίας στα τέλη του 19ου αι.), *Ukraina-Gretsia: Istoriia ta suchasnist': Tezy mizhnarodnoi naukovoï konferentsii, Kyiv, 29-30 veresnia 1993*, Κίεβο 1993, σσ. 20-22 (περίληψη).

Bruneau Michel (επιμ.), *Les Grecs pontiques. Diaspora, identité, territoires*, Παρίσι, Editions CNRS, 1998.

Charatsidis Eleftherios, *Hozyastvennyi bit i materialnaya kultura grecheskogo naseleniya vostochnoy Armenii vo vtoroy polovine 19 – nachala 20 veka* (Η οικονομική ζωή και ο υλικός πολιτισμός του ελληνικού πληθυσμού της Ανατολικής Αρμενίας στο δεύτερο μισό του 19ου αι. – αρχές του 20ού αι.), Εριβάν 1990.

Charatsidis Eleftherios, "Les Grecs d'Arménie et de Kars aux XIXe et XXe siècles", *Diasporas*, επιμ. M. Bruneau, Montpellier, GIP Reclus, σσ. 142-156.

Dmitriev K. G., *Problemy etnicheskoï istorii grekov Kavkaza* (Προβλήματα εθνογραφικής ιστορίας των Ελλήνων του Καυκάσου), Κρασοντόρ 1991.

Garkanidze Irina, "Istoriia pereseleniia grekov v Gruzii, XVIII-XIX vv." (Ιστορία των ελληνικών μετοικεσιών στη Γεωργία, 18ος-19ος αι.), *Greki v Gruzii*, Τιφλίδα 1990, σσ. 28-70.

Herlihy Patricia, "The Greek Community in Odessa, 1861-1917", *Journal of Modern Greek Studies*, 7/2 (Οκτ. 1989), σσ. 235-252.

Ioanidi N. N., *Greki v Abkhazii* (Έλληνες στην Αμπχαζία), Σοχούμ 1990.

Karidis B. A., *The Greek Communities in South Russia. Aspects of their Formation and Commercial Enterprise, 1774-1829*, M.A. Th., Univ. Birmingham, 1976.

Karidis Viron, "A Greek Mercantile Paroikia: Odessa, 1774-1829", *Balkan Society in the Age of Greek Independence*, επιμ. Richard Clogg, Νέα Υόρκη, Barnes and Noble, 1981, σσ. 111-136.

Karpozilos Apostolos, "The Greeks in Russia (Pages from the Political and Cultural History of Pontian and Mariupol Greeks in Southern Russia)", *Αρχαίον Πόντου*, 47 (1996-1997), σσ. 16-39.

Kaukhchishvili S., "Istoriia poseleniia Grekov v Gruzii" (Ιστορία της εγκατάστασης των Ελλήνων στη Γεωργία), *Trudy Kuttaisskogo Gosudarstvennogo Pedagogicheskogo Instituta*, 4 (Κουταΐδα 1942), σσ. 15-21.

Pappas Nicholas Charles, *Greeks in Russian Military Service in the Late 18th and Early 19th Centuries*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1991.

Tsatsanidis Panagiotis, "Les communautés grecques et leurs territoires en Georgie", *Diasporas*, επιμ. M. Bruneau, Montpellier, GIP Reclus, 1995, σσ. 121-136.

Ulunyan Ar. A., "Greki SSSR v mezvoenii period" (Οι Έλληνες της ΕΣΣΔ κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου), *Materiali v VI Mezhdunarodnomu Kongressu po izutseniyu stran yugo-vostostnoi Evropii*, Μόσχα 1989, σσ. 130-138.

Ulunyan Ar. A., "Greek National Press and the URSS (1906-1939)", *Les Relations entre les peuples de l'URSS et les Grecs, fin du XVIIIeme-début du XXeme s.*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, 1992, σσ. 189-208.

Xanthopoulou-Kyriakou Art., "The Migration of Pontic Greeks from the Russian Caucasus to Macedonia (1913-1914)", *Balkan Studies*, 37/2 (1996), σσ. 271-288.

Γ. Ανατολική και Νότια Ασία

Καργάκος Σαράντος, *Δημήτριος Γαλανός ο Αθηναίος*, Αθήνα, Gutenberg, 2002.

Λουκάτος Σπύρος, *Έλληνες και φιλέλληνες των Ινδιών κατά την Ελληνικήν Επανάστασιν*, Αθήνα 1965.

Μάρκου-Ντόντη Διώνη, *Το χρονικό των Ελλήνων στην Ινδία, 1750-1950*, Αθήνα, Δωδώνη, 2002.

Σιώρης Γιώργος, *Γεράκης, ο Έλληνας πρωτοσύμβουλος στην αυλή του Σιάμ*, Αθήνα, Εστία, 1993.

Stevenson Elisabeth, *Lafcadio Hearn*, Octagon Books, 1979.

Vassiliades Demetrios, *The Greeks in India*, Νέο Δελχί, Munshirm Manoharlal Pubs., 2000.

Δ. Τουρκία – Εγγύς και Μέση Ανατολή

Καλαβρουζιώτης Δημ., *Η Ελλάδα και η κρίση στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, 1917-1923*, Μεταπτυχιακή διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη 2002.

Μνήμες: Κωνσταντινούπολη, Ίμβρος, Τένεδος 1923-1995, Πρακτικά διημερίδας, Θεσσαλονίκη, Αδελφοί Κυριακίδη, 1997.

Παπαδόπουλος Χρ., *Ιστορία της Εκκλησίας Ιεροσολύμων*, Αλεξάνδρεια 1910.

Παπαδόπουλος Χρ., *Ιστορία της Εκκλησίας Αντιοχείας*, Αλεξάνδρεια 1951.

Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, *Επίσημα έγγραφα περί τον διοικητικού καθεστώτος της Εκκλησίας Ιεροσολύμων*, Ιεροσόλυμα 1944.

Alexandris A., *The Greek Minority of Istanbul and Greek-Turkish Relations, 1918-1974*, Αθήνα, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, 1983.

Alexandris, A. "Imvros and Tenedos: A Study in Turkish Attitudes Toward Two Ethnic Greek Island Communities since 1923", *Journal of the Hellenic Diaspora*, 8/1 (1990), σσ. 10-19

Davie M., *Le millet grecque orthodoxe de Beyrouth, 1870-1940. Structuration interne et rapport à la Cité*, Παρίσι 1993.

Roussos S., "Diplomacy and Communal Identity: Greece and the Greek Orthodox in Syria and Lebanon, 1919-1940", *Chronos*, αρθ. 1 (1998), σσ. 33-65.

Roussos S., "Eastern Orthodox Perspectives on Church-State Relations and Religion and Politics in Modern Jerusalem", *International Journal for the Study of the Christian Church*, 5/2 (2005), σσ. 102-122.

Vryonis S. Jr., *The Mechanism of Catastrophe: The Turkish Pogrom of September 6-7, 1955, and the Destruction of the Greek Community of Istanbul*, Νέα Υόρκη, Greek-works.com, 2005.

Ε. Αφρική

(Ανώνυμος), *Ο Ελληνισμός της Νοτίου Αφρικής. Δομή και Προσφορά από τα τέλη του 19ου αιώνα. Αναμνηστικό Λεύκωμα*, Γιοχάνεσμπουργκ 2002.

Αγαθαγγελίδου Μαρία, *Η ελληνική παροικία της Λιβύης από τις αρχές της έως τις παραμονές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2003.

Αγαθαγγελίδου Μαρία, «Ελληνικές παροικίες-κοινότητες της Β. Αφρικής (Λιβύης, Τυνησίας, Αλγερίας, Μαρόκου, από την ίδρυσή τους μέχρι σήμερα», *Πρακτικά Συνεδρίου: Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς. Έρευνα και Διδασκαλία*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 1, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 153-157.

Γιαλουργάκης Μ., *Η Αίγυπτος των Ελλήνων. Συνοπτική ιστορία του Ελληνισμού της Αιγύπτου*, Αθήνα 1967.

Γεωργούλης Σ. – Χουλιάρης Α., *Κράτη και εθνότητες στο Κέρας της Αφρικής. Προβλήματα, προοπτικές, σχέσεις με την Ελλάδα*, Αθήνα, Γνώση, 1995.

Θάνου Ε., *Έλληνες ποιητές στην Νότιο Αφρική. Greek Poets in South Africa*, Μεταπτυχιακή μελέτη, MA Dissertation, RAU, Γιοχάνεσμπουργκ 2004.

Καβαβιάς Ε. Ανδρέας, *Η Αιθιοπία και ημείς*, Αντίς Αμπέμπα – Αθήνα 1958.

Καζάκος Πάνος (επιμ.), *Ο Απόδημος Ελληνισμός στις χώρες της Αφρικής*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1998.

- Καμίτσης Γ., *Το Σουδάν και ο Ελληνισμός του*, Αθήνα, 1967.
- Μάντζαρης Ευάγγελος, *Δικασμός στη Διασπορά και οι ανθελληνικές καταστροφές στη Νότια Αφρική, 1915-1917*, Αθήνα, Συλλογικές Εκδόσεις, 1995.
- Μάντζαρης Ευάγγελος, *Οι Έλληνες εργάτες στη Νότια Αφρική, 1890-1930*, Αθήνα, Συλλογικές Εκδόσεις, 1995.
- Μαρκάκης Γιάννης, *Έλληνες στην Μαύρη Αφρική, 1890-1990*, Θεσσαλονίκη, Τροχαλία, 1998.
- Μεθόδιος, μητροπολίτης Αξώμης (επιμ.), *Κείμενα αναφερόμενα εις τας ελληνο-αιθιοπικές σχέσεις και εις την ιστορίαν του εν Αιθιοπία Ελληνισμού*, Αθήνα, εκδ. Γρ. Παρισιάνος, 1978.
- Μεταξίδης Ν., «Το φαινόμενο της ελληνικής Διασποράς στην Αφρική. Η διαμόρφωσή του και οι προοπτικές του», *Διαπολιτισμική εκπαίδευση. Τα ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα (ΚΕ.Δ.ΕΚ)*, τόμ. 2, Πάτρα, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2003, σσ. 327-341.
- Μεταξίδης Ν., «Η ελληνική παρουσία στην Αφρική. Η περίπτωση των Ελλήνων του Καμερούν», *Ιστορία της ελληνικής Διασποράς*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 238-248.
- Μηριαλλής Π. Αλέξ., «Έλληνες μετανάστες, κτιστάδες-οικοδόμοι, αρχιτέκτονες-μηχανικοί στην Αιθιοπία. Έργα που μελετήσανε και χτίσανε», *Κείμενα αναφερόμενα εις τας ελληνο-αιθιοπικές σχέσεις και εις την ιστορίαν του εν Αιθιοπία Ελληνισμού*, επιμ. Μεθόδιος, μητροπολίτης Αξώμης, Αθήνα, εκδ. Γρ. Παρισιάνος, 1978, σσ. 353-359.
- Μίχος Π. Αθανάσιος, *Τιθορέα, Αδίδς Αμπέμπα*, Αθήνα, 1992.
- Μπαμπούνης Χ. κ. ά., «Έλληνες της διασποράς στο Σουδάν. Η περίπτωση του Χαρτούμ (19ος-20ός αιώνας): Κοινωνική οργάνωση, ταυτότητες και συμπεριφορές», *Ιστορία της Νεοελληνικής Διασποράς. Έρευνα και Διδασκαλία*, επιμ. Μ. Δαμανάκης – Β. Καρδάσης – Θ. Μιχελακάκη – Α. Χουρδάκης, τόμ. 2, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2004, σσ. 249-261.
- Νικολαΐδης Κ. Γ., *Οδηγός ελληνικών παροικιών της Νοτίου Αφρικής*, Γιοχάνεσμπουργκ, Νέα Ελλάς, 1923.
- Νικολαΐδης Κ., *Οδηγός των Ελλήνων της Αφρικής νότια της Σαχάρας*, Γιοχάνεσμπουργκ 1923.
- Νικόλαος (μητροπολίτης Αξώμης), *Τριλογία Αναμνήσεων από την Ανατολική Αφρική: Α' Αποστολή παρά τοις Μαύροις Ουγάνδας, Β' Στέψις Καβάκα Βουγάνδας, Γ' Ελλήνων Ταγκανίκας Συνέδριον*, Κάιρο, τύποις Φωτός, 1947.
- Παΐζης Κ., *Η γλώσσα των Ελλήνων της Νότιας Αφρικής*, Αθήνα 1963.
- Παπαμιχαήλ Μ., *Ο ανά την Αφρικήν Ελληνισμός*, Αλεξάνδρεια, Ανατολή, 1950.
- Παρθένιος, μητροπ. Καρθαγένης, «Ιερά Μητρόπολις Καρθαγένης. Αι ενορίες, κοινότητες των αιχμαλώτων», *Εκκλησιαστικός Φάρος*, 62-64 (1980-1982), σσ. 9-25.
- Παχτικός Α., *Οι Έλληνες εν Αφρική*, τόμοι 1-2, Γιοχάνεσμπουργκ 1933-1938.
- Παχτικός Α., *Εικονογραφημένη Αφρική*, τόμοι 1-2, Αλεξάνδρεια 1933-1938.
- Πιερίδης Γ., *Ένα ταξίδι του Πατριάρχου Μελετίου στη Β. Αφρική*, Αθήνα 1955.
- Πιπερίδη Μαριλένα, *Η ελληνική πεζογραφία στη Νότιο Αφρική. Greek Prose Writing in South Africa*. Μεταπτυχιακή μελέτη, MA Dissertation, RAU, Γιοχάνεσμπουργκ 2001.
- Πολίτης Αθ., *Ο Ελληνισμός και η νεωτέρα Αίγυπτος*, τόμοι 1-2, Αλεξάνδρεια-Αθήνα 1928-1930.
- Προκοπίου Σωκράτης, *Εις τα βασίλεια του Βασιλέως των Βασιλέων Μενελίκ*, Αθήνα 1924.

Προκοπίου Σωκράτης, *Οι Έλληνες στην Αβησσυνία και σ' άλλες χώρες της Αφρικής και της Ασίας*, Αθήνα 1931.

Σακελλαρίδης Γ., *Οι Έλληνες της Ροδεσίας και Νυασαλάνσης, Κεντρικής Αφρικής 1959-1960*, Αθήνα 1960.

Σιδηροπούλου Ε., *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Νότιο Αφρική*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2003.

Σουλογιάννης Ε. Θ., *Η ελληνική κοινότητα Αλεξανδρείας, 1843-1993*, Αθήνα, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, 1994.

Σουλογιάννης Ε. Θ., *Η θέση των Ελλήνων στην Αίγυπτο, από την ακμή στην παρακμή*, Αθήνα, Πολιτισμικός Οργανισμός Δήμου Αθηναίων, 1999.

Σουλογιάννης Ε. Θ., *Η ελληνική κοινότητα Καΐρου*, Αθήνα, έκδ. Κότινος, 2001.

Τηλλυρίδης Μακάριος (Αρχιεπίσκοπος), *Ιστορικά Ανάλεκτα του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής, Αρχιμανδρίτης Φιλόθεος Ιερείδης, Μαχαιριώτης, Μία άγνωστη αναφορά του για την Ανατολική Αφρική (1943-1945)*, Λευκωσία, Ιερά Μονή Κύκκου, 2002.

Τομαρά-Σιδέρη Μ., *Αλεξανδρινές οικογένειες. Χωρέμη – Μπενάκη – Σαλβάγου*, Αθήνα, εκδ. Κέρκυρα, 2004.

Τρίμη-Κύρου Αικατερίνη, «Αίγυπτος-Νότια Αφρική. Ο Ελληνισμός της Αφρικής», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, επιμ. Β. Παναγιωτόπουλος, τόμ. 9, Αθήνα, Τα Ελληνικά Γράμματα/Εφημ. *Τα Νέα*, 2003, σσ. 293-304.

Τσόντος Ιωάννης, *Έλληνες εν τη ξένη*, Λευκωσία, Εκδόσεις Ζάβαλλη, 1954.

Χατζηθεοδώρου Αικατερίνη, *Ελληνικός ομογενειακός Τύπος της Νότιας Αφρικής*, Μεταπτυχιακή μελέτη, MA Dissertation, RAU, Γιοχάνεσμπουργκ, 2003.

Χατζηφώτης Ι. Μ., *Αλεξανδρεία, οι δύο αιώνες του νεωτέρου Ελληνισμού (19ος-20ός αιώνας)*, Αθήνα χ.χ.

Celhay Fl., "Un Grec au Congo: Les aventures de Paris", *La Tribune Hellénique*, αριθ. 83, 10/6/2000-16/6/2000 (<http://info.grece.online.fr>)

Georgitsoyanni E., "Greek Masons in Africa: The Case of the Karpathanian Masons of Sudan", *Journal of the Hellenic Diaspora*, 29/1 (2003), σσ. 113-127.

Georgitsoyanni E., "Greek Masons in Africa: The Case of the Karpathanian Masons in Morocco", *Journal of Oriental and African Studies*, 14 (2005), σσ. 111-120.

Hadziiosif Christos, *La colonie grecque en Égypte, (1833-1856)*, Διδακτορική διατριβή, Université de Paris-Sorbonne (Paris IV), 1983.

Hendrickx B. (επιμ.), *Hellenism and Africa*, Γιοχάνεσμπουργκ, RAU, 2000.

Kitroeff Alexander, *The Greeks in Egypt, 1919-1937. Ethnicity and Class*, Οξφόρδη, Ithaca Press, 1989.

Kosmin B. A., *Ethnic and Commercial Relations in Southern Rhodesia: A Socio-historical Study of the Asian, Hellene and Jewish Populations 1898-1943*, Ph. D. Dissertation, University of Rhodesia, 1974.

Lazidou Eleni, "La diaspora grecque au Kenya et en Tanzanie: Identité, formation et organisation en réseaux", *Les Cahiers de l'Afrique de l'Est*, αφιέρωμα "Diaspora d'Afrique de l'Est", νέα σειρά, αριθ. 24 (Nairobi, Απρίλιος-Ιούνιος 2004).

Mantzaris E. A., "Greek Rural Settlement in Southern Rhodesia, 1890-1930", *Journal of the Hellenic Diaspora*, 7/1 (1980), σσ. 89-102.

Mantzaris E., "Greek Nationalism and Assimilation in South Africa, 1900-1913", *Απολλωνία* (1984), σσ. 81-94.

Mantzaris E., "Greek Workers in South Africa: The Case of the Railway Workers and the Cigarette-makers, 1905-1914" *Journal of the Hellenic Diaspora*, 14/3-4 (1987), σσ. 49-63.

Markakis J., *National and Class Conflict in the Horn of Africa*, Cambridge, Cambridge University Press, 1987.

Natsoulas Theodore, *The Greeks in Ethiopia. Economic, Political, and Social Life, 1740-1936*, Ph. D., Syracuse University, 1975.

Natsoulas Theodore, "Greeks in the Ethiopian Court, 1700-1770", *Journal of the Hellenic Diaspora*, 12/2 (1985), σσ. 63-76.

Natsoulas Theodore, "The Greeks as an Alien Minority at the Outset of Ethiopia's Economic Development, 1880-1910", *Byzantine and Modern Greek Studies*, 13 (1989), σσ. 219-243.

Petronoti M., "Greek-African Interrelations in Eritrea and Greece. Social Interaction as a Framework for Understanding the Construction of Ethnic Identities", *Post-migration Ethnicity. De-essentializing Cohesion, Commitments and Comparison*, επιμ. G. Baumann & T. Sunier, Άμστερνταμ, Het Spinhuis, 1995, σσ. 165-184.

Petronoti M., "Greeks in Asmara: Guardians of Continuity, Agents of Change", *Journal of the Hellenic Diaspora*, 26/1 (2000), σσ. 7-20.

Trevaskis G., *Eritrea. A Colony in Transition*, Οξφόρδη, Oxford Clarendon Press, 1960.
<http://info.grece.online.fr/>

ΣΤ. Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία

Βασιλακάκος Γ., *Η νεοελληνική λογοτεχνία της Διασποράς: Αυστραλία*, Αθήνα, Gutenberg, 2000.

Καναράκης Γεώργιος, *Η λογοτεχνική παρουσία των Ελλήνων στην Αυστραλία*, Αθήνα, Ίδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών, 1985.

Καναράκης Γεώργιος, *Ο ελληνικός Τύπος στους Αντίποδες. Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία*, Αθήνα, εκδ. Γρηγόρη, 2000.

Κάτσικας Σωκρ. (επιμ.), *Ο Απόδημος Ελληνισμός. Φάκελλος: Αυστραλία, ΗΠΑ, Καναδάς, Νέα Ζηλανδία*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1995.

Τάμης Αναστάσιος Μ., *Ιστορία των Ελλήνων της Αυστραλίας*, τόμ. 1-2, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 1997-2000.

Τάμης Αναστάσιος Μ., *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία. Η σημερινή κατάσταση της Ελληνικής*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2001.

Τάμης Αναστάσιος Μ. (επιμ.), *Ο Ελληνισμός της Αυστραλίας*, Κατάλογος έκθεσης, Αθήνα, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, 2004.

Τρίμη-Κύρου Αικατερίνη, «Έλληνες στην Αυστραλία: Νέα Μετανάστευση σε μια νέα ήπειρο», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, επιμ. Β. Παναγιωτόπουλος, τόμ. 9, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα/Εφημ. *Τα Νέα*, 2003, σσ. 319-328.

Gilchrist Hugh, *Australians and Greeks. The early years*, τόμ. 1, Σίδνεϊ, Halstead Press, 1992.

Gilchrist Hugh, *Greeks in Australia: The Early Years*, Σίδνεϊ, Halstead Press, 1994.

Kapardis A. – Tamis A. (επιμ.), *Greeks in Australia*, Μελβούρνη 1988.

Price C. A., *The Southern Europeans in Australia*, Μελβούρνη, Oxford University Press, 1963.

Price C. A. (επιμ.), *Greeks in Australia*, Canberra, Australian National University Press, 1975.

Tamis A., *The Immigration and Settlement of Macedonian Greeks in Australia*, Μελβούρνη, La Trobe University, 1994.

Tamis A., *An Illustrated History of the Greeks in Australia*, Μελβούρνη, Dardalis Archives, La Trobe University, 1997.

Tamis A. – Gavaki E., *From Migrants to Citizens: Greek Migration in Australia and Canada*, Μελβούρνη, La Trobe University, 2002.

Tamis A., *The Greeks in Australia*, Cambridge University Press, 2005.

Tsounis M., "Greek Communities in Australia", *Greeks in Australia*, επιμ. C. A. Price, Canberra, Australian National University, 1975.

Yannakis John, *Megisti in the Antipodes. Castelorizian Migration and Settlement to Western Australia, 1890-1900*, Victoria Park, Hesperian Press, 1996.

Z. Αμερικανική ήπειρος

Αγαπητίδης Σ., «Ελληνική μετανάστευση στη Λατινική Αμερική», *Αρχαίον Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών*, 44 (1964), σσ. 595-607.

Γιάνναρης Γιώργος, *Οι Έλληνες μετανάστες και το ελληνο-αμερικανικό μυθιστόρημα*, Αθήνα 1985.

Δαμηλάκου Μ., *Έλληνες μετανάστες στην Αργεντινή. Διαδικασίες συγκρότησης και μετασχηματισμοί μιας μεταναστευτικής κοινότητας, 1900-1970*, Αθήνα, Ιστορικό Αρχείο Εμπορικής Τράπεζας, 2004.

Καζάκος, Π. (επιμ.), *Ο Απόδημος Ελληνισμός. Φάκελλος: Λατινική Αμερική*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1994.

Κάτσικας Σωκρ. (επιμ.), *Ο Απόδημος Ελληνισμός. Φάκελλος: Αυστραλία, ΗΠΑ, Καναδάς, Νέα Ζηλανδία*, Αθήνα, Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού, 1995.

Κατσόμαλος Β., *Η Αργεντινή, η Χιλή, η Ουρουγουάη, η Βραζιλία και οι Έλληνες*, Μπουένος Άιρες 1972.

Κιτρορέφ Αλέξανδρος, «Η υπερατλαντική μετανάστευση», *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Οι απαρχές 1900-1922*, τόμ. 1, μέρος Α', Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2000, σσ. 123-171.

Κιτρορέφ Αλέξανδρος, «Ο ρόλος του ελληνο-αμερικανικού λόμπι στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ: 1992-2001», *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Μια Συνολική Προσέγγιση*, επιμ. Παναγιώτης Ι. Τσάκωνας, Αθήνα 2003, σσ. 329-361.

Κιτρορέφ Αλέξανδρος, «Βόρεια και Νότια Αμερική», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770-2000*, επιμ. Β. Παναγιωτόπουλος, τόμ. 9, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα/Εφημ. *Τα Νέα*, 2003, σσ. 305-318.

Κουρτούμη-Χαντζή Τριανταφυλλιά Ν., *Η ελληνική μετανάστευση προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και η πολιτική της Ελλάδας (1890-1924)*, Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1999.

Κωνσταντινίδης Στέφανος (επιμ.), *Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στον Καναδά*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 2001.

Κωνσταντινίδης Στέφανος, *Η παρουσία των Ελλήνων στον Καναδά*, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 2004.

Λαλιώτου Ιωάννα, *Διασχίζοντας τον Ατλαντικό. Η ελληνική μετανάστευση στις ΗΠΑ κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα*, μετ. Πελαγία Αρκετού, Αθήνα, Πόλις, 2006.

Μελάς Α., *Los griegos en la [sic] Argentina/Οι Έλληνες της Αργεντινής*, Μπουένος Άιρες 1954.

Παναγόπουλος Επαμεινώνδας Π., *Νέα Σμύρνη, μια ελληνική Οδύσσεια του 18ου αιώνα*, μετάφραση Κораλίας Κροκοδείλου, Αθήνα, Κάκτος, 1972.

Σπυριδάκης Γιάννης – Κωνσταντάκου Χρύσα, «Η ελληνική παιδεία στις ΗΠΑ: Τα κύρια σημεία της έρευνας», *Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό. Πρακτικά Πανελλήνιου – Πανομογενειακού Συνεδρίου, Ρέθυμνο 26-28 Ιουνίου 1998*, επιμ. Μ. Δαμανάκης Μ. – Θ. Μιχαλάκης, Ρέθυμνο, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, 1999, σσ. 82-90.

Τάμης Α. Μ./Tamis, A. M., *Οι Έλληνες της Λατινικής Αμερικής/Los griegos de América Latina*, μετάφραση στα ισπανικά, Margarita Larriera, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2006.

Φιλιππίδης Πλ., *Εμπορικός και κοινωνικός οδηγός των Ελλήνων της Λατινικής Αμερικής*, Μπουένος Άιρες, 1938.

Faure Aprosio Jacqueline, *Έλληνες στην έρημο Ατακάμα: Οι απαρχές των ελληνικών παροικιών στη Χιλή*, Μεταπτυχιακή διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2001.

Faure Aprosio Jacqueline, «Το ημερολόγιο ταξιδιού του Κωνσταντίνου Ζαφειρόπουλου: Από τον Βόσπορο στις θάλασσες της Νοτίου Αμερικής», *Τετράδια*, 49 (Χειμώνας 2004-2005), σσ. 88-101.

Chimbos Peter D., *The Canadian Odyssey: The Greek Experience in Canada*, Τορόντο, McClelland and Stewart Limited, 1980.

Chimbos Peter D., “Intra-Ethnic Conflict and its Consequences: With Special Reference to Greek Canadian Communities”, *Études helléniques – Hellenic Studies*, 3/1 (1994), σσ. 59-67.

Constantinides Stephanos, *Les Grecs du Quebec*, Μόντρεαλ, Éditions Le Métèque, 1983.

Contopoulos Michael, *The Greek Community of New York City: Early Years to 1910*, New Rochelle N. Y., Aristide Caratzas, 1992.

Fairchild Herny Pratt, *Greek Immigration to the United States*, New Haven, Yale University Press, 1911.

Gavaki Efrosini, *The Integration of Greeks in Canada*, San Francisco, Reed and Eterovich Publishers, 1977.

Georgakas Dan, *Greek America at Work*, Νέα Υόρκη, Smyrna Press, 1992.

Kitroeff Alexander, *Griegos en América*, Μαδρίτη, MAPFRE América, 1992.

Kitroeff Alexander – Constantinides Stephanos. “The Greek Americans and US Foreign Policy Since 1950”, *Études Helleniques/Hellenic Studies*, 6/1 (1998), σσ. 5-24.

Kopan Andrew T., “Greek Survival in Chicago”, *Ethnic Chicago*, επιμ. Peter d’A. Jones & Melvin Holli, Grand Rapids 1981, σσ. 80-139.

Kourvetaris George A., *Studies on Greek Americans*, Boulder Colorado 1997.

Lattes A., “Las migraciones en la Argentina entre mediados del siglo XIX y 1960”, *Desarrollo Económico*, 12 [48] (1973), σσ. 849-865.

Moskos Charles C., *Greek Americans. Struggle and Success*, Englewood Cliffs N. J., Prentice-Hall, 1980.

Moskos Charles C., “The Greeks in the United States”, *The Greek Diaspora in the Twentieth Century*, επιμ. Richard Clogg, Λονδίνο 1999, σσ. 103-119.

Papaioannou George, *The Odyssey of Hellenism in America*, Θεσσαλονίκη, Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, 1985.

Papanikolas Helen, “Greek Immigrant Women in the Intermountain West”, *Journal of the Hellenic Diaspora*, 16/1-4 (1989), σσ. 17-35.

Paterson James, *The Greeks of Vancouver: A Study in the Preservation of Ethnicity*, Ottawa, National Museum of Man, Canadian Centre for Folk Culture Studies, 1976.

Politis Jaramí M., *Grecia y los griegos en "El Mercurio" de Antofagasta*, Antofagasta, Χιλή, εκδ. Universidad del Norte, 1989.

Psomiades Harry J. – Scourby Alice (επιμ.), *The Greek-American Community in Transition*, Νέα Υόρκη, Pella Publishing, 1982.

Roudometof Victor – Karpathakis Anna, "Greek Americans and Transnationalism", *Communities Across Borders*, επιμ. Paul Kennedy – Victor Roudometof, Λονδίνο 2002, σσ. 41-54.

Saloutos Th., *The Greeks in the United States*, Cambridge Mass., Harvard University Press, 1964.

Scourby Alice, *The Greek Americans*, Βοστώνη 1984.

Vlassis George, *The Greeks in Canada*, Ottawa, Leclerc Printers, 1953.

Ελληνικός Σύνδεσμος (The Hellenic Link), 2005: *Σχέδιο Ελληνικής Παιδείας για την Αμερική*, Νέα Υόρκη 2006 (www.helleniclink.org).

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Διδάκτωρ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ασχολείται με την ιστορία του απόδημου Ελληνισμού, ιδιαίτερα στη βόρεια Αφρική, και τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε ελληνικά σχολεία του Εξωτερικού.

ΛΙΝΑ ΒΕΝΤΟΥΡΑ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας και Ιστορίας της Μετανάστευσης στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Οι μελέτες της αφορούν στη θεωρία περί μετανάστευσης/διασποράς, καθώς και στην ιστορία ελληνικών μεταναστεύσεων και διασπορικών κοινοτήτων.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Ν. ΓΕΩΡΓΙΤΣΟΓΙΑΝΝΗ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Ιστορίας του Πολιτισμού στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Έχει ασχοληθεί με τη νεοελληνική Διασπορά –ιδιαιτέρως με τον ελληνισμό της Ρουμανίας– και την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό.

ΘΕΟΔΩΡΑ Κ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ

Διευθύντρια του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού της Μόσχας. Οι μελέτες της αφορούν στην ελληνική ομογένεια στη Νότια Ρωσία (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.), καθώς και στα απομνημονεύματα ρώσων περιηγητών που επισκέφθηκαν τον ελληνικό χώρο την ίδια περίοδο.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΑΜΑΝΑΚΗΣ

Καθηγητής Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Διευθυντής του Εργαστηρίου Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών. Οι έρευνές του εστιάζονται σε θέματα Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής, Δίγλωσσης Εκπαίδευσης, Θεωριών Κοινωνικοποίησης και Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΗΛΑΚΟΥ

Λέκτορας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Οι μελέτες της αφορούν κυρίως σε θέματα γύρω από τη μετανάστευση, την εργασία και γενικότερα την κοινωνική ιστορία των χωρών της Λατινικής Αμερικής.

ΑΝΤΑ ΔΙΑΛΛΑ

Διδάσκει νεότερη ευρωπαϊκή και ρωσική ιστορία στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΣΕΠ), στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ΕΡΙΦΥΛΗ ΘΑΝΟΥ

Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Γιοχάνεσμπουργκ, εργαζόμενη παράλληλα στον Τομέα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της ίδιας πόλης. Μελετά θέματα της ιστορίας του Ελληνισμού της Νότιας Αφρικής.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΔΑΣΗΣ

Καθηγητής Οικονομικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Οι μελέτες του αφορούν κυρίως στην οικονομία της νεότερης Ελλάδας και στις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες της νεοελληνικής Διασποράς.

ΟΛΓΑ ΚΑΤΣΙΑΡΔΗ-HERING

Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οι μελέτες της αφορούν σε όψεις της ελληνικής Διασποράς, της οικονομικής ιστορίας, της ιστορίας της οικογένειας, του μεταναστευτικού φαινομένου κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, και θέματα αυστριακής και ιταλικής ιστορίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΙΤΡΟΕΦ

Καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Haverford College, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Οι μελέτες του αφορούν στις εκφράσεις της ελληνικότητας στην Ελλάδα και τη Διασπορά.

ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΥΖΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Δημοσιογράφος, Γεν. Διευθυντής του Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων, ιδρυτής και διευθυντής του περιοδικού *Ελληνική Διασπορά*. Οι μελέτες του αναφέρονται σε ζητήματα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας και στον απόδημο Ελληνισμό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Καθηγητής Πολιτικών Επιστημών στα Πανεπιστήμια Λαβάλ και Κεμπέκ, διευθυντής στο Κέντρο Ελληνικών Ερευνών του Καναδά. Οι μελέτες του αφορούν στους πολιτικούς θεσμούς, την ελληνική εξωτερική πολιτική, την Ευρωπαϊκή Ένωση και όψεις της ελληνικής Διασποράς.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ-ΔΑΝΑΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

Διδάσκει τη νεοελληνική γλώσσα και λογοτεχνία και θέματα νεότερης ιστορίας και πολιτισμού στο Τμήμα Νέων Ελληνικών του Πανεπιστημίου της Γενεύης. Έχει ασχοληθεί με τις σχέσεις της Ελλάδας και του καντονίου και της πόλης της Γενεύης κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα.

ΕΛΕΝΗ Ν. ΛΑΖΙΔΟΥ

Πτυχιούχος του Ινστιτούτου Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμών του Παρισιού. Έχει ασχοληθεί με τη διασπορά των αφρικανικών λαών και τον Ελληνισμό της Ανατολικής Αφρικής.

ΙΩΑΝΝΑ ΛΑΛΙΩΤΟΥ

Επίκουρη καθηγήτρια Σύγχρονης Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την ιστορία της μετανάστευσης, ζητήματα σύγχρονης αμερικανικής Ιστορίας και διατλαντικών σχέσεων.

ΓΑΒΡΙΛΗΣ ΛΑΜΠΑΤΟΣ

Ιστορικός. Οι μελέτες του αφορούν στην ιστορία του ελληνικού εργατικού κινήματος, καθώς και της παρουσίας των ελλήνων πολιτικών προσφύγων στην ανατολική Ευρώπη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΕΤΑΞΙΔΗΣ

Καθηγητής οικονομολόγος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην παρουσία μη Αφρικανών –ιδιαίτερα Ελλήνων και Λιβανέζων– στην Κεντρική και Δυτική Αφρική.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής Νεότερης Ιστορίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Οι μελέτες του αφορούν στις νεότερες και σύγχρονες διαβαλκανικές σχέσεις.

ΜΟΣΧΟΣ ΜΟΡΦΑΚΙΔΗΣ

Καθηγητής Ελληνικής Φιλολογίας και διευθυντής του Κέντρου Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Γρανάδας. Οι μελέτες του αφορούν κυρίως στην Καταλανοκρατία στην Ελλάδα, τις σχέσεις του Βυζαντίου με την ιβηρική χερσόνησο και τη νεοελληνική λογοτεχνία και λεξικογραφία.

ΑΛΕΚΑ ΜΠΟΥΤΖΟΥΒΗ

Διδάσκουσα στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Έχει ασχοληθεί με την προφορική ιστορία και όψεις της νεοελληνικής ιστορίας, με έμφαση στο φύλο και τη Διασπορά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Διδάκτωρ Ιστορίας, μεταδιδακτορική ερευνήτρια του Εργαστηρίου Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς, στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ANNA ΠΑΠΟΥΛΙΑ

Σπούδασε στην Ακαδημία Φωτογραφίας του Λέτε και πολιτιστικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου. Επίκεντρο του φωτογραφικού έργου της –που έχει παρουσιαστεί σε εκθέσεις στη Γερμανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία και Βέλγιο– είναι ο άνθρωπος και το περιβάλλον του.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΠΑΥΛΗΣ

Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Γιοχάνεσμπουργκ, εργαζόμενος παράλληλα στον Τομέα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της ίδιας πόλης. Μελετά θέματα βυζαντινής ιστορίας και τοπογραφίας της Αφρικής.

ΜΑΡΙΝΑ ΠΕΤΡΟΝΩΤΗ

Κοινωνική ανθρωπολόγος, ερευνήτρια στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. Κύριοι άξονες της πρόσφατης ερευνητικής της δραστηριότητας είναι η ελληνική Διασπορά στην Ανατολική Αφρική και οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί που συνοδεύουν τη μετανάστευση στην Ελλάδα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ

Καθηγητής Πολιτικής και Πολιτισμικής Γεωγραφίας στη Σορβόνη (Paris 1). Έχει διδάξει στο ΕΜΠ, στη Σχολή Πολιτικών Επιστημών στο Παρίσι (Sciences Po), στο Πανεπιστήμιο Tufts (ΗΠΑ) κ.α. Τα κυριότερα έργα του αναφέρονται στη μελέτη της Διασποράς και της γεωπολιτικής στη ΝΑ Ευρώπη.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ

Λέκτορας στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου και Συντονιστής του Κέντρου Μεσογειακών και Μεσανατολικών Σπουδών στο Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων. Οι μελέτες του αφορούν στις διεθνείς σχέσεις και στους χριστιανικούς πληθυσμούς στην Εγγύς και Μέση Ανατολή.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Θ. ΣΟΥΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ομότιμος διευθυντής του Κέντρου Νεότερης Ιστορίας της Ακαδημίας Αθηνών. Οι μελέτες του αφορούν στον βαλκανικό και μεσογειακό χώρο, με έμφαση στον Ελληνισμό της Αιγύπτου, της Μέσης Ανατολής και της Νότιας Αφρικής.

ΜΑΡΙΑ Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγήτρια Νεοελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης. Οι μελέτες της αφορούν σε ζητήματα ιστορίας των ιδεών και ιστοριογραφίας κατά τον 18ο και 19ο αιώνα, την ελληνική Διασπορά στην Κεντρική Ευρώπη και τον ελληνικό κινηματογράφο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Μάνχαϊμ της Γερμανίας και λέκτορας στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Μ. ΤΑΜΗΣ

Καθηγητής Κοινωνικής Γλωσσολογίας και Ιστορίας της Ελληνικής Διασποράς και διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας του Πανεπιστημίου La Trobe της Μελβούρνης. Οι μελέτες του αφορούν κυρίως στη μετανάστευση και την εθνογλωσσική ταυτότητα του Ελληνισμού στην Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, τον Καναδά και τη Λατινική Αμερική.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΡΟΥΧΑ-SZABÒ

Φιλολόγος και λογοτέχνης, υπεύθυνη για την ελληνική εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων στην Ουγγαρία και διευθύντρια του ελληνικού σχολείου της Βουδαπέστης.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΧΑΡΑΤΣΙΔΗΣ

Λέκτορας Εθνογραφίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Οι μελέτες του αφορούν σε εθνογραφικά θέματα της ελληνικής Διασποράς της πρώην ΕΣΣΔ και θέματα ρωσικής και αρμενικής γλώσσας και πολιτισμού.

ΤΖΕΛΙΝΑ ΧΑΡΛΑΥΤΗ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Οι μελέτες της αφορούν στην ελληνική και διεθνή ναυτιλιακή οικονομική ιστορία, τη νεοελληνική Διασπορά και τα επιχειρηματικά της δίκτυα από τον 18ο έως τον 20ό αιώνα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ

Ομότιμος Καθηγητής Νεότερης Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Οι περισσότερες μελέτες του εστιάζονται στα επαναστατικά κινήματα στη ΝΑ Ευρώπη κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, τις ελληνοϊσπανικές και ελληνοαρμενικές σχέσεις και τη νεοελληνική Διασπορά.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΡΗΣΤΟΥ

Λέκτορας Ανθρωπογεωγραφίας και μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Κέντρο Μεταναστευτικής Έρευνας στο Πανεπιστήμιο του Sussex στο Ηνωμένο Βασίλειο. Έχει ασχοληθεί με τη μετανάστευση και την παλιννόστηση.

BERTRAND BOUVIER

Ομότιμος καθηγητής νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης. Ασχολήθηκε με το δημοτικό τραγούδι και θέματα νεοελληνικής λογοτεχνίας, αλλά και με την αρχαία γραμματεία, την παπυρολογία, τη βυζαντινή τέχνη και τη νεότερη ιστορία, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στις ελληνοελβετικές σχέσεις.

MICHEL BRUNEAU

Διευθυντής ερευνών στο Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (CNRS) και στο Πανεπιστήμιο του Bordeaux. Οι μελέτες του αφορούν κυρίως στη γεωγραφία και χαρτογραφία της Διασποράς διαφόρων λαών και ειδικότερα των Ελλήνων, καθώς επίσης και στον ποιντικό ελληνισμό.

BENJAMIN HENDRICKX

Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Γιοχάνεσμπουργκ και διευθυντής του Ιδρύματος Αφροελληνικών Σπουδών. Οι μελέτες του εστιάζονται στην ιστορία της Φραγκοκρατίας στην Ελλάδα, την αρχαία και μεσαιωνική ιστορία της ανατολικής Αφρικής και τον Ελληνισμό της αφρικανικής ηπείρου.

ANTONIO SOLARO

Δημοσιογράφος και ιστορικός, μέλος της ελληνικής κοινότητας Ρώμης και Λατίου. Οι έρευνές του αφορούν στη σύγχρονη πολιτική ιστορία της Ελλάδας και της Κύπρου, και τις ελληνοϊταλικές σχέσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΑΝΝΑΣ ΜΠΕΝΑΚΗ - ΨΑΡΟΥΔΑ.....	9

ΕΙΣΑΓΩΓΗ Ι. Κ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ	13

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΔΗΜΙΩΝ

A.	ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΩΣ ΤΗΝ ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ <i>Όλγα Κατσιαρδή-Hering</i>	35
B.	ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΣ: Ο ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 19 ^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΩΣ ΤΟΝ Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ <i>Βασίλης Καρδάσης – Τζελίνα Χαρλαύτη</i>	53
Γ.	Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ <i>Αλέξανδρος Κιτρορέφ</i>	75

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

A.	ΕΥΡΩΠΗ	
1.	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΚΑΙ ΙΡΛΑΝΔΙΑ.....	95
	<i>Τζελίνα Χαρλαύτη</i>	
2.	ΓΑΛΛΙΑ	107
	<i>Δέσποινα Π. Παπαδοπούλου</i>	
3.	ΙΒΗΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ: Ισπανία και Πορτογαλία	117
	<i>Μόσχος Μορφακίδης</i>	
4.	ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΡΩΠΗ και ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ	121
	ΙΣΛΑΝΔΙΑ και ΝΟΡΒΗΓΙΑ.....	121
	<i>Σπύρος Κουζινόπουλος</i>	
	ΔΑΝΙΑ	123
	<i>Αναστασία Χρήστου</i>	
	ΣΟΥΗΔΙΑ	123
	<i>Λίνα Βεντούρα</i>	
	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ.....	126
	<i>Σπύρος Κουζινόπουλος</i>	

5.	ΒΕΛΓΙΟ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ-ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	127
	ΒΕΛΓΙΟ	127
	<i>Λίνα Βεντούρα</i>	
	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	131
	<i>Λίνα Βεντούρα</i>	
	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	134
	<i>Έλλη Δρούλια-Μητράκου</i>	
6.	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	135
	<i>Λίνα Βεντούρα</i>	
	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	147
	<i>Ανδρέας Στεργίου</i>	
7.	ΕΛΒΕΤΙΑ	150
	<i>Bertrand Bouvier - Αναστασία-Δανάη Λαζαρίδου</i>	
8.	ΤΣΕΧΙΑ-ΣΛΟΒΑΚΙΑ	154
	<i>Ανδρέας Στεργίου</i>	
9.	ΙΤΑΛΙΑ	158
	<i>Antonio Solaro</i>	
10.	ΠΟΛΩΝΙΑ	164
	<i>Γαβρίλης Λαμπάτος</i>	
11.	ΒΑΛΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ: ΛΕΤΟΝΙΑ – ΕΣΘΟΝΙΑ – ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	166
	<i>Σπύρος Κουζινόπουλος</i>	
12.	ΑΥΣΤΡΙΑ	168
	<i>Μαρία Α. Στασινοπούλου</i>	
13.	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	175
	<i>Ευαγγελία Τσαρουχά-Szabò</i>	
14.	ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ	183
	ΡΟΥΜΑΝΙΑ – ΜΟΛΔΑΒΙΑ – ΑΛΒΑΝΙΑ	183-185
	<i>Ευαγγελία Ν. Γεωργιτσογιάννη</i>	
	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ-ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ	186-189
	<i>Ιάκωβος Μιχαηλίδης</i>	

B.	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ – ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ ...	191
1.	ΟΥΚΡΑΝΙΑ – ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ – ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΕΝΤΡΟΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ	191
	<i>Θεοδώρα Γιαννίτση – Άντα Διάλλα – Ι. Κ. Χασιώτης</i>	
2.	ΥΠΕΡΚΑΥΚΑΣΙΑ.....	203
	<i>Ελευθέριος Χαρατσίδης</i>	
Γ.	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΑΣΙΑ.....	209
	<i>Αναστάσιος Μ. Τάμης</i>	
Δ.	ΤΟΥΡΚΙΑ, ΕΓΓΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ: ΤΟΥΡΚΙΑ, ΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ΙΟΡΔΑΝΙΑ, ΙΣΡΑΗΛ-ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ, ΛΙΒΑΝΟΣ, ΣΥΡΙΑ, ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ	213-221
	<i>Σωτήρης Ρούσσο</i>	
Ε.	ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ	223
1.	ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΚΑΙ ΣΟΥΔΑΝ	223-226
	<i>Ευθύμιος Σουλογιάννης</i>	
2.	ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ (ΤΥΝΗΣΙΑ, ΛΙΒΥΗ, ΑΛΓΕΡΙ, ΜΑΡΟΚΟ)	229
	<i>Μαρία Αγαθαγγελίδου</i>	
3.	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ	233
	ΕΡΥΘΡΑΙΑ	233
	<i>Μαρίνα Πετρονότη</i>	
	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	234
	<i>Αλέκα Μπουτζουβή</i>	
	ΚΕΝΥΑ, ΤΑΝΖΑΝΙΑ, ΟΥΓΚΑΝΤΑ, ΡΟΥΑΝΤΑ, ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ, ΜΑΛΑΟΥΙ, ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ, ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ, ΖΑΜΠΙΑ.....	236
	<i>Ελένη Λαζίδου – Νίκος Μεταξίδης</i>	
4.	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ	243
	<i>Νίκος Μεταξίδης</i>	
5.	ΝΟΤΙΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	249
	<i>Benjamin Hendrickx – Εριφύλη Θάνου – Σταμάτιος Πανλής</i>	

ΣΤ.	ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ.....	255
1.	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.....	255
	<i>Αναστάσιος Μ. Τάμης</i>	
2.	ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ.....	269
	<i>Αναστάσιος Μ. Τάμης</i>	
Ζ.	ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ	275
1.	ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ.....	275
	<i>Ιωάννα Λαλιώτου</i>	
2.	ΚΑΝΑΔΑΣ.....	283
	<i>Στέφανος Κωνσταντινίδης</i>	
3.	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ	291
	<i>Μαρία Δαμηλάκου</i>	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α.	Η ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ.....	303
	<i>Μιχαήλ Δαμανάκης</i>	
Β.	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	311
Γ.	Η ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ.....	313
	<i>Michel Bruneau - Γιώργος Πρεβελάκης</i>	

Η ΕΚΘΕΣΗ

ΟΔΗΓΟΣ	337
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	413
ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.....	441
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	449

Η ΕΚΔΟΣΗ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ, 15^{ος}-21^{ος} ΑΙ.
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΤΗΝ ΟΜΩΝΥΜΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕ Η ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2006.
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ
ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΥΡΙΔΟΥ, ARTIO STAMP
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΕΠΕ.
ΤΗΝ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Η ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ.
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΙΛΟ FORUMA ΕΒΕ
ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2006
ΣΕ ΧΑΡΤΙ AVORIO VEGA 100 ΓΡΑΜΜΑΡΙΩΝ
ΣΕ 2.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ.

